

muzeum
romské
kultury

výroční zpráva 2022
annual report 2022

m
r
k

**Jsme prostorem pro setkávání kultur.
Otevíráme cesty ke kořenům romské identity.
Uchováváme a zpřístupňujeme kulturu a historii
Romů jako součást světového dědictví.
Přispíváme k toleranci a vzájemnému porozumění.
Pro dialog kultur, pro nás.**

***We are a space for meeting cultures. We are opening
up paths to the roots of Romani identity. We preserve
the culture and history of Romani people and make it
accessible as a component of the heritage of the world.
We are contributing to tolerance and mutual understanding.
For cultural dialogue, for us.***

Prosim požižene pan veľkomožný,
my robíť nemožeme, lebo sme
všetci strašne chorí.

Foto: Jan Kolský, Spoločnosť Jindřicha
Chalupeckého / Photo: Jan Kolský, Jindřich
Chalupecký Society

Slovo ředitelky	6	Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě	98
Muzeum romské kultury	18	Centrum Romů a Sintů v Praze	108
Návštěvníci o Muzeu	20	Život Muzea – pracoviště v obrazech	129
Muzeum romské kultury v číslech	26	Změny organizační struktury a nová soustava Interních normativních aktů	129
Základní informace	29	Úsek ředitele (UR)	129
Charakteristika organizace	29	Ekonomické oddělení (EO)	130
Objekty ve správě	30	Provozní oddělení (PO)	131
Poradní sbory ředitelky	30	Sbírkové oddělení (SO)	131
Expozice Příběh Romů	35	Knihovna MRK	155
Výstavy	41	Lektorské a edukační oddělení (LO)	165
Otisk cest. Fotografie Claude a Marie-José Carret	41	Oddělení vztahů s veřejností (PR)	181
Výstava Biela televízia	48	Cena Muzea romské kultury	181
Výběr z putovních výstav	51	Zpráva o hospodaření	187
Výběr z výstav mimo budovu Muzea	55	Příloha č. 1 – Organizační schéma MRK	204
Výběr z přednášek	57	Příloha č. 2 – Systemizace MRK	206
Posudky na učebnice	61	Příloha č. 3 – Účetní rozvaha	209
Vydavatelská činnost	63	Příloha č. 4 – Výkaz zisku a ztrát	212
Členství v tuzemských institucích, spolupráce	71	Výroční zpráva o činnosti MRK v oblasti poskytování informací	215
Členství v zahraničních institucích, spolupráce	75		
Holokaust Romů a Sintů	81		
Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách	86		
Příprava expozice	96		

<i>From the director</i>	6	<i>The Hodonín u Kunštátu. Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia</i>	98
<i>Museum of Romani Culture</i>	18	<i>Centre for the Roma and Sinti in Prague</i>	108
<i>From our visitors</i>	18	<i>Life of the museum – the workplace in images</i>	129
<i>The Museum of Romani Culture in numbers</i>	20	Changes to the organizational structure and the new set of Internal Normative Acts	129
<i>Basic information</i>	29	Director's Section	129
<i>Characteristics of the organization</i>	29	Department of Economics	131
<i>Administered facilities</i>	30	Department of Operations	131
<i>Advisory bodies to the director</i>	30	Department of Collections	132
<i>Permanent exhibit "The Story of the Roma"</i>	35	Library	155
<i>Temporary exhibitions</i>	41	Department of Education and Lecturers	165
<i>Impressions of Journeys. The Photography of Claude and Marie-José Carret</i>	41	Department of Public Relations	181
<i>Biela televízia (White Television)</i>	48	Museum of Romani Culture Prize	181
<i>Selected travelling exhibitions</i>	51	<i>Financial statement (not translated)</i>	187
<i>Exhibitions installed elsewhere</i>	55	Appendix no. 1 Organizational Chart of the Museum of Romani Culture	204
<i>Selected lectures</i>	57	Appendix no. 2 Systemization of the Museum of Romani Culture	206
<i>Assessments of textbooks</i>	61	Appendix no. 3 Balance Sheet of the State-Subsidized Organization – report	209
<i>Publication activity</i>	63	Appendix no. 4 Profit and Loss Statement	212
<i>Memberships in domestic institutions, collaborations</i>	71	Annual Report about the Activity of the Museum of Romani Culture in the Area of Information Provision	215
<i>Memberships in institutions abroad, collaborations</i>	75		
<i>The Holocaust of the Roma and Sinti</i>	81		
<i>Lety u Písku. Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia</i>	86		
<i>Exhibition preparations</i>	96		

Slovo ředitelky

From the director

**Vážení čtenáři a čtenářky,
příznivci a spolupracovníci Muzea,**

rok 2022 v naší instituci charakterizují jako rok intenzivní práce, kterou dokládají viditelné i hmatatelné výsledky, byť nic bombastického se nestalo, a pokorný dík i za to.

Celý rok byl zkráceně řečeno ve znamení **budování dvou nových poboček Muzea: přípravy k budování Památníku v Letech u Písku a specializovaného pracoviště Centrum Romů a Sintů v Praze (CRSP)**, obě vznikají vedle státního financování taktéž s podporou ze zahraničí, Lety skrze finance z EHP a Norska a Centrum z Norských fondů. I přes tuto podporu investiční peníze na budování obou poboček v průběhu daného roku citelně chyběly. Zástupci Muzea v dané věci absolvovali řadu jednání se samotnými projektanty, ale hlavně se zřizovatelem. Opakovaně také přímo s ministrem kultury Martinem Baxou, ten však tematice romského holokaustu a důležitosti jeho podpory velmi dobře rozumí, a tak budování letského Památníku i na něj navázaného pražského pracoviště nenahraditelně podpořil. A tak se chybějící finance ze státního rozpočtu na danou věc podařilo najít a zajistit, byť bylo nutno o věci jednat i na úrovni vlády, premiér Petr Fiala silou své osobnosti i pozice ke zdaru jednání též významně přispěl. Komplikovaná jednání na naznačených úrovních probíhala až v poslední čtvrtině roku, kdy už byla téměř hotová realizace zakázky na

**Dear co-workers and patrons of the museum,
dear readers,**

I would characterize the year 2022 at our institution as a year of intensive work that can be documented through tangible, visible results, although nothing particularly earth-shattering happened (and we are humbly grateful for that, too).

*In short, the entire year was marked by the **building of two new branches of the museum: preparations for the construction of the memorial in Lety u Písku and of a specialized workplace, the Centre for the Roma and Sinti in Prague (CRSP)**, both of which are being built with financial support from abroad in addition to financial support from the Czech state (Lety through funding from the EEA and Norway, and the CRSP from Norway Grants). Despite this financial support, investment into the construction of both branches was noticeably lacking during the year in question. Museum representatives held numerous meetings not just with the designers of the project, but mainly with our establisher. Our representatives also repeatedly spoke directly with Culture Minister Martin Baxa, who comprehends the subject of the Holocaust and the importance of supporting this subject very well, and who has been an irreplaceable source of support for the building of the Lety memorial and the Prague site connected to it. Thus it was that the heretofore missing funds from the state budget*

Ředitelka MŘK Jana Horváthová /
Director of the MŘK, Jana
Horváthová

demolici vepřína v Letech, a tak už bylo tedy jasno, kolik ze státní dotace na daný investiční záměr bude ušetřeno, aby bylo možné znovu požádat vládu o uvolnění ušetřených financí za účelem celkového dokončení úprav areálu v Letech, kterému hrozilo díky nedostatku peněz rozložení na několik etap v časově nedefinovaném rámci. Díky úspěšnému jednání existuje/je naděje, že Památník bude dokončen v jediné etapě a veřejnosti zpřístupněn snad již v prvním kvartále roku 2024.

V roce 2022 Muzeum skutečně v Letech realizovalo zásadní krok ke zdárnému nastartování celého procesu výstavby Památníku – veřejným happeningem v jeden horký červencový den (22. 7.) **zahájilo demolici vepřína**. Stalo se tak se vši slávou náležející historickému okamžiku, tedy spolu s předsedkyní sněmovny Markétou Pekarovou Adamovou, ministrem kultury Martinem Baxoui vytrvalým bojovníkem za vymazání vepřína z mapy této krajiny Čeňkem Růžičkou a řadou dalších pamětníků, přeživších, aktivistů i politiků. Muzeum považovalo za důležité dát všem zásadním aktérům úsilí za likvidaci místního prasečáku šanci, aby jako první mohli začít s bouráním (viz s. 90).

Z vydavatelské činnosti bych ráda vyzvedla zdárné dokončení reprezentativní populárně naučné publikace **Svědectví archeologie o tzv. cikánském táboře v Letech**, z pera archeologů Západočeské univerzity v Plzni pod vedením Pavla Vařečky. Kniha je věnována „opomíjené památce českých Romů a Sintů, kteří se stali obětmi nacistické genocidy“ a vydalo ji Muzeum společně s plzeňskou univerzitou (slavnostně prezentována byla 27. 1. 2023 v Praze). (Viz s. 63.)

Ve spolupráci s Muzeem vznikla v roce 2022 i další reprezentativní kniha: **Claude a Marie-José Carret. Otisk cest**. Při příležitosti stejnojmenné výstavy francouzských fotografií Carretových v MRK, knihu jejich fotografií s Muzeem vydaly Občanské sdružení FOTOFO a Stredoeurópsky dom fotografie. Texty pro knihu poskytli odborní kurátoři Muzea a taktéž kurátoři stejnojmenné výstavy Adam Holubovský a Eva Mazárová.

for this matter were found and secured, although it was necessary to negotiate at the level of the Government, and Prime Minister Petr Fiala, through the strength of his own character and his position, also contributed significantly to the negotiations' success. The complicated negotiations at these levels happened in just the last quarter of 2022, when the implementation of the contract for the demolition of the pig farm at Lety was almost completed, a time by which it was already clear, therefore, how much of the state's subsidy for the investment project would be saved; it was then possible to ask the Government to release funds in order to complete the overall improvements to the grounds at Lety which, due to the original supposed lack of funds, had been divided into several stages to take place over an indeterminate number of years. In view of the successful negotiations, there is a strong prospect that the memorial will now be completed in just one phase and opened to the public perhaps as early as the first quarter of 2024.

*In 2022, the museum actually took an essential step in Lety toward the successful launch of the entire process of building the memorial – a public “happening” one hot day (22 July) **launched the demolition of the farm**. This was done with all the glory befitting the historic moment, together with Speaker of the House Markéta Pekarová Adamová; Culture Minister Martin Baxa; the persistent fighter for the erasure of the pig farm from the map, the late Mr. Čeňek Růžička; and many other eyewitnesses to history, Holocaust survivors, activists and politicians. The museum felt that it was important to give all the major players in the effort to dismantle the pig farm an opportunity to be the first to begin its demolition (see p. 90).*

***Among our publishing activities**, I would like to highlight the successful completion of the beautifully produced educational publication for the general public, **Svědectví archeologie o tzv. cikánském táboře v Letech** [Archaeological Testimony about the “Gypsy*

Rozvoj a uchování romského jazyka, jakožto nejobsáhlejší pokladnice romské kultury, je i jedním z důležitých poslání MRK, a tak jsme měli radost, že můžeme potěšit veřejnost i dalším produktem z vydavatelské dílny Muzea; skvěle pracující Lektorské a edukační oddělení Muzea realizovalo projekt **vydání audiopovídek Phabalín** (Jabloň), jehož výsledkem byl vznik dvojjazyčných nahrávek (česky a romsky) deseti prozaických děl a pěti básní romských autorů. Vznikly profesionální studiové nahrávky z děl romské literatury, a to v podání vynikajících herců či nejlepších rodilých mluvčích v romštině. Audiostory jsou volně přístupná na webu Muzea, a vypálená na cd s pěkným coverem se pak stala součástí novoročních přání Muzea (od s. 174).

Pražská pobočka (CRSP) zahájila v roce 2022 veřejný provoz vskutku vydařenou výstavou **Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom**, zahájenou na počátku června díky vstřícnému postoji Národního muzea v čele s jeho generálním ředitelem Michalem Lukešem v pražském paláci Kinských (tzv. Musaion). Instalace přináší výběr z depozitářů MRK, důraz klade na výtvarnou tvorbu autorů neškolených (od s. 121). Vernisáž v Musaionu pak odstartovala již celou šňůru dalších veřejných akcí, kterou se naplňuje norský projekt Centra, byť stále bez svého trvalého sídla, jež čeká na rekonstrukci (vila Praze-Dejvicích, Velvarská 1). Projektové aktivity tedy probíhají v pronajatých prostorách, často právě v objektech Národního muzea, jemuž náleží i palác Musaion, kde je trvale umístěna jeho národopisná expozice (o programu od s. 108).

V otázce připomínky a vzdělávání o holokaustu vyvíjí Muzeum kontinuálně výraznou aktivitu minimálně od roku 2017, kdy bylo rozhodnuto o tom, že MRK bude spravovat obě místa spojená s počátkem genocidy našich Romů v době II. světové války. Muzeum ve svých objektech v současné době připravuje v průběhu roku celkem tři pietní akty – veřejné akce (viz s. 80), v Hodoníně u Kunštátu. Památníku holokaustu Romů a Sintů na Moravě jsme v roce 2022 přesně 18. 8. při tradiční pietě

Camp” at Lety], written by archaeologists from the University of West Bohemia in Plzeň under the direction of Pavel Vařeka. The book is dedicated “to the neglected memory of the Czech Roma and Sinti who were the victims of the Nazi genocide” and was published by the museum together with the University of Plzeň (it was officially launched on 27 January 2023 in Prague). (See p. 63)

*Another high-quality publication was produced in collaboration with the museum in 2022: **Claude a Marie-José Carret. Otisk cest** [Claude and Marie-José Carret. Impressions of Journeys]. On the occasion of the eponymous exhibition at the museum by the Carrets, who are French photographers, this book was published by the Civic Association FOTOFO and Stredoeurópsky dom fotografie (Central European House of Photography). Adam Holubovský and Eva Mazárová, the curators from the museum who worked on the exhibition, also provided texts for the publication.*

*The conservation and development of the Romani language as the most comprehensive treasury of Romani culture is also an important mission of the museum, so we were delighted to be able to please the public with another product from the MRK publishing workshop: our excellent Department of Education and Lecturers produced the project of **publishing audio recordings of the story collection Phabalín** [The Apple Tree], the essence of which was the creation of bilingual recordings (in Czech and Romani) of 10 prose works and five poems by Romani authors. The best native speakers and/or excellent actors recorded these literary works in Romanes in a professional studio. The recordings are accessible to all on the museum's website, have been produced as cds with a nice cover, and became part of the museum's New Year card (see p. 174).*

*The branch of the MRK in Prague (the CRSP) started its public operations in 2022 with the truly successful exhibition **Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom**, launched at the beginning of June*

k připomínce hromadného odsunu zde vězňných do *κτ* Auschwitz II-Birkenau přivítali i premiéra Petra Fialu a „našeho“ pana ministra Baxu, které jsem osobně s velkou radostí provedla v minulém roce zpřístupněnou expozicí: *Tábor Hodonín u Kunštátu. Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa.*

K potěšení a úlevě nejen mé, ale celé komunity přeživších a Romů a Sintů u nás vůbec, se v roce 2022 podařilo překonat jisté nedorozumění ve věci společné připomínky rasového utrpení Židů i Romů a Sintů v době II. světové války a znovu navázat na přetrženou spolupráci vyjádřenou veřejným čtením jmen obětí z obou etnik na akci nazývané **Jom ha-šoa**. Obnovenou svornou židovsko-romskou veřejnou připomínku obětí zahájila dne 27. 4. tisková konference v rezidenci primátora hlavního města Prahy – mimo jiné za účasti předsedy Výboru pro odškodnění romského holocaustu v ČR Čeňka Růžičky, ředitelky MRK Jany Horváthové a předsedy správní rady Institutu Terezínské iniciativy a ředitele Památníku ticha Pavla Štingla (viz s. 114–115).

To, co veřejnosti zůstává zpravidla poněkud skryto, je skutečně obsáhlá – **každodenní trpělivá muzejní práce se sbírkami**, jejich evidencí, uložením, správou, ale i se stále postupující digitalizací sbírek. Tyto práce probíhaly celoročně a velmi pečlivě, taktéž proběhly plánované povinné díly inventarizací sbírkových fondů, zprávy o nichž pravidelně předáváme zřizovateli. I v tomto roce došlo k rozšiřování muzejních sbírek (více od s. 131). Při této akviziční činnosti, stejně jako při správě a ukládání sbírek dosud nabytých Muzeem několik posledních let stále více naráží na své limity – nedostačující místo v brněnské sídelní budově. Z těchto důvodů si Muzeum v posledním roce pronajalo další prostory. Ty ovšem nemohou splňovat nejpřísnější kritéria pro depozitární péči, a tak slouží jako sklad nesbírkového majetku.

Nedostatek prostoru nejen pro uložení sbírek, ale i pro pracovní zázemí, stejně jako potřebu zvětšení výstavních prostor plánuje Muzeum v rámci své střednědobé

2022 at the Kinsky Palace (the “Musaion”) in Prague thanks to the supportive attitude of the National Museum, headed by Director-General Michal Lukes. This installation introduces selected exhibits from the depositories of the Museum of Romani Culture, emphasizing fine artworks by untrained artists (for more, see p. 121). The opening at the Musaion kicked off a whole string of other public CPRS events fulfilling our Norwegian-funded project; the CPRS is still without a permanent headquarters, as the designated property for it (the villa in Prague-Dejvice at Velvarská 1) still awaits reconstruction. The activities of the project are therefore taking place in rented spaces, frequently at facilities of the National Museum such as the Musaion, where the National Museum’s own ethnographic exhibition is permanently located. For more about the program, see p. 108.

*The museum has been quite active in **Holocaust education and remembrance** since at least 2017, when it was decided that the MRK would administer the two sites associated with the beginning of the genocide of the Czechoslovak Roma during the Second World War. Currently we prepare three commemorative ceremonies at our facilities every year which are public events (see p. 80). At the Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia, on 18 August 2022 during the traditional commemoration of the mass deportation of the Romani prisoners to Auschwitz II-Birkenau, we welcomed Prime Minister Petr Fiala and “our” Culture Minister Baxa, and it was my great pleasure to personally guide them through the exhibition on the concentration camp at Hodonín u Kunštátu, which opened last year.*

To the delight and relief not just of myself, but of the entire community of Holocaust survivors and the Roma and Sinti in the Czech Republic in general, in 2022 we managed to overcome a certain misunderstanding regarding the joint commemoration of the racial suffering of Jews, Roma and Sinti during

konceptce intenzivně řešit po zahájení provozu obou budovaných poboček, tedy po roce 2024.

Velkým úspěchem roku 2022 však zcela jistě pro Muzeum je, že po dlouhých 17 letech (od roku 2005) se v úzké kooperaci s naším věcným odborem – samostatným oddělením muzeí MKČR (pod jehož správou se MRK v roce 2022 opět dostalo z odboru příspěvkových organizací) **podařilo připravit finalizaci převodu budovy MRK z majetku města** do majetku státu, byly podepsány převodní smlouvy a v roce příštím ještě uplynou zákonné lhůty na vklad majetku do katastru. Poté již bude muzejní budova v přímé správě samotného MRK.

Intenzivní práce na budování nových poboček zbrzdily mimo jiné **výzkumnou a dokumentační činnost**, na kterou již není tolik času jako dřív. Přesto jsem ráda, že i na tomto poli jsme kus práce odvedli a soustředěný čas, zejména na záznamy vzpomínek pamětníků a jejich následné zpracování, jsme vždy nějaký vyšetřili. Osobně jsem se zúčastnila rozhovorů s romskými ženami z druhé generace přeživších, tedy ze skupin původních českých a moravských Romů a Sintů, jmenovitě s Jiřinou Somsiovou z Olomouce, s Růženou Růžičkovou z Brandýsa nad Labem a další pamětníci z Prahy, která si přeje zůstat v anonymitě (o výzkumech a dokumentaci od s. 156).

V roce 2022 jsme na půdě Muzea přivítali návštěvu svých dávných přátel z Finska – Romů ze skupiny Kale. Výzkumný tým Muzea byl tehdy pozván představit činnost MRK na tradičním romském festivalu; v rámci cesty došlo taktéž k dokumentaci této specifické romské skupiny uchováující ve své současné každodennosti řadu prvků ze své tradiční kultury. Představit naše Muzeum na svůj festival nás tehdy pozvali i proto, aby sami dokázali něco podobného – založit muzeum vlastní kultury. A v roce 2022 si konečně začali své sny plnit, zárodek Muzea již vytvářejí, v Praze vystavili výrobky z tradiční krajkářské produkce a do Brna přijeli mimo jiné koncertovat (viz s. 181), ale také projednat budoucí spolupráci ve věci

*World War II and to re-establish the previously broken cooperation expressed in the public reading of the names of Holocaust victims from all ethnic groups at an event called **Yom HaShoah**. The renewed joint Jewish-Romani public commemoration of the victims was opened on 27 April 2022 with a press conference at the Mayor of Prague’s Residence with the participation, among others, of the late Mr. Čeněk Růžička, chair of the Committee for the Redress of the Romani Holocaust in the Czech Republic; Jana Horváthová, director of the Museum of Romani Culture; and Pavel Štingl, chair of the board of directors of the Terezín Initiative Institute and director of the Memorial of Silence (see p. 114–115).*

*What usually remains somewhat hidden from the public is the truly extensive, **everyday, patient museum work with our collections** – their registration, storage, management and constantly progressing digitalization. This work was carried out year-round, quite carefully, as were the planned mandatory inventories of the collections, reports on which are regularly submitted to our establisher. The collections of the museum have been expanded in this regard, too (for more, see p. 131). In this acquisition activity, as well as in the management and storage of the collections acquired so far, the museum has increasingly encountered clear limits in the last few years, i.e., insufficient space in our Brno headquarters building. Last year the museum rented other spaces for these reasons. However, those spaces do not meet the strictest criteria for depository care, so they serve as storage for assets not officially registered as part of the collection.*

*According to its medium-term concept, the museum plans to address its **lack of space** not just for collection storage, but also facilities for staff and an increase in exhibition space after the opening of the next two branches being built, i.e., after 2024.*

However, a big success of 2022 for the museum certainly was that after a long 17 years (since 2005),

Zleva historička MRK Jana Kačerová, pamětnice Jiřina Somsiová, ředitelka MRK Jana Horváthová. Fotografie vznikla při natáčení výzkumného rozhovoru s paní Somsiovou, 11. 10. 2022, Brno / From left: historian of the MRK Jana Kačerová, memoirist Jiřina Somsiová, director of the MRK Jana Horváthová. The photograph was taken during the filming of a research interview with Mrs. Somsiová, 11 October 2022, Brno

in close cooperation with the relevant department of the Czech Culture Ministry, the Department of Museums and Galleries (under the administration of which the museum was transferred from the Department of Contributory Organizations in 2022), we managed to prepare the finalization of the transfer of the ownership of the building housing the museum in Brno from the property of the city to the property of the state and to sign the transfer contract; the legal deadlines for the entry of the property into the cadastral registry will expire next year. After that, the building will be under the direct management of the museum itself.

sdílení své výstavy a možnosti doplnit sbírkové fondy Muzea o artefakty ze své produkce či provenience. Nejznámější zpěvačka z komunity finských Kale – **Hilja Grönfors se svojí doprovodnou kapelou odehrála pro Muzeum a jeho návštěvníky skvělý koncert** ve známé brněnské Káznici, kde vzniká Kreativní centrum Brno (foto na s. 35).

Již tradičně skvělou a velmi atraktivní akcí pro naše návštěvníky je na konci října **udílení Ceny MRK** (udělována od roku 2009). Laureátkou se v tomto roce stala dlouholetá spolupracovnice Muzea, členka Rady MRK, vynikající romistka Helena Sadílková. Její osobnosti na míru byl ušitý i večerní kulturní program, tentokrát hojně obsahující čtení ukázek z romské literatury a taky hodně zpěvu a kvalitní hudby (od s. 181).

Velmi potěšující zprávou za rok 2022 je, že Muzeu stále stoupá **návštěvnost**, v roce 2022 je asi o 3 000 návštěvníků vyšší, než byla v roce předchozím (viz s. 26–27). Naši edukátoři i kustodi výstav pocítují mnohem vyšší nápor zejména ze strany školních tříd, z kapacitních důvodů proto už nemají zájem o reklamu našich programů minimálně pro sídelní budovu a její stálou expozici. V rámci omezeného limitu státních úvazků nelze v Muzeu zaměstnat kustody, v případě našeho Muzea jde o pracovníky z romského etnika, kteří nejen strážejí výstavy, ale poskytují návštěvníkovi cenné informace o životě romských komunit u nás a nabízejí návštěvníkům možnost komunikace s příslušníkem této minority. Muzeum v roce 2022 díky časově omezené podpoře židovské nadace z usa Bader Philanthropies zaměstnávalo na částečné úvazky tři takové pracovníky, často zároveň rodilé mluvčí v jazyce romském, kteří Muzeu pomáhají i jazykovými konzultacemi či při veřejných akcích pomáhají s přednesem z romské literatury. V reklamě na edukační programy Muzeum pokračuje zejména pro hodonínský Památník a jeho expozici, kde je navýšování účasti škol ještě vítáno.

O spokojenosti návštěvníků Muzea vypovídají děkované dopisy a pochvaly, které pravidelně nalézáme

*This intensive work on building new branches put the brakes on our **documentation and research activity**, since there is not as much time for it as we once had. Despite this, I am glad that in this field we have done a bit of work and concentrated our time especially on recording eyewitness memories of history, investigating and processing them. I personally participated in interviews of Romani women from the second generation of Holocaust survivors, i.e., from groups of indigenous Czech and Moravian Roma and Sinti, namely Jiřina Somsiová of Olomouc, Růžena Růžičková of Brandýs nad Labem, and another eyewitness from Prague who wishes to remain anonymous. For more on documentation and research, see p. 156.*

During 2022 we welcomed a visit by our faraway friends from Finland to the museum, Romani people from the Kale group. The museum's research team had been invited to present our activity at a festival of Romani traditions there, and part of that trip involved documenting this specific group of Roma, who conserve many elements of culture which are traditional in their contemporary everyday life. They had invited us to present our museum at their festival so they could do something similar and establish a museum of their own culture. In 2022, their dreams finally started coming true and they have already created the embryo of a museum; they exhibited their traditional lace work in Prague and came to Brno, to give a concert (see p. 181) and to discuss future collaborations such as sharing their exhibitions and the opportunity to augment our collections with artefacts of their production or provenance. The most famous singer from the community of the Finnish Kale, Hilja Grönfors and her band, performed a brilliant concert for the museum and its visitors in the famous Brno venue Káznice (The Penitentiary), where Brno's Creative Centre is forming.

*Since 2009, a brilliant and quite attractive event for our visitors has been the traditional **Museum***

v našich návštěvních knihách viz s. 20. Jsou velkou podporou pro práci, která je mnohdy nelehká – ovlivněná stresem z množství valících se zásadních úkolů. Je to však práce krásná, smysluplná a velmi potřebná, protože její pozitivní důsledky můžeme velmi často sami zažít, když nám návštěvníci Muzea sdělují dojmy ze své návštěvy, anebo sami se stávajíme při komunikaci návštěvníků s našimi odborníky svědky proměny stereotypního zkrusleného názoru a pohledu na Romy v pohled reálný, podložený fakty.

Při hodnocení uplynulého roku 2022 jsem nyní také mnohem klidnější než v minulých letech, protože se Muzeu v tomto roce **podařilo dokončit kýženou mapu rizik**. Na základě těchto výsledků budeme i v dalším roce intenzivně pracovat na jejich co možná maximální eliminaci, zjištěná data využijeme k dalšímu zefektivňování práce Muzea i řízení jeho týmu ke spokojenosti všech jeho členů.

Tým pracovníků Muzea byl v právě uběhnuvším roce citelně posílen, doplnila jej zkušená ekonomka Ing. Lucie Válková; stala se nejen vedoucí Ekonomického oddělení, ale také dělnou náměstkyní pro ekonomicko-provozní sekci a mojí zástupkyní, na kterou se mohu plně spolehnout. Podařilo se také najít novou posilu do vedení Sbirkového oddělení, kterou se stala zkušená muzejnice a muzeoložka ze Slovenska PhDr. Libuša Jadudová.

Muzeum však utrpělo tomto roce také citelné personální ztráty, a to zejména mezi svými externími spolupracovníky. Na podzim po dlouhé těžké nemoci zemřel náš skvělý kolega a kamarád v jedné osobě, vždy elegantní, vtipný a moudrý **Jan Hauer** (1947–2022) a v prosinci pak nás zcela náhle z plného pracovního nasazení pro letský Památník i vznik pražské pobočky opustil srdnatý bojovník za práva Romů i Sintů **Čeněk Růžička** (1946–2022). Oba tyto pánové byli těsně poválečnými dětmi matek vězněných za protektorátu v Letech, kde každá z těchto žen přišla o své malé dítě. Jan Hauer Muzeu velice pomáhal, zajistil do jeho sbírek mnoho

of Romani Culture Prize ceremony at the close of October. This year the winner was a longtime collaborator of the museum and member of its board, the excellent Romani Studies scholar Helena Sadílková. The cultural program of the evening was tailor-made for her as a figure, with an abundance of actors reading excerpts from literature by Romani authors as well as a lot of high-quality music and song (see p. 181).

Some very pleasing news from 2022 is that the museum's attendance rate grew by about 3,000 more people than in 2021 (see p. 26–27) and our docents and educators are much more in demand, especially for classes in the schools; for capacity reasons we have decided not to advertise our programs, at least for our headquarters and its permanent exhibit. Within the limited restrictions of state administration positions, docents cannot be employed, and in the case of our museum, the docents are ethnic Romani staff who not only guard the exhibitions, but also provide visitors with valuable information about the life of Romani communities in the Czech Republic and offer non-Romani visitors the opportunity to communicate with a member of this minority. In 2022, thanks to time-limited support from Bader Philanthropies of the USA, the museum employed three such part-time staff members, native speakers of the Romani language who also help the museum with language consultations or assist with readings from Romani literature at public events. The museum continues to advertise its educational programs at the Hodonín Memorial and its exhibition, where more participation by schools is still welcome.

Visitor satisfaction is evidenced by the compliments and messages of thanks which we regularly find in our visitor books (see p. 20), a great support for work which is frequently difficult, as it is affected by the stress of the sheer number of essential tasks to be performed. However, it is beautiful, meaningful and very necessary work, because we

Jan Hauer, člen poroty krajinářsko-architektonické soutěže na Památník v Letech u Písku; hned při prvním jednání poroty nad návrhy pan Hauer neomylně vybral jako nejlepší ten, který až po několika dalších sezeních skutečně zvítězil, 5. 2. 2020, Praha / Jan Hauer, member of the jury of the landscape-architectural competition for the memorial in Lety u Písku; during the very first jury meeting over the designs, Mr. Hauer unerringly chose the best one as the best one, which only after several further sessions actually won, 5 February 2020, Prague

experience its positive consequences not infrequently, when people are willing to share their impressions of visiting our museum, and we even witness basic changes of opinion after such visits to the museum or after communication with our experts who manage to change distorted, stereotypical views of Romani people into realistic images supported by facts.

In assessing 2022, I am also now much calmer than in previous years, as the museum **managed to complete its long-awaited risk map** this year. On the basis of its findings we will work intensively this year to eliminate as many risks as possible, and we are using the acquired data to make the museum's work more effective and the management of its team more satisfactory for all members.

The museum staff team was significantly strengthened in the past year by adding the experienced economist Ing. Lucie Válková; she is not just the head of the Department of Economics, but also an assistant to the operational section and a representative on whom I can fully rely. It was also possible to find a new reinforcement for the management of the Collections Department, the experienced curator and museologist from Slovakia PhDr. Libuša Jadudová.

However, the museum suffered tangible personal losses this year as well, especially among our external co-workers. In the fall, after a long and serious illness, our great colleague and friend, the always elegant, witty and wise **Mr. Jan Hauer** (1947–2022) passed away, and in December, quite suddenly, **Mr. Čeněk Růžička** (1946–2022), the brave fighter for the rights of the Roma and Sinti, passed away while still fully committed to his work on the Lety Memorial and the establishment of a branch of the MRK in Prague. Both of these gentlemen were born immediately after the end of the Second World War to mothers who had been imprisoned at Lety during the Protectorate of Bohemia and Moravia, and each of their mothers had lost a young child during that war. The late Mr.

unikátních fotografií z předválečného života českých Romů a Sintů a taktéž unikátní rukopis vzpomínek své matky Boženy Pfliegerové Návrat nežádoucí, obsahující zcela zásadní výpovědi o letském věznění. Memoár se má stát jedním z nemnoha trojrozměrných exponátů budoucí stálé expozice v letském Památníku. Oba senioři byli členy poroty pro výběr návrhu pro tento chystaný Památník a oba Muzeu v dané věci nezastupitelně radili. Čeněk Růžička navíc od roku 2017 s Muzeem velmi intenzivně spolupracoval i na rozvoji pražské pobočky, která byla nejen jeho myšlenkou, ale také snem, který se, věříme, naplní. Čeněk Růžička pro pobočku také konkrétně pracoval – jako edukátor a pamětník v jedné osobě se účastnil edukačních programů ve školách. Jeho odkaz Muzeum nemůže zapomenout, je integrálně vetkán v jeho plánech pro příští roky. Muzeum chce a musí pokračovat v jeho úsilí, aby byl odkaz Čeňka Růžičky zcela naplněn.

Děkuji všem za zájem i podporu. Za celý tým Muzea se těším na spolupráci s Vámi v příštím roce!

Jana Horváthová, 17. 4. 2023

Hauer helped the museum a great deal, securing for our collections many unique photographs from the pre-war life of the Czech Roma and Sinti, as well as a unique manuscript of the memories of his mother, Božena Pfliegerová, Návrat nežádoucí [Return Undesirable], containing very important statements about her imprisonment in Lety. Her memoir is to become one of just a few three-dimensional exhibits in the future permanent exhibition at the Lety memorial. Both gentlemen were members of the jury for the selection of the design for the new Lety Memorial, and both provided irreplaceable advice to the museum on the matter. In addition, the late Mr. Růžička worked very intensively with the museum since 2017 on the development of its branch in Prague, an idea that not only came from him, but is also a dream we believe will come true. The late Mr. Růžička was also doing specific work for that branch, as an educator and eyewitness to history all in one, participating in our educational programs in the schools. His legacy is one the museum will never forget, as it is integrally woven into our plans for the years to come. The museum must continue his efforts and wants to see his legacy completely fulfilled.

I thank you all for your interest and support. On behalf of the entire museum team, I look forward to working with you all next year!

Jana Horváthová, 17 April 2023

Čeněk Růžička plný sil a radosti při symbolickém zahájení demolice bývalého vepřína v Letech u Písku, 22. 7. 2022 / Čeněk Růžička full of strength and joy at the symbolic opening of the demolition of the former pig farm in Lety u Písku, 22 July 2022

muzeum

romskē

kultury

**museum
of romani
culture**

24.8.2022

Doufám, že se to jednou bude moci
i na školách, je to potřeba!
Děkuji práce!!!

Dnes mám narozeniny a moc bych si
přála, aby takhle měšnost zůstala minulostí
a Romové v Česku & ostatně dále hledali cestu.
7. ♥

25.8.2022

With respect and love from Budapest
Hungary

Great exhibition
and design -
Thanks

György Pusán

Amazing exhibition! Keep going, Catherine Snel,
South Africa

Návštěvníci o Muzeu From our visitors

Thanks for the
great work you do!

Ingras 10-10-22
Cerk

Radosveba 9/10/2022

9/10/22

Děkujeme za krásný zážitok a vzácnou
úsvetku v rámci historic Srdečno - podkraj
zo Spiša a Záhonia PJ

THANK YOU FOR THIS VERY EDUCATIVE
JOURNEY THROUGH ROMA HISTORY AND CULTURE!
THE ROMA LIFESTYLE CHALLENGES MANY OF OUR IDEAS
AND PRECONCEPTIONS OF WHAT IT MEANS TO BELONG.
LET'S HOPE FOR MORE APPRECIATION AND
UNDERSTANDING IN THE FUTURE! P. Kelly

8.10.2022

Velmi poučná a přímocná výstava,
děkujeme za doplnění velikost mezer
o Romecu.

Hanka a Osveta

THANKS!

8.10.22

Lars Kambler

Thank You!

08.10.2022

Daniela Kuny Veselá

Děkuji za to, co děláte. Super výstava.

Barča

8.10.2022

9.10.2022

Jsem velmi ráda, že se tvorby tohoto muzea,
které u nás tak chybělo, ujali schopní kurátoři
a vytvořili světlo, originální a kvalitní
expozici, ve které si každý typ návštěvníka
najde to své. Světlo!
HC

Khamovo o.p.s.

Přijeli jsme v počtu 29 lidí, výstava
na prostě všechny dopla
Emil Vorač, technik

25.9.2022

Vaše muzeum je jedno z těch
nejkrásnějších učitelných muzeí,
která jsem kdy navštívila.
Tak moc se mi tu líbí, že
se musím nutit odejít, abych
stihla autobus domů. :-)
Děkuji za ochotu a vstřícnost
Barbora *

25.9.2022

Myslím, že přínos muzea je nedocenitelný. Kromě výjimečné
hodnoty cením způsob provedení a užiji ještě autentický
vzpomínka, která i má jiné perspektivy, a především šlo o vlast
nětší mediální prezentace. Myslím, že do budoucna
by mohl být progresivní a rozšířit expozice o současné
politický, sociální i kulturní obraz nově měřící v ČR,
by mohlo být přínosně prezentovat alternativní díla Romi
(či na podporu Romi) fungující v posledních dvaceti letech.
Leopold

Muzeum romské kultury v číslech

Museum of Romani Culture in numbers

**Celkový počet návštěvníků
Muzea romské kultury a jeho
specializovaných pracovišť:**

25 763

z toho:

Sídelní budovu Muzea v Brně navštívilo celkem 8 246 návštěvníků.

- 5 851 individuální návštěvníků včetně komentovaných prohlídek
- 1 569 návštěvníků doprovodných programů
- 826 návštěvníků kulturně výchovných akcí

Hodonínu u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě navštívilo celkem 1 821 návštěvníků.

- 1 375 individuálních návštěvníků včetně komentovaných prohlídek
- 180 návštěvníků doprovodných programů
- 266 návštěvníků kulturně výchovných akcí

Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách navštívilo celkem 9 749 návštěvníků.

- 9 499 individuálních návštěvníků včetně komentovaných prohlídek
- 0 návštěvníků doprovodných programů
- 250 návštěvníků kulturně výchovných akcí

**The total number of visitors
to the Museum of Romani Culture
and its specialized workplaces:**

25 763

of which:

**A total of 8,246 visitors came to our
Brno headquarters.**

- 5,851 individuals, including guided tours
- 1,569 visitors to our auxiliary programs
- 826 visitors to our cultural educational events

**The Hodonín u Kunštátu Memorial to the
Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia
was visited by a total of 1,821 people.**

- 1,375 individuals, including guided tours
- 180 visitors to our auxiliary programs
- 266 visitors to our cultural educational events

**The Lety u Písku Memorial to the Holocaust
of the Roma and Sinti in Bohemia was
visited by a total of 9,749 persons.**

- 9 499 individuals, including guided tours
- 0 visitors to auxiliary programs
- 250 visitors to our cultural and educational events

**Centrum Romů a Sintů v Praze navštívilo
6 792 návštěvníků.**

- 5 851 individuální návštěvníků včetně komentovaných prohlídek
- 0 návštěvníků doprovodných programů
- 941 návštěvníků kulturně výchovných akcí

**Online konaných akcí se účastnilo celkem
265 návštěvníků.**

**Veřejných akcí mimo vlastní budovy MRK
se účastnilo celkem 4 295 návštěvníků.**

**Celkově za rok 2022 absolvovalo vzdělávací
programy 2 177 školních dětí a mládeže.**

**+28 110
návštěvníků putovních výstav
a dalších prezentačních akcí Muzea
(návštěvnost vykazuje hostitelská instituce)**

- 1 krátkodobá výstava
- 79 vzdělávacích programů
- 73 akcí pro veřejnost celkem
- 7 putovních výstav
- 162 badatelských úkonů
- 240 přírůstkových čísel nově nabytých sbírkových předmětů

Sledují nás pravidelně online

- 10 590 na Facebooku
- 1 748 na Instagramu
- 706 na Youtube

Webové stránky navštívilo

23 985 návštěvníků

**The Centre for the Roma and Sinti in Prague
was visited by a total of 6,792 people.**

- 5 851 individuals, including guided tours
- 0 visitors to auxiliary programs
- 941 visitors to our cultural and educational events

**A total of 265 visitors attended our online
events.**

**A total of 4,295 visitors attended events
not held at an MRK facility.**

**During 2022 a total of 2,177 schoolchildren
and youth attended our programs.**

**+28,110
visitors to the museum's travelling
exhibitions and other museum events
(according to the host institutions)**

- 1 short-term exhibition
- 79 education programs
- 73 events for the public
- 7 traveling exhibitions
- 162 research tasks
- 240 acquisition numbers for newly-acquired objects for our collections

Regular online followers

- 10,590 on Facebook
- 1,748 on Instagram
- 706 on YouTube

Web pages visited by

23,985 unique visitors

Základní informace Basic information

Charakteristika organizace

Muzeum romské kultury (dále MRK) na odborném základě vytváří, spravuje, zpracovává a bezpečně uchovává a zveřejňuje doklady hmotné i duchovní kultury různých romských skupin světa. Sbírkový fond, který čítá 28 714 evidenčních čísel, je částečně prezentován v expozici **Příběh Romů** a v temporálních výstavách. Nedílnou součástí jsou edukační aktivity – interaktivní tematické programy pro školní děti a mládež, Muzeum připravuje i další programy pro širokou veřejnost laickou i odbornou, jako jsou komentované prohlídky výstav, přednášky, diskuse, autorská čtení, workshopy, pamětnické a hudební večery a koncerty. Vydavatelská činnost MRK zahrnuje ročenku, **Bulletin MRK**, která je zároveň odborným romistickým recenzovaným periodikem; vydává literaturu, obrazové a zvukové nosiče. MRK provozuje veřejnou knihovnu a funguje také jako Centrum kultury Romů a Sintů.

Jedním z hlavních témat odborné práce Muzea je holokaust, respektive genocida Romů a Sintů v době II. světové války (*le Romengero murdaripen andro dujto baro mariben*), již pátým rokem proto spravuje dvě důležitá místa, na nichž se v naší zemi odehrávala tragická kapitola nejen romských dějin, ale i dějin českých a dějin obecných – tedy místa tehdejších protektorátních tzv. cikánských táborů I a II – v Letech u Písku a v Hodoníně u Kunštátu.

Characteristics of the organization

Working on the basis of its professional expertise, the Museum of Romani Culture (hereinafter "MRK") creates, administers, develops, safely preserves and publicizes documentation of the material and spiritual culture of different groups of Romani people from around the world. Its collection of 28 714 listed items is partially presented in its permanent exhibit "**The Story of the Roma**" and in temporary exhibitions. Educational activities are an integral part of the museum's work – interactive, thematic programs for schoolchildren and youth, and the museum also prepares other programs for the broader public, both lay people and professionals, such as guided tours of its exhibitions, lectures, discussions, readings, workshops, commemorative evenings and concerts. The museum's publication activity includes its yearbook, Bulletin MRK, which is also a peer-reviewed Romani Studies periodical, as well as literature and audiovisual products. The MRK runs a public library and the Centre of Romani Culture.

One of the main subjects of the museum's expert work is the Holocaust, which is to say, the genocide of the Roma and Sinti during the Second World War (*le Romengero murdaripen andro dujto baro mariben*), and for a fifth year now the museum has been administering two important locations where this tragic chapter not just in the history of the Roma,

Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě je již plně zrekonstruovaným a plnohodnotným památníkem, ve kterém najdete expozici **Tábor Hodonín u Kunštátu: Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa.**

V dalších prostorách jsou každoročně po dobu sezóny zpřístupněné krátkodobé výstavy a také se pravidelně organizují akce pro veřejnost.

Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách na své otevření stále čeká. V průběhu roku proběhla demolice areálu bývalého vepřína, která byla nezbytnou pro stavbu nového památníku.

Téma těchto míst bude prezentovat a dále edukovat i budoucí specializované pracoviště Muzea – budované **Centrum Romů a Sintů v Praze**, jež vedle klasické nabídky veřejných služeb paměťové instituce nabídne i místo pro komunitní setkávání a informační centrum.

Objekty ve správě

Hlavní budova Muzea

Bratislavská 246/67, 602 00, Brno-střed

[Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě](#)

Hodonín 76, 679 75 Hodonín

[Areál bývalého vepřína, Lety u Písku](#)

Zde vzniká: Lety u Písku. Památník holokaustu

Romů a Sintů v Čechách, 398 04 Lety

[Kulturní památka Lety \(KP Lety\)](#)

398 04 Lety

[Budova vznikajícího specializovaného pracoviště](#)

[MRK v Praze – Centra Romů a Sintů](#)

Velvarská 1654/1, 160 00, Praha 6

Poradní sbory ředitelky

Rada Muzea romské kultury

Rada Muzea romské kultury se konala v hybridní podobě dne 20. 6.

V rámci setkání Rady MRK ředitelka informovala o činnosti Muzea, jeho zásadních úkolech a bodech

but in Czech history and in history overall transpired – the sites of the Protectorate-era Zigeunerlager I and Zigeunerlager II at Lety u Písku and Hodonín u Kunštátu. The Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia is already a completely reconstructed, full-fledged memorial where you can visit the permanent exhibition “Hodonín u Kunštátu Camp: Intersecting Tragedies 1940–1950. Central Europe.” In the memorial’s other spaces, short-term exhibitions are made available every year for the duration of the visiting season, and events for the public are also regularly organized.

The Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia has not yet opened to the public. During the year the demolition of the grounds of the former pig farm that once overlapped the site of the former concentration camp was completed, as that work was essential to the building of a new memorial.

The Centre for the Roma and Sinti in Prague, as the museum’s future specialized workplace under construction, will educate visitors about and present information related to the subject of both sites, and in addition to offering the public services usually associated with an institution of memory, it will also offer room for community gatherings and an information center.

Facilities administered

[The main building of the museum](#)

Bratislavská 246/67, 602 00, Brno-střed

[The Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia](#)

Hodonín 76, 679 75 Hodonín

[The grounds of the former pig farm in Lety u Písku](#)

future site of The Lety u Písku Memorial to the

[Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia,](#)

398 04 Lety

[The Lety Cultural Heritage Monument](#)

398 04 Lety

k řešení. Proběhla prezentace jednotlivých oddělení i poboček, kterých se ujali jejich vedoucí. V rámci plánovaného programu došlo ke schválení podoby výroční zprávy za rok 2021. Rada (s vyloučením Heleny Sadílkové) schválila nominaci Heleny Sadílkové jako laureátky Ceny Muzea romské kultury pro rok 2022.

Složení Rady:

[Mgr. Miroslav Zima](#)

zástupce ředitele romského střediska DROM

[Bc. Leona Bikárová](#)

učitelka mš Milosrdných bratří, Brno

[Bc. Martina Horváthová](#)

Dům národnostních menšin, Praha

[Mgr. Pavel Kubaník](#)

vyučující Semináře romistiky, FF UK, Romano Džaniben,

časopis romistických studií, Praha

[Mgr. Janette Motlová](#)

zakladatelka Rómskeho inštitútu a Eduma,

Bratislava (sk)

[Mgr. Helena Sadílková, M.A., Ph.D.](#)

vedoucí Semináře romistiky Katedry

středoevropských studií, FF UK, Praha

[Bc. David Tišer](#)

ředitel ARA ART, Praha

[The building of the MRK’s specialized workplace in Prague – The Centre for the Roma and Sinti](#)
Velvarská 1654/1, 160 00, Praha 6

Advisory bodies to the director

Board of the Museum of Romani Culture

The board meeting of the Museum of Romani Culture was held in a hybrid form on 20 June 2022.

As part of this meeting, the director reported to the board on the activities of the museum, its basic tasks, and points for resolution. The managers of each branch and department presented their work. The Annual Report for 2021 was adopted. The board (except for Helena Sadílková, who abstained) approved the nomination of Helena Sadílková as the recipient of the Museum of Romani Culture Prize for 2022.

Board members:

[Mgr. Miroslav Zima](#)

deputy director, DROM Romani Center

[Bc. Leona Bikárová](#)

teacher, Nursery School Milosrdných bratří, Brno

[Bc. Martina Horváthová](#)

Dům národnostních menšin, Praha

[Mgr. Pavel Kubaník Ph.D.](#)

instructor of Romani Studies Seminar, Faculty of Arts,

Charles University in Prague; Editor-in-Chief

of Romano džaniben, a journal of Romani Studies

[Mgr. Janette Motlová](#)

founder of the Romani Institute and Eduma,

Bratislava (Slovakia)

[Mgr. Helena Sadílková, M.A., Ph.D.](#)

head of the Romani Studies Seminar, Department

of Central European Studies, Faculty of Arts,

Charles University, Prague

[Bc. David Tišer](#)

Director, AraArt, Prague

[Zasedání Rady Muzea v MRK, 20. 6. 2022, Brno / The annual meeting of the Board of the Museum of Romani Culture at the museum, 20 June 2022, Brno](#)

Jednání Poradního sboru ředitele pro sbírkotvornou činnost, 21. 11. 2022, Brno / Meeting of the Advisory Body to the Director on Acquisitions, 21 November 2022, Brno

Poradní sbor ředitele pro sbírkotvornou činnost (Nákupní a odpisová komise)

Pětičlenný poradní sbor ředitelky pro sbírkotvornou činnost (Nákupní a odpisová komise) se poprvé sešel na jaře ve dnech 21. až 28. 3., členové se vyjadřovali emailovou korespondencí. Byla zorganizována z důvodu časově omezené nabídky zlatého olašského šperku v brněnském starožitnictví. Návrh na úplatné nabytí předmětu do sbírky byl schválen třemi členy, dva členové se závazného stanoviska zdrželi. Ke dni ukončení zasedání 28. 3. došlo na straně potenciálního prodávajícího ke stažení nabídky, koupě tedy nakonec nebyla realizována.

Bylo schváleno nabytí sbírkových předmětů tzv. per rollam (do 20 000 Kč) zapsaných pod 21 přírůstkovými čísly, darem či sběrem byla sbírka za dané období obohacena o předměty zapsané pod 31 přírůstkovými čísly.

Advisory Body to the Director on Acquisitions (Acquisition and Depreciation Commission)

The five-member Advisory Body to the Director on Acquisitions (Acquisition and Depreciation Commission) met for the first time on 21–28 March 2022, when members expressed their views by email. The meeting was organized due to a limited-time offer of gold jewelry of Vlax Romani provenance in an antique shop in Brno. The proposal to acquire the object for the collection was approved by three members, while two members abstained from giving a binding opinion. By the end of the consultation on 28 March, the potential seller had withdrawn the offer, so the purchase was ultimately not undertaken.

The acquisition of collection items was approved per rollam (up to CZK 20,000) and registered under 21 incremental numbers; the collection was enriched for the given period with items registered under 31 incremental numbers total.

Druhé zasedání proběhlo 21. 11. v prostorách Muzea za osobní přítomnosti tří členů, dva členové byli omluveni. Byly podány a jednomyslně schváleny čtyři návrhy na úplatné nabytí do fondů výtvarného umění, interiéru, textilu a šperku. U souboru oděvních součástí Romek ze skupiny rumunských Kalderašů z oblasti Fagaraš, předloženého formou dvou návrhů, byla jednomyslně odsouhlasena sbírkotvorná relevance. Zároveň členové vzali na vědomí přehled nových akvizic získaných bezúplatnou formou (darem, sběrem či výzkumem) byly získány předměty zapsané pod 80 přírůstkovými čísly) či tzv. per rollam (sbírkové předměty evidované pod 40 přírůstkovými čísly).

Složení Sboru:

[PhDr. Jana Pospíšilová, Ph.D.](#)

etnoložka, vedoucí Etnologického ústavu Akademie věd ČR, Brno

[PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.](#)

vedoucí Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy Univerzity, Brno

[PhDr. Jan Dolák, Ph.D.](#)

odborný asistent Katedry etnologie a muzeologie Filozofické fakulty Univerzity Komenského, Bratislava

[PhDr. Petra Mertová, Ph.D.](#)

vědecká pracovnice, kurátorka sbírkových a mobiliárních fondů Technického muzea Brno (textil, řemesla, kovárenství) a garant aktivit a odborných akcí na Kulturní památce Kovárna v Těšanech

[PhDr. Jitka Sedlářová](#)

historička umění, nyní v penzi, dříve vedoucí obrazárny Moravské galerie, Brno

The second meeting was held on 21 November 2022 at the museum with three members present in person and two excused. Four proposals were submitted and unanimously approved for acquisitions for the collections of fine arts, interior decor, textiles and jewelry. The relevance to the collection was unanimously agreed upon for the set of Romani women's clothing items from a group of Kalderash Roma from the Fagaraș region of Romania, presented in the form of two designs. At the same time, the members took note of the overview of new acquisitions acquired free of charge (objects registered under 80 accession numbers were obtained through collection, donation or research) or per rollam (collection items registered under 40 accession numbers).

Advisory Body Members:

[PhDr. Jana Pospíšilová, Ph.D.](#)

ethnographer, head of the Ethnography Institute, Academy of Sciences of the Czech Republic, Brno

[PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.](#)

head of the European Ethnography Institute, Faculty of Arts, Masaryk University, Brno

[PhDr. Jan Dolák, Ph.D.](#)

research assistant, Department of Ethnography and Museum Sciences, Faculty of Arts, Comenius University, Bratislava (Slovakia)

[PhDr. Petra Mertová, Ph.D.](#)

academician, curator of the Artefact Collection and Furniture Collection at the Technical Museum of Brno (crafts, metalwork, textiles) and guarantor of the activities and expert events at the Baroque Blacksmithery Cultural Heritage Monument in Těšany

[PhDr. Jitka Sedlářová](#)

art historian, retired, former head of the Picture Gallery at the Moravian Gallery, Brno

Expozice *Příběh Romů* The Story of the Roma *permanent exhibition*

Mapuje dějiny, kulturu i tradice Romů na ploše šesti výstavních sálů. V úvodu je představen jazykovědný, historický a kulturní kontext s prapředky ve starověké Indii, příchod Romů do Evropy a rozšíření na tomto i dalších kontinentech, následný historický proces usazování Romů od poloviny 18. století do roku 1938, tragické události II. světové války, poválečné dějiny Romů v Československu až po současnost. Expozici mohou zájemci zhlédnout virtuálně ve 3D na adrese rommuz.pano3d.cz.

The permanent exhibition maps the culture, history and traditions of the Roma in six rooms. It opens by introducing the cultural, historical and linguistic context of the ancestors of the Roma in ancient India, the arrival of the Roma in Europe and their dispersal on both this and other continents, the subsequent historical process of Roma settlement from the mid-18th century until 1938, the Second World War and its tragic events, and the postwar history of Romani people in Czechoslovakia to the present. Those interested are able to tour a 3D online view of the exhibit at rommuz.pano3d.cz.

Skupina studentů z Kutné Hory při lektorském programu ve stálé expozici mrk, 3. 3. 2022, Brno / A group of students from Kutná Hora attend a lecture at the museum's permanent exhibition, 3 March 2022, Brno

Finská zpěvačka Hilja Grönfors a režisérka Katariina Lillqvist během prohlídky expozice mrk, 13. 4. 2022, Brno / Finnish Romani singer Hilja Grönfors and director Katariina Lillqvist tour the museum's permanent exhibition, 13 April 2022, Brno

Badatelská návšteva filantropa a bývalého prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisky v MRK, prehliadka expozície, 14. 7. 2022, Brno / The research visit paid to the MRK by Andrej Kiska, former President of the Slovak Republic and philanthropist, involved a tour of the permanent exhibition on 14 July 2022, Brno

Už sa mi
museu!

Otvoríte vnútri
patri všetkým, ktorí
sa stavajú a usilujú
všetku kultúru

I vďaka

Andrej Kiska

14. 7. 2022

14. 7. 22

Sme veľmi vdôční, že Museum
 robí veľmi hodnotnú, veľmi potrebnú,
 väčšiu a profesionálnu prácu v oblasti
 rímskej histórie, kultúry a jazyka. zachytá
 vajšiu dokumentáciu pre budúcu gene-
 ráciu Romov aj na Slovensku.

Ján HERO, splnomocnenec vlády
 pre rímske komunity

Ján Hero
 Zdob
 mesa

Zplnomocnenec vlády Slovenskej republiky pro romské komunity Ján Hero v expozícii MRK, 7. 9. 2022, Brno / Slovak Government Plenipotentiary for Romani Communities Ján Hero at the museum's permanent exhibition, 7 September 2022, Brno

Návšteva zástupkyně velvyslance USA v ČR Christy Agor v MRK, prohlídka expozice s ředitelkou Janou Horváthovou, 18. 10. 2022, Brno / Visit to the museum by Christy Agor, Deputy Chief of Mission, Embassy of the United States of America to the Czech Republic, touring the permanent exhibition with director Jana Horváthová, 18 October 2022, Brno

Výstavy Exhibitions

Otisk cest. Fotografie Claude a Marie-José Carret

7. 4. 2021 – 31. 12. 2022

Kurátoři: Eva Mazárová, Adam Holubovský,
Pavla Břoušková

Manželé Carretovi se fotografování Romů – svých přátel – věnují přes 30 let. Jen málo fotografů zůstane u téhož tématu takto dlouhou dobu. Díky tomu vám můžeme zprostředkovat fotografie, které zaznamenávají několik generací a nabízejí pohled na proměny života v čase.

Doprovodný program k výstavě

25. 1. 2022

Komentovaná prohlídka s kurátory výstavy,
Adamem Holubovským a Evou Mazárovou

Impressions of Journeys: The Photography of Claude and Marie-José Carret

7 April 2021 – 31 December 2022

Curators: Eva Mazárová, Adam Holubovský,
Pavla Břoušková

The Carrets have dedicated themselves to photographing their Romani friends for more than 30 years. Very few photographers stay with the same subject for so long a time. Thanks to this, we are able to present photographs to you that record several generations of Romani people and offer a perspective on their life as it transforms over time.

Auxiliary program to the exhibition

25. 1. 2022

Guided tour with curators Adam Holubovský
and Eva Mazárová

Kurátoři Adam Holubovský a Eva Mazárová,
komentovaná prohlídka výstavy, 25. 1. 2022, Brno /
Curators Adam Holubovský and Eva Mazárová,
guided tour of the exhibition, 25 January 2022, Brno

7. 8. 2021 – 18. 3. 2022

Fotografická soutěž Muzea romské kultury, 2. ročník

Soutěžní kategorie:

1 Romové – naši přátelé

- portréty Romů a Romek, momentky z jejich života se zaměřením na tradice, obřady nebo poezii všednosti
- časové ohraničení: od roku 1980 po současnost
- územní ohraničení: střední a východní Evropa

2 Romové za objektivem fotoaparátu

- tematicky neomezené fotografie pořízené jedním autorem/autorkou

Členové odborné poroty: Lukáš Bártl, Claude a Marie-José Carret, Jana Habrovcová, Adam Holubovský, Lukáš Houdek, Eva Mazárová, Simona Šreková.

Výsledky fotografické soutěže byly vyhlášeny 8. 4. v Muzeu romské kultury.

Vítězem kategorie Romové – naši přátelé se stal Jiří Horák za cyklus fotografií dokumentujících festival ve Strážnici v letech 1982 až 1996.

V kategorii Romové za objektivem fotoaparátu zvítězila Mária Hušová za cykly fotografií „Táta“ (2016), „Dveře světa, které už nikdy neotevřou“ (2007–2015), „Gazdovský východ“ (2008–2019) a „Mladá Boleslav/Ondavské Matiašovce“.

Porota udělila také čestné uznání za soutěžní fotografie Zuzaně Hodinkové, Petrovi Šimíčkoví, Miroslavu Klempárovi a Petru Bílému.

Mária Hušová, fotografie ze souboru „Dveře do světa, které už nikdy neotevřou“, 2015, Ondavské Matiašovce (SK) / Mária Hušová, photograph from the set “Doors to another world I will never open again”, 2015, Ondavské Matiašovce (SK)

7 August 2021 – 18 March 2022

MRK Photograph Competition, Year Two.

Categories of the contest:

1 The Roma – Our Friends

- portraits of Romani men and women concentrating on ceremonies, traditions, or the poetry of everyday life
- Time limits: From the year 1980 to the present
- Geographic limits: Central and Eastern Europe

2 Roma Behind the Lens

- Photographs taken by a single photographer, no limitations as to subject

Members of the expert jury: Lukáš Bártl, Claude and Marie-José Carret, Jana Habrovcová, Adam Holubovský, Lukáš Houdek, Eva Mazárová, Simona Šreková.

The competition results were announced on 8 April at the Museum of Romani Culture.

The winner in the category of “Roma – Our Friends” was Jiří Horák for his cycle of photographs documenting a festival in Strážnice between 1982 and 1996.

Jiří Horák, Veselá parta, 1985, Strážnice / Jiří Horák, “The Happy Bunch”, 1985, Strážnice

In the category of “Roma Behind the Lens” the winner was Mária Hušová for her cycles of photographs entitled “Dad” (2016), “Doors to another world I will never open again” (2007–2015), “The East – Gazdovský district” (2008–2019) and “Mladá Boleslav/Ondavské Matiašovce”.

The jury also awarded honorable mentions to Zuzana Hodinková, Petr Šimíček, Miroslav Klempár and Petr Bílý.

29. 3. 2022

Fotografický workshop

Studenti oboru fotografie Střední školy Brno Charbulova absolvovali praktickou fotografickou dílnu s inspirací snímků manželů Carretových.

8. 4. 2022

Koncert Ľudovej hudby primáše Davida Oláha z Klenovca (SK)

Při příležitosti oslav Mezinárodního dne Romů vystoupil v areálu tzv. Káznice na Bratislavské ulici v Brně primáš David Oláh z Klenovce se svými muzikanty. Život Romů v Klenovci Claude a Marie-José Carret zachycují kontinuálně od roku 1984. Akce byla uspořádána ve spolupráci s neziskovou organizací IQ Roma servis.

29. 3. 2022

Photography workshop

Students in the Department of Photography at Brno's Charbulova Secondary School attended a practical photography workshop inspired by the photography of the Carrets.

8. 4. 2022

Concert of folk music, bandleader David Oláh of Klenovec (SK)

On the occasion of International Romani Day, bandleader David Oláh and his musicians from Klenovec, Slovakia performed on the grounds of "The Penitentiary" (Káznice) venue in Bratislavská Street in Brno. The Carrets have captured the lives of Romani people in Klenovec through photography continually since 1984. The event was held in collaboration with the IQ Roma servis nonprofit.

Dvoudenní fotografická dílna, fotografování v okolí MRK, 23. 4. 2022, Brno / Two-day photography workshop, taking photos near the Museum of Romani Culture, 23 April 2022, Brno

Koncert Ľudovej hudby primáše Davida Oláha z Klenovca, 8. 4. 2022, Brno / Concert of folk music by the bandleader David Oláh of Klenovec, Slovakia, 8 April 2022, Brno

23.-24. 4. 2022

Dvoudenní fotografická dílna

Muzeum romské kultury zorganizovalo další víkendové fotografické dílny pro všechny fanoušky analogové fotografie. Během víkendového workshopu účastníci fotili dle svých kreativních nápadů v terénu a následně fotografie vyvolávali v tradičních temných komorách. Workshop vedla profesionální fotografka a lektorka Gabriela Sauer Kolčavová a probíhal ve spolupráci s ateliérem Komora v rámci festivalu Brno Art Week.

27. 4. a 30. 4. 2022

Komentované prohlídky s Claude a Marie-José Carret pro veřejnost v rámci festivalu francouzské kultury Bonjour Brno.

29. 4. 2022

Komentovaná prohlídka s Claude a Marie-José Carret pro frankofonní studenty Městského víceletého gymnázia Klobouky u Brna.

23.-24. 4. 2022

Two-day Photographic Workshop

The Museum of Romani Culture organized another weekend-long photography workshop for fans of analogue photography. Participants photographed their own creative ideas in the field and developed the prints in traditional darkrooms. The workshop was led by a professional lecturer and photographer, Gabriela Sauer Kolčavová, and was held in collaboration with the Komora photography studio as part of the Brno Art Week festival.

27. 4. and 30. 4.

Guided tour with Claude and Marie-José Carret for the public as part of Bonjour Brno, a festival of French culture.

29. 4. 2022

Guided tour with Claude and Marie-José Carret for students of the French language from the municipal Multi-year Grammar School in Klobouky u Brna.

Komentovaná prohlídka s dokumentátorkou Pavlou Břouškovou, 21. 5. 2022, Brno / Guided tour with documentarist Pavla Břoušková, 21 May 2022, Brno

21. 5. 2022

Komentovaná prohlídka v rámci Brněnské muzejní noci

28. 10. a 17. 11. 2022

Komentované prohlídky v ukrajinštině, tlumočení zajistila spolupracovnice MRK Tetiana Rohovyk z Ukrajiny.

8. 11. 2022

Křest publikace Claude a Marie-José Carret. Otisk cest vydané ve spolupráci se Stredoeuropským domom fotografie v Bratislave. Hudební večer doprovodilo duo muzikantů: klarinetista Jozef Krajčovič a jeho vnuk klávesista Mário Krajčovič. Knihu pokřtili významný brněnský fotograf Jaroslav Pulicar a ředitelka Muzea Jana Horváthová.

21. 5. 2022

Guided tour as part of Brno Museum Night

28. 10. and 17. 11. 2022

Guided tours in Ukrainian, interpreted by Tetiana Rohovyk of Ukraine, a co-worker of the Museum of Romani Culture.

8. 11. 2022

Launch of the publication Claude and Marie-José Carret. Impressions of Journeys published in collaboration with the Central European House of Photography (Bratislava, Slovakia). The musical evening was accompanied by the duo of clarinetist Jozef Krajčovič and his grandson, the keyboardist Mário Krajčovič. The book was "baptized" by the eminent Brno-based photographer Jaroslav Pulicar and the director of the museum, Jana Horváthová.

Křest publikace Claude a Marie-José Carret: Otisk cest, 8. 11. 2022, Brno / Launch of the publication Claude and Marie-José Carret: Impressions of Journeys, 8 November 2022, Brno

30 let Muzea romské kultury ve fotografiích

7. 4. – 27. 10. 2022

Kurátorka: Žaneta Turoňová

Texty: Petra Svobodová

Výstava ve výběru 18 fotografií představovala především počátky činnosti Muzea romské kultury včetně jeho zakladatelských osobností.

Thirty Years of the Museum of Romani Culture in Photographs

7. 4. – 27. 10.

Curator: Žaneta Turoňová

Texts: Petra Svobodová

This exhibition presented the beginning activities of the Museum of Romani Culture, including its founding figures, through a selection of 18 photographs.

Brno Expat centre, 7. 9. 2022, Brno / Brno Expat Centre, 7 September 2022, Brno

Biela televízia

Intervence #34 Robert Gabris: Biela televízia ve spolupráci s Uldou Sarou Carcamo Vallejos

27. 10. 2022 – 15. 1. 2023

Kurátorka: Karina Kottová

Produkce: Jakub Lerch, Jakub Tajovský

Výstavní projekt v Muzeu romské kultury nazvaný *Biela televízia* se zabýval tématem rasismu v česko-slovenské kinematografii. Ke koncepci projektu autor píše: „Pred nami sa otvára obraz kinematografického násilia, ponižovania a systematickej degradácie rómskej identity. Klišeovité obrazy rómskej beznádeje sa subtilne vtreli do výučby a výchovy dospievajúcich generácií. My sme vyrastali úplne rovnako, len na druhej strane brehu. Tam sa so systematickým vylučovaním a násilnou reprezentáciou rómskej identity buď stotožníme, alebo sa jej vzpriečime a začneme hľadať dôvod, prečo je rasizmus v našej krajine akceptovaný a často oslavovaný. Mnohé príklady nájdeme v našich nezosumarizovaných dejinách. Ich súčasťou je aj populárna televízia, ktorej vďačíme za príkladné a dlhodobo efektívne znemožňovanie rómskej identity. (...) Ak sa chce spoločnosť naučiť, ako byť inkluzívnou a starostlivou, mala by nám dať možnosť artikulovať konštruktívnu kritiku a potrebné zmeny vnímania. Dajte nám do ruky kameru a vaše postavenie v spoločnosti, my za to roztriediť vaše špinavé predstavy o nás.“

Biela televízia (White Television)

Intervention #34 Robert Gabris: Biela televízia (White Television) in collaboration with Ulda Sara Carcamo Vallejos

27. 10. 2022 – 15. 1. 2023

Curator: Karina Kottová

Production: Jakub Lerch, Jakub Tajovský

Biela televízia (White Television) is an exhibition project at the Museum of Romani Culture on the subject of racism in Czechoslovak cinematography. In the concept document for the project, the artist writes: "A picture of cinematic violence, humiliation, and the systematic degradation of Romani identity opens up before us. Clichéd images of Romani despair have subtly infiltrated the education and instruction of generations of adolescents. We grew up in exactly the same way, just on the other bank of the river. There, we either identify with the systematic exclusion and violent representation of Romani identity, or we defy it and start looking for the reasons why racism is accepted and often celebrated in our country. Many examples can be found in our history, which has yet to be summarized. They include popular television, to which we owe the exemplary disempowerment of the Romani identity, which has been effective for quite some time. (...) If society wants to learn how to be inclusive and caring, then it should give us the opportunity to articulate constructive criticism and the changes necessary in perception. Give us a camera and your position in society and we will shatter your dirty perceptions of us in return."

Foto: Jan Kolský, Společnost Jindřicha Chalupeckého / Photo: Jan Kolský, Jindřich Chalupecký Society

Putovní výstava Genocida Romů v době II. světové války, Národní památník Vítkov, 2. 8. 2022, Praha / Travelling exhibition, Genocide of the Roma during the Second World War, National Memorial on the Vítkov Hill, 2 August 2022, Prague

Výběr z putovních výstav Selected travelling exhibitions

Genocida Romů v době II. světové války

1. 4. – 31. 8. 2022

Město Luže, synagoga

Kurátor: Anna Míšková

2. 8. – 31. 10. 2022

Národní památník Vítkov, Národní muzeum Praha

Kurátor: Anna Míšková

Výstava se věnuje tématu nacistického pronásledování a vyvražďování Romů za II. světové války, kdy bylo zavražděno téměř 90 % naší předválečné romské populace.

Krásné časy...?

zkrácená verze putovní výstavy

16. 9. 2017 – 30. 3. 2022, dlouhodobá výpůjčka

Pivovar Svijany

kurátor: Žaneta Turoňová

Výstava zaznamenává výjevy ze života Romů od poloviny 19. století do počátku II. světové války.

...lepší architektura i život. Minulost a budoucnost vily na Velvarské

7. 10. – 30. 11. 2022

Národní technická knihovna v Praze

Kurátor: Petra Svobodová

Genocide of the Roma during the Second World War

1. 4. – 31. 8.

Luže Municipality, synagogue

Curator: Anna Míšková

2. 8. – 31. 10.

National Memorial on the Vítkov Hill,

National Museum, Prague

Curator: Anna Míšková

The exhibition focuses on the subject of the Nazi persecution and murder of Romani people during the Second World War, when almost 90% of the prewar Romani population in the Czech lands was murdered.

Beautiful times...?

Truncated version of the travelling exhibition

16. 9. 2017 – 30. 3. 2022, long-term loan

Brewery Svijany

Curator: Žaneta Turoňová

This exhibition presents scenes from the life of Romani people from the mid-19th century to the beginning of World War II.

...better architecture, better life. The past and future of the Velvarská Street Villa

7. 10. – 30. 11.

National Technical Library in Prague

Curator: Petra Svobodová

8. 12. 2022 – 31. 1. 2023

Muzeum hlavního města Prahy
Centrum památek moderní architektury, Norbertov
Kurátor: Petra Svobodová

Výstava se věnuje historii funkcionalistické vily na Velvarské ulici, kde bude sídlit Centrum Romů a Sintů v Praze, i budoucím plánům. Počin představuje osudy rodiny stavebníka – textilního podnikatele židovského původu F. L. Perutze, který vilu nechal postavit ve 30. letech těsně před svou internací v koncentračním táboře. Dále seznamuje s osudy a tvorbou dvojice architektů V. Fürtha a E. Mühlsteina, poválečnou historií vily a stavbou samotnou. V závěru výstavy se návštěvník dozví o plánované konverzi a dalším využití (výstavní, edukační, společenské) tohoto rodinného domu na pražskou pobočku МРК, která se bude mj. věnovat tématu holokaustu Romů a Sintů.

8. 12. 2022 – 31. 1. 2023

Center for Modern Architectural Monuments, The City of Prague Museum (Norbertov)
Curator: Petra Svobodová

This exhibition focuses on the history of the functionalist villa on Velvarská Street, where the Centre for the Roma and Sinti in Prague will be headquartered, as well as on its future plans. It tells the story of the family of the builder of the villa, F. L. Perutz, a textile entrepreneur of Jewish origin, who constructed it in the 1930s just before his internment in a concentration camp. It also tells the story of the villa's architects, V. Fürth and E. Mühlstein, and their work, as well as the postwar history of the villa. At the end of the exhibition, the visitor will learn about the planned conversion of this single-family house and its further use (for exhibitions, education, and social gatherings) as the Museum of Romani Culture's Prague branch, which will focus, among other things, on the topic of the Holocaust of the Roma and Sinti.

Prezentace stručné verze expozice Příběh Romů v anglickém jazyce, Lichtenštejnský palác, 26. 10. 2022, Praha / Presentation of a truncated, English-language version of "The Story of the Roma", Lichtenstein Palace, 26 October 2022, Prague

Stručná verze expozice Příběh Romů

4.–8. 4. 2022

Centrum inkluze o. p. s., Budišov nad Budišovkou
Kurátor: Pavla Břoušková

Při příležitosti oslav Mezinárodního dne Romů zapůjčeno kompletně 35 roll-up výstavních panelů.

26.–27. 10. 2022

Úřad vlády ČR, Lichtenštejnský palác, Praha
Kurátorka: Pavla Břoušková

V Lichtenštejnském paláci se při příležitosti předsednictví České republiky v Radě Evropské unie 2022 uskutečnilo dvoudenní setkání National Roma Contact Point Meeting. Bylo prezentováno 20 vybraných panelů anglické mutace výstavy Příběh Romů (The Story of the Roma).

Truncated version of "The Story of the Roma"

4.–8. 4. 2022

Center for Inclusion (Centrum inkluze o. p. s.), Budišov nad Budišovkou
Curator: Pavla Břoušková

On the occasion of International Romani Day celebrations, 35 roll-up panels from this exhibition were loaned to the center.

26.–27. 10. 2022

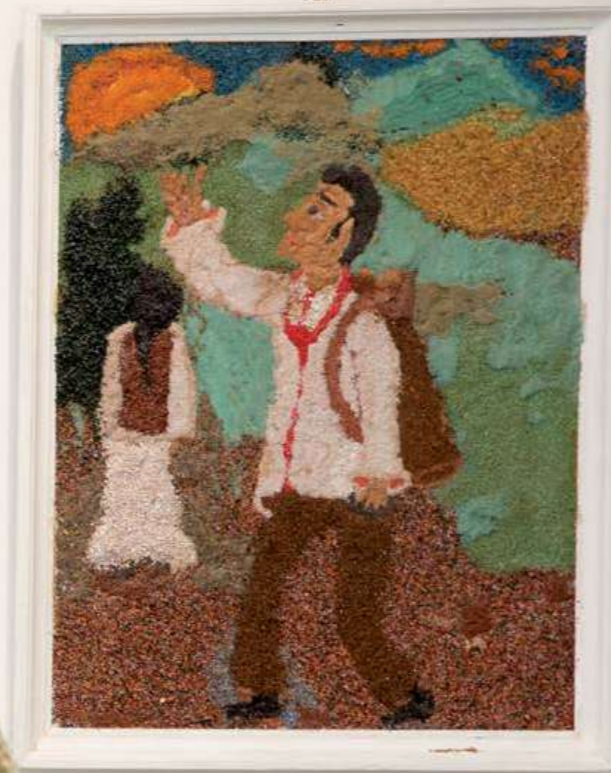
Office of the Government of the Czech Republic, Lichtenstein Palace, Prague
Curator: Pavla Břoušková

On the occasion of the Czech Republic's Presidency of the Council of the European Union in 2022, the National Roma Contact Point meeting was held over the course of two days at the Lichtenstein Palace. Twenty selected panels from the English-language version of "The Story of the Roma" exhibition were displayed during the meeting.

Vernisáž výstavy ...lepší architektura i život s kurátorkou Petrou Svobodovou, Národní technická knihovna, 6. 10. 2022, Praha / Opening of the exhibition "...better architecture, better life" which curator Petra Svobodová, National Technical Library, 6 October 2022, Prague

Výběr z výstav mimo budovu Muzea *Selected exhibitions installed elsewhere*

Módní přehlídka proti rasismu: Šaty dělají člověka

10. 4. 2022

Českokobratrská církev evangelická

V kostele U Martina ve zdi v Praze se uskutečnila neformální komentovaná módní přehlídka, na kterou Muzeum zapůjčilo 18 kusů oděvů z pomocného fondu textilu.

Rudolf Dzurko. Sthodo la sklenčinator – Poskládáno ze skla

3. 9. – 2. 10. 2022

Městská galerie Vlastimila Rady, Železný Brod

Do výstavy Městského muzea v Železném Brodě poskytlo Muzeum romské kultury 20 ks cenných sbírkových předmětů – obrazů svébytného romského umělce Rudolfa Dzurka ze skleněné drti. Výstava představila průřez uměleckou tvorbou autora a fotografie ze sbírky Muzea romské kultury či soukromé sbírky Eriky Manuš doplněné vybranými texty. Výstava se konala pod záštitou projektu „Spojeno sklem!“ financovaného z fondů EHP.

Fashion Show against Racism: Clothes Make the Man

10. 4. 2022

Evangelical Church of the Czech Brethren

At the Church of St. Martin-in-the-Wall in Prague, an informal, commented fashion show was held for which the museum loaned 18 pieces from its Collection of Textiles.

Rudolf Dzurko. Sthodo la sklenčinator – Assembled from Glass

3. 9. – 2. 10. 2022

Vlastimil Rada Municipal Gallery, Železný Brod

For this exhibition at the Municipal Museum in Železný Brod, the Museum of Romani Culture provided 20 valuable items from its collections – pictures made of crushed glass by the distinctive Romani artist Rudolf Dzurko. The exhibition presented a cross-section of the artist's work and photographs from the collection of the Museum of Romani Culture and Erika Manuš's private collection, accompanied by selected texts. The exhibition was held under the auspices of the project "Connected by Glass!" funded by EEA Grants.

Vernisáž výstavy Rudolf Dzurko. Sthodo la sklenčinator – Poskládáno ze skla, 2. 9. 2022, Železný Brod / Opening of the exhibition "Rudolf Dzurko. Sthodo la sklenčinator – Assembled from Glass" on 2 September 2022, Železný Brod

Přednáška Milady Závodské v rámci cyklu přednášek Dějiny a kultura Romů v mřk, 19. 5. 2022, Brno / Lecture by Milada Závodská as part of the cycle of lectures on the "Culture and History of the Roma" at the Museum of Romani Culture, 19 May 2022, Brno

Výběr z přednášek Selected lectures

únor–duben 2022

Cyklus přednášek **Dějiny a kultura Romů**

Přednáškový cyklus pro posluchače Historického ústavu FF MUNI se uskutečnil v budově Muzea romské kultury.

(Dušan Slačka, Jana Horváthová, Anna Míšková, Eva Mazárová, Petra Svobodová, Pavla Břoušková, Žaneta Turoňová, Lucie Čechovská, Milada Závodská, Adam Holubovský)

7.–8. 3. 2022

Technické muzeum v Brně

Účast na semináři: Nová definice muzea aneb její klady a zápory. Seminář byl součástí probíhající diskuse o podobu nové definice Muzea, která by měla být schválena na GK ICOM Praha v 8/2022.

23. 3. 2022

**Moravské zemské muzeum,
Dietrichsteinský palác, Brno**

Účast na plenárním zasedání čv ICOM vč. představení aktuálního stavu příprav GK ICOM.

10.–11. 5. 2022

**Filozofická fakulta Univerzity Komenského
v Bratislave, Katedra etnológie a muzeológie**

Aktivní účast na konferenci *Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti – dejiny, súčasný stav a perspektívy*, organizátor doc. PhDr. Jan Dolák, Ph.D.

February–April 2022

Cycle of lectures on the "**Culture and History of the Roma**"

This cycle of lectures for students from the Historical Institute of the Faculty Arts, Masaryk University, was held at the Museum of Romani Culture in Brno.

(Lecturers Dušan Slačka, Jana Horváthová, Anna Míšková, Eva Mazárová, Petra Svobodová, Pavla Břoušková, Žaneta Turoňová, Lucie Čechovská, Milada Závodská, Adam Holubovský)

7.–8. 3. 2022

Brno Technical Museum

Participation in the seminar on "New Definitions of Museums, or, their Positives and Negatives", part of the ongoing discussion on the form for a new definition of the museum that was to be adopted at the General Conference of the International Council of Museums (ICOM) in Prague, August 2022.

23. 3. 2022

**Moravian Provincial Museum,
Ditrichstein Palace, Brno**

Attended the plenary assembly of the Czech Committee for the International Council of Museums (ICOM), including the presentation of the current state of preparations for the General Conference of ICOM.

PhDr. Libuša Jaďudov: pednaška 30 let Muzea romské kultury

Mgr. Petra Svobodov, Ph.D.: pednaška Funkcionalistick vila v Praze-Dejvicích sdlem Centra Rom a Sint

Prspevek byl prezentovn v pednaškovm bloku Muzejna prezentácia.

20. 5. 2022

Národní zahájení Festivalu Muzejních nocí 2022, esk Těšín

ast na Národním zahájení Festivalu Muzejních nocí 2022 v prostorách Kulturního a společenského střediska „Střelnice“. Souast zahájení byla i prezentace ocenench institucí v Národní soutěži muzeí Gloria musaealis 2021 (MRK získalo 3. msto v kategorii Muzejní publikace roku 2021 za knihu ...to jsou težk vzpomínky).

22.–26. 8. 2022

26. Generální konference ICOM, Praha

Za Muzeum se Generální konference ICOM v Praze zúčastnilo deset zamestnnc MRK. Na konferenci byla mimo jiné Mezinárodní radou muzeí ICOM schvalen nov definice Muzea.

20.–22. 9. 2022

Sjezd eskch historiků

Profesn setkání historek a historiků esk republiky se konalo v st nad Labem. MRK reprezentovali v panelu esk muzejnictví v pohybu Petra Svobodov a Dušan Slačka. Historka Jana Horvathov byla jednou ze tří debatr kulatého stolu: *Inventura paměti: jak se esk společnost vztahuje k minulosti?* (Moderátor: Mgr. enek Pya, Ph.D.; další host: doc. Mgr. Radmila Švarckov Slabkov, Ph.D., Filozofick fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci; PhDr. Oldrch Tma, Ph.D., ustav pro soudob djiny AV R).

10.–11. 5. 2022

Department of Ethnology and Museology, Faculty of Arts, Comenius University, Bratislava, Slovakia

Presentations at the conference entitled “The Phenomenon of Cultural Heritage in Society – History, the Contemporary State of Play, and Perspectives”, organized by doc. PhDr. Jan Dolak, Ph.D.

PhDr. Libuša Jaďudov: Lecture, “Thirty Years of the Museum of Romani Culture”

Mgr. Petra Svobodov, Ph.D.: Lecture, “The Functionalist Villa in Prague-Dejvice, Headquarters of the Centre for the Roma and Sinti”

These contributions were given during the “Museum Presentations” block of lectures.

20. 5.

National Launch of the Festival of Nights at the Museum 2022, esk Tešn

Attended the National Launch of the Festival of Nights at the Museum 2022 at the “Strelnice” [Shooting Gallery] Cultural and Social Center. The launch included a presentation of the institutions awarded prizes in the Gloria musaealis 2021 National Competition (the Museum of Romani Culture won third place in the category of Museum Publication of the Year in 2021 for the book ...to jsou težk vzpomínky [...these are painful memories]).

22.–26. 8. 2022

26th General Conference of the International Council of Museums, Prague

Ten employees of the Museum of Romani Culture attended the General Conference of ICOM on behalf of the museum. A new definition of the museum was adopted at the conference.

2. 11. 2022

Reykjavík, University of Iceland, Centrum pro jazykov studia: Vigdísarstofnun / The Vigdís International Centre

Pednaška ředitelky Jany Horvathove na tema Museum of Romani Culture (se zamerenm na romsk jazyk a jeho užit ve vstavch a akcích Muzea). Pozvn se vzalo k prležitosti Mezinárodního dne romského jazyka (5. 11.), kdy jmenovn institut pořdal v univerzitn aule veřejn seminr: *Romani histories and prospects: What can we learn from a minority language and culture?*

20. – 22. 9.

Convention of Czech Historians

This professional gathering of historians in the Czech Republic was held in st nad Labem. The Museum of Romani Culture was represented on the panel “Czech museology in motion” by Petra Svobodov and Dušan Slaka. Historian Jana Horváthová was one of three panelists on the round table “Inventory of Memory: How does Czech society relate to the past?” (Moderator: Mgr. enek Pya, Ph.D.; other panelists: doc. Mgr. Radmila Švarckov Slabkov, Ph.D., Faculty of Arts, Palack University in Olomouc; PhDr. Oldrch Tma, Ph.D., Institute for Contemporary History, Academy of Sciences of the Czech Republic).

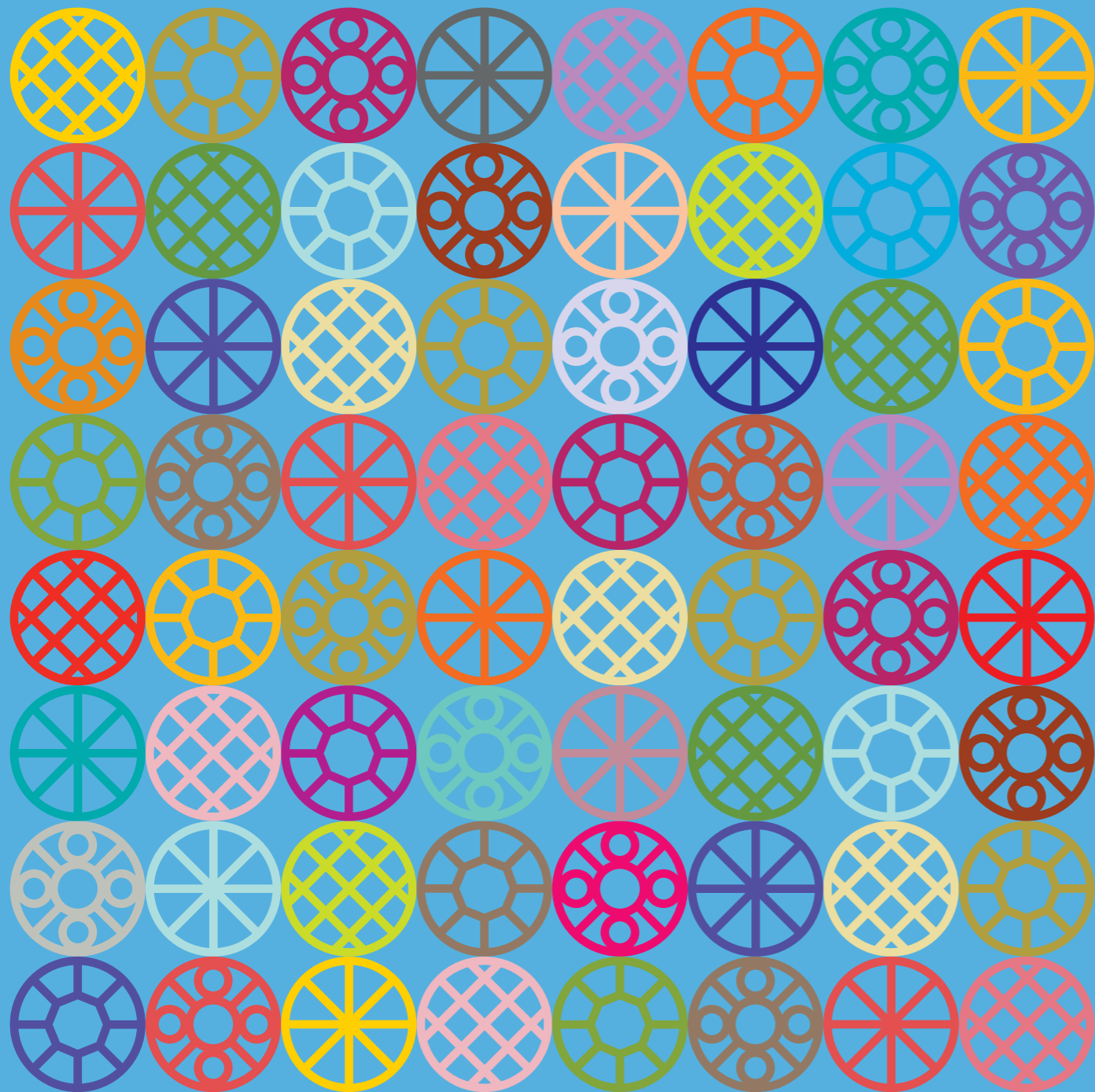
2. 11. 2022

Reykjavík, University of Iceland, Center for Language Studies: Vigdísarstofnun / The Vigdís International Centre

Director Jana Horváthová lectured on the subject of the Museum of Romani Culture (focusing on the Romani language and its use in the museum’s events and exhibitions). The invitation was related to the occasion of International Romani Language Day (5 November), when this institution held a public seminar in the auditorium of the university entitled “Romani histories and prospects: What can we learn from a minority language and culture?”

Generaln konference ICOM, 24. 8. 2022, Praha / General Conference of ICOM, 24 August 2022, Prague

Posudky na učebnice *Assessments of textbooks*

V roce 2022 MRK neobdrželo žádnou žádost
o vypracování posudku dle směrnice mšMT-34616/2013.

*During 2022 the Museum of Romani Culture was
not asked to produce any assessments per Directive
mšMT-34616/2013.*

Markéta Šestáková, Hádání z ruky,
2015, ze sbírky MRK / Markéta
Šestáková, *Guessing from the
hand*, from the collections of the
Museum of Romani Culture /
MRK 253/15

Vydavatelská činnost Publishing activity

Svědectví archeologie o tzv. cikánském táboře v Letech

Texty: Pavel Vařeka, Petr Kočár, Petr Netolický, Libor Petr, Štěpánka Skálová, Zdeňka Sůvová, Zdeňka Vařeková, Michal Vágner a Jana Horváthová
Fotografie: Ibra Ibrahimovič, Pavel Vařeka, Adam Holubovský – Muzeum romské kultury, Jaroslav Sýbek – Česká tisková kancelář, Karel Boubín, Pavel Hlavenka, Petr Kočár, Libor Petr, Zdeňka Sůvová, Zdeňka Vařeková a archivní zdroje
Plány: Pavel Vařeka, Pavel Hlavenka, Michal Vágner
Recenzovali: Petr Holub a Klára Sovová
Výběr fotografií: Ibra Ibrahimovič a Pavel Vařeka
Obrazová koncepce, úprava fotografií, grafická úprava a zlom: Ibra Ibrahimovič a Martin Špoula
Jazyková korektura: Hana Palová a Barbara Valchářová
Překlad resumé do angličtiny: Gwendolyn Hubka Albert
Produkce: Libuša Jařudřová a Petra Svobodová
Tisk: Quatro print, Brno

Vydalo Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace a Západočeská univerzita v Plzni, Katedra archeologie.

Publikace nabízí pohled do každodenního života vězňů v tzv. cikánském táboře v Letech u Písku prostřednictvím nálezů získaných archeologickým výzkumem, který probíhal od roku 2016 do roku 2020. Význam výpovědi prezentovaných artefaktů získaných archeologickým výzkumem podtrhuje skutečnost, že

Archaeological Testimony on the “Gypsy Camp” at Lety

Texts: Pavel Vařeka, Petr Kočár, Petr Netolický, Libor Petr, Štěpánka Skálová, Zdeňka Sůvová, Zdeňka Vařeková, Michal Vágner and Jana Horváthová
Photographs: Ibra Ibrahimovič, Pavel Vařeka, Adam Holubovský – Museum of Romani Culture, Jaroslav Sýbek – Czech News Agency (čTK), Karel Boubín, Pavel Hlavenka, Petr Kočár, Libor Petr, Zdeňka Sůvová, Zdeňka Vařeková and archival sources
Maps: Pavel Vařeka, Pavel Hlavenka, Michal Vágner
Reviewed by: Petr Holub and Klára Sovová
Selection of photographs: Ibra Ibrahimovič and Pavel Vařeka
Image conception, photo editing, graphic design and layout: Ibra Ibrahimovič and Martin Špoula
Proofreading of the Czech original: Hana Palová and Barbara Valchářová
Translation of the summary into English: Gwendolyn Hubka Albert
Production: Libuša Jařudřová and Petra Svobodová
Printing: Quatro print, Brno

Published by the Museum of Romani Culture, a state-sponsored organization, and the Archeology Department of the University of West Bohemia at Plzeň

This publication offers insight into the everyday lives of the prisoners in the “Gypsy Camp” at Lety u Písku by way of findings acquired through an

se jedná o jediné hmatatelné svědectví o věznicích, z nichž se naprostá většina stala oběťmi holokaustu. Publikace obsahuje také souhrnné informace o výzkumu provizorního táborového hřbitova, jehož přesná poloha nebyla do té doby známá. Hmotný záznam dokumentovaný archeologickými metodami je srovnáván se svědectvím archivních pramenů, nepočtenými výpověďmi bývalých vězňů, nově získanými rozhovory s jejich potomky a pamětníky z Letů. Tragický příběh tábora, ve kterém zemřela čtvrtina internovaných, především dětí, je zasazen do širšího kontextu holokaustu evropských Romů a Sintů.

archeological survey that took place from 2016 to 2020. The significance of the testimonies conveyed by the artefacts acquired through the archeological survey underlines the fact that this is the only tangible testimony of the prisoners' presence there, the vast majority of whom became Holocaust victims. The publication also contains comprehensive information about the survey of the camp's provisional burial ground, the exact location of which had not yet been determined. The material record documented through archeological methods is compared with the testimony of archival sources, countless testimonies from former prisoners, newly-acquired interviews with their descendants and with eyewitnesses to history at Lety. The tragic story of the camp, where a quarter of the prisoners died in the camp itself (chiefly the children), is placed in the broader context of the Holocaust of Europe's Roma and Sinti.

Otisk cest

Claude a Marie-José Carret

Claude a Marie-José Carret. Otisk cest

Texty: Adam Holubovský, Eva Mazárová

Fotografie: Claude a Marie-José Carret

Grafické zpracování: Zdeněk Tuka, Milena Havlíčková / Atelier Zidlicky

Tisk: Tiskárna Helbich, a. s

Vydalo Muzeum romské kultury a FOTOFO/ Stredoeurópsky dom fotografie v Bratislave

Publikace přináší výběr z fotografické tvorby manželů Claude a Marie-José Carret, jejichž snímky zachycují proměny života Romů v různých částech Evropy téměř 40 let. Kniha byla vydána při příležitosti jejich stejnojmenné samostatné výstavy v Muzeu romské kultury realizované mezi lety 2021 a 2022. Průvodní texty, stejně jako zmiňovanou výstavu, připravili fotograf a kunsthistorik Adam Holubovský a etnoložka Eva Mazárová, bývalí kurátoři sbírkových fondů Muzea romské kultury.

Na jejím vzniku se významně podílel přítel manželů Carretových, uznávaný brněnský umělecký fotograf Vladimír Židlický, kniha je tak zároveň završením jejich dlouholetého přátelství.

Bulletin Muzea romské kultury 30/2021

Číslo odborného romistického časopisu za rok 2021 se vzhledem k obtížím se zajištěním odborných recenzovaných příspěvků nepodařilo do konce roku 2022 vydat.

Claude and Marie-José Carret. Impressions of Journeys

Texts: Adam Holubovský, Eva Mazárová

Photographs: Claude and Marie-José Carret

Graphic design: Zdeněk Tuka, Milena Havlíčková / Atelier Zidlicky

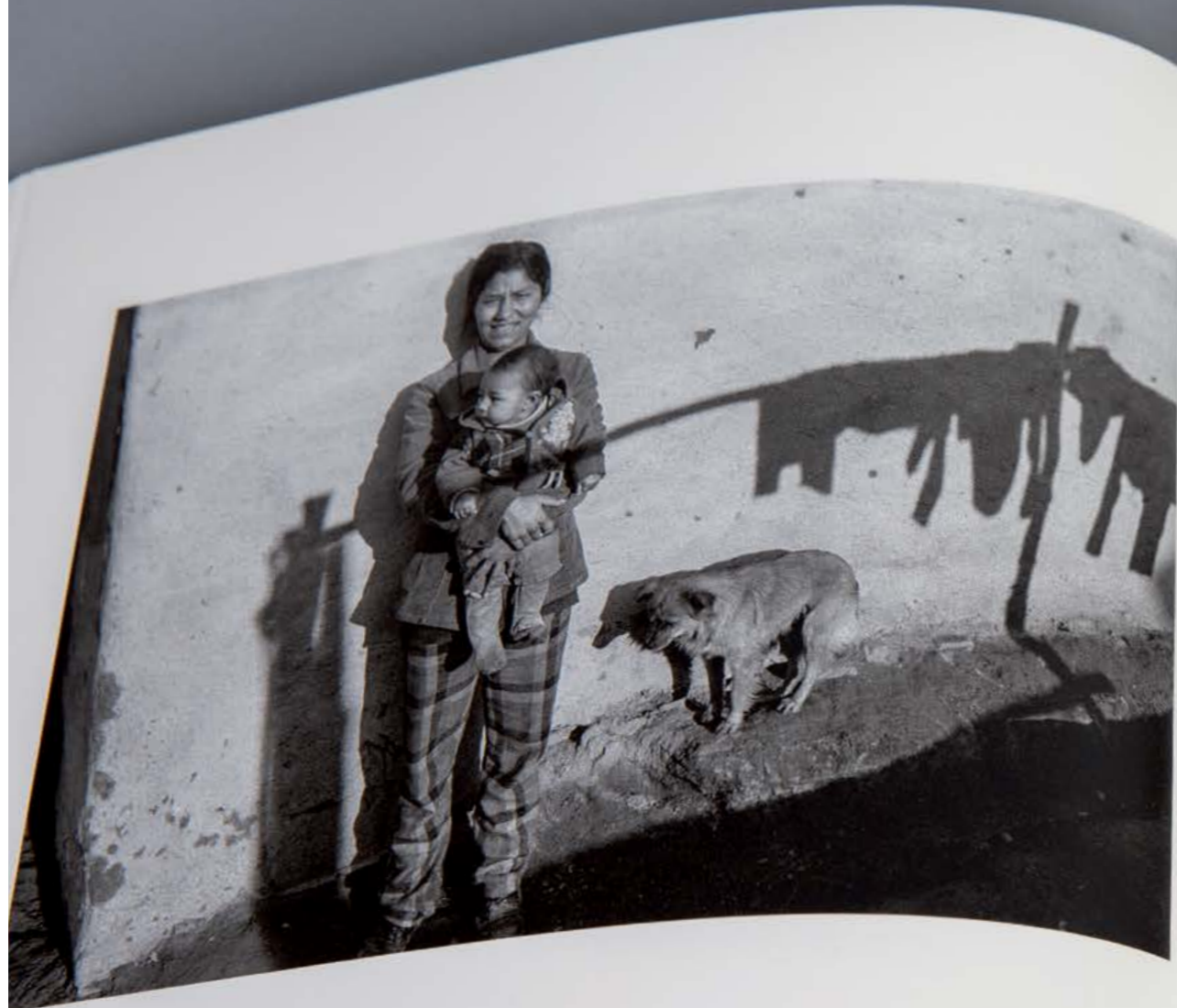
Printing: Tiskárna Helbich, a. s

Published by the Museum of Romani Culture and FOTOFO/Central European House of Photography in Bratislava, Slovakia

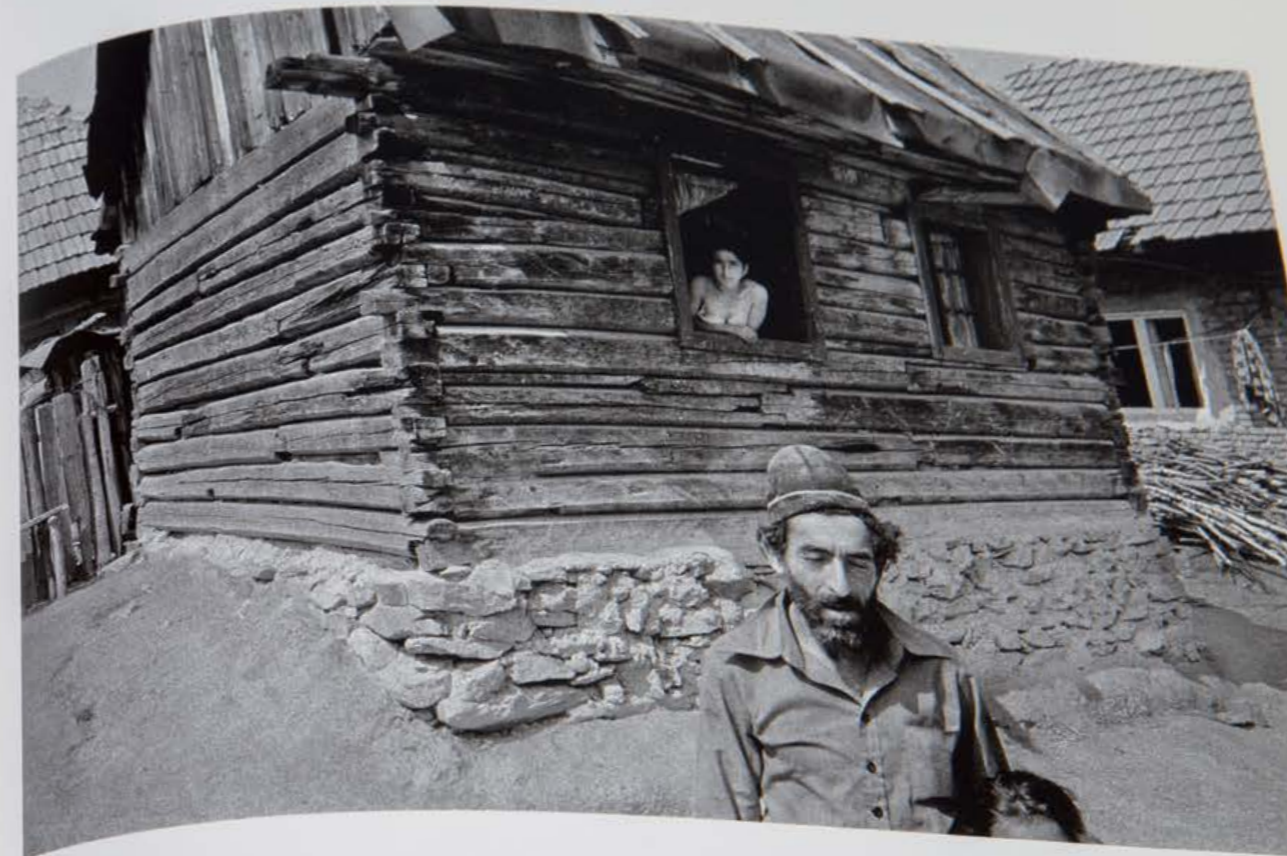
This publication presents selected photographs by the married couple of Claude and Marie-José Carret which capture the transformations in the lives of the Roma in different parts of Europe for almost 40 years. The book was published in the occasion of the exhibition of the same name at the Museum of Romani Culture 2021 and 2022. As they did for the exhibition itself, the accompanying texts were prepared by the art historian and photographer Adam Holubovský and ethnographer Eva Mazárová, former curators of the collections at the Museum of Romani Culture. An important contribution to the birth of this book was made by a friend of the Carrets, the eminent Brno-based artistic photographer Vladimír Židlický, and it is also a culmination of their many years of friendship.

Bulletin of the Museum of Romani Culture 30/2021

Due to difficulties with acquiring peer-reviewed contributions, the 2021 issue of this Romani Studies journal was not published during 2022.

2012, Rumunsko, Târgu Mureș

1998, Rumunsko, Jina

Děkujeme za přátelské přijetí,
možnost předložit si náměty
a padčasovou expozici – j to šlo! jace!

Těšíme se na spolupráci
a přejeeme vše dobre!

Janka Karelina' Zdeněk Furdík

Plzeňská filharmonie

9.9.2022

Členství v tuzemských institucích, spolupráce Membership in domestic institutions, collaborations

Asociace muzeí a galerií České republiky, z. s. (AMG)

Rada vlády ČR pro záležitosti romské menšiny – MRK institucionální člen

V tomto roce se ředitelka Jana Horváthová, která MRK na Radě zastupuje, zaměřila na prosazení romského tématu (dějin a kultury) do právě aktualizovaných rámcových vzdělávacích programů. Téma trvale a citelně ve výuce jak základních, tak středních škol absentuje. Tato absence validních informací o naší nejpočetnější národnostní menšině v ČR je jedním z důležitých momentů reprodukce stereotypního nahlížení na tuto menšinu, a svým působením se tak podílí na tom, že integrace Romů neprobíhá u nás tak, jak by mohla a měla.

Česká asociace orální historie (COHA)

Spolupráce

Společnost Jindřicha Chalupického

Společnost Jindřicha Chalupického ve spolupráci s Muzeem romské kultury představila rozsáhlou intervenci laureáta Ceny Jindřicha Chalupického 2021 Roberta Gabrise. Gabris se ve své tvorbě dlouhodobě zabývá identitou romské queer tělesnosti a v posledních projektech zdůrazňuje potřebu citlivého napojení (uměleckých) institucí na tato témata – přezkoumání možností jejich inkluзивity, vytváření bezpečných prostorů pro skupiny systematicky vylučované dominantní společností a řešení problematických otázek rovnoprávnosti.

Association of Museums and Galleries of the Czech Republic (AMG)

Czech Government Council on Romani Minority Affairs – the Museum of Romani Culture is an institutional member

During 2022, director Jana Horváthová, who represents the museum on the Council, concentrated on advocating for Romani-related subject matter (culture and history) to be included in the ongoing revision of the framework curriculum for the schools. As a theme, this has long been noticeably absent from instruction in both primary and secondary schools. The absence of valid information about the most numerous national minority in the Czech Republic is an important factor in the reproduction of a stereotyped view of this minority and also contributes to the inclusion and integration of Romani people not happening in the Czech Republic as it should.

Czech Oral History Association (COHA)

Collaborations

Jindřich Chalupický Society

The Jindřich Chalupický Society, in collaboration with the Museum of Romani Culture, presented an extensive installation by the winner of the Jindřich Chalupický Prize 2021, Robert Gabris. Gabris' work has long been concerned with the identity of Romani queer corporeality, and his recent projects have emphasized the need for (art) institutions to

Národní muzeum

V rámci spolupráce Národní muzeum poskytlo prostory v budově Národopisného muzea Národního muzea pro realizaci výstavy **Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom**.

Plzeňská filharmonie

Plzeňská filharmonie v rámci své koncertní řady Historické reflexe přislíbila i své vystoupení na slavnostním otevření Letů u Písku. Památníku holokaustu Romů a Sintů v Čechách.

Masarykova univerzita/Univerzitní centrum Telč

V roce 2023 bude v nově zrekonstruovaných prostorech jezuitské koleje v Telči otevřena velká expozice obrazů Míly Doleželové. Lektorské a edukační oddělení Muzea romské kultury navázalo úzkou spolupráci s organizátorem expozice – Univerzitním centrem Telč. V plánu je celá řada workshopů, hudební a výtvarné sympozium, hudebně pohybová dílna, výtvarná soutěž a další.

Taktéž ve spolupráci s MRK vznikla v nakladatelství Masarykovy univerzity Munipress kniha o malířce **Míla Doleželová** (2022), pro niž MRK poskytlo řadu reprodukcí děl malířky ze svých sbírek, Jana Horváthová napsala pro knihu jednu z jejích tří statí. Dne 14. 10. 2022 na knižním veletrhu Havlíčkově Brodě byla tato kniha vyhlášena nejkrásnější knihou Vysočiny.

Post Bellum, z. ú.

MRK spolupracuje s neziskovou organizací Post Bellum jednak v rovině naplňování dlouhodobého edukačního poslání obou organizací a jednak na časově ohraničeném projektu Romové a totalita, jehož výstupem měl být na konci roku 2022 vytvořený dokumentární film čerpající z rozhovorů s romskými pamětníky a pokrývající témata jako II. světová válka, vnímání zákona o trvalém usídlení kočujících osob z konce 50. let, nucené sterilizace romských žen, rasistické útoky v 90. let apod.

sensitively connect to these issues – to examine the possibilities of their inclusivity, to create safe spaces for groups systematically excluded by the dominant society, and to address problematic issues of equality.

National Museum

As part of our collaboration with the National Museum, space was provided in the building of the Ethnographic Museum of the National Museum for the exhibition “Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom”.

Plzeň Philharmonic

The Plzeň Philharmonic has promised to perform for the grand opening of the Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia as part of its “Historical Reflections” concert series.

Masaryk University/Telč University Center

In 2023, a large exhibition of paintings by Mila Doleželová will open in the newly reconstructed premises of the Jesuit College in Telč. The Department of Education and Lecturers at the Museum of Romani Culture has established close cooperation with the organizer of the exhibition, the Telč University Center. A number of workshops, a music and art symposium, a music and movement workshop, an art competition, and more events are being planned.

Post Bellum, z. ú.

The Museum of Romani Culture is cooperating with the nonprofit organization Post Bellum on fulfilling both organizations’ longstanding educational missions and on a limited-time project, “Roma and Totalitarianism”, the output of which was to have been a documentary film created by the end of 2022 drawing on interviews with Romani Holocaust survivors and covering topics such as World War II, the Romani perception of the “Act on the Permanent Settlement of Nomads” from the late 1950s, the forced sterilization of Romani women, racist attacks against Romani people in the 1990s, etc.

Tuke.TV

Tuke.TV je neziskovou organizací, která se věnuje tvorbě audiovizuálního obsahu, který se zaměřuje na propagaci Romů, romské kultury a bourání stereotypů o nich. MRK tuto iniciativu podporuje od roku 2020.

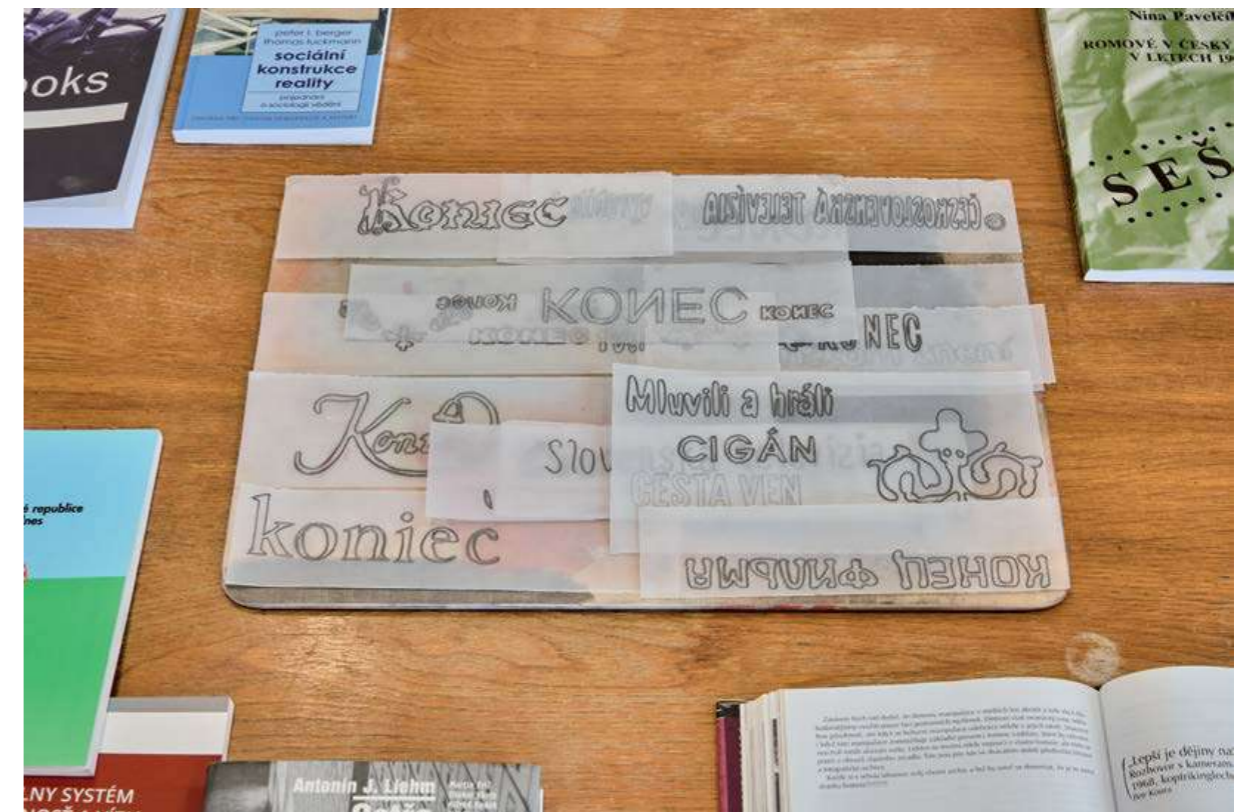
Instituce navzájem podporují svoji činnost na bázi společného zájmu, zvyšování povědomí o historii a kultuře Romů zejména formou uskutečňování prezentací, informačních kampaní.

Tuke.TV

Tuke.TV is a nonprofit organization dedicated to creating audiovisual content that focuses on promoting Romani people, Romani culture, and breaking down stereotypes about them. The Museum of Romani Culture has been supporting this initiative since 2020.

The institutions support each other’s activities on the basis of their common interests, raising awareness about Romani culture and history especially by conducting information campaigns and producing presentations.

Výstavní projekt Biela televízia, Robert Gabris / Exhibition project White Television, Robert Gabris (Foto/Photo: Jan Kolský, Společnost Jindřicha Chalupeckého / Jindřich Chalupecký Society)

Zaměstnanci MRK na Generální konferenci ICOM, 24. 8. 2022, Praha. Foto: Martina Lehmannová / Employees of the Museum of Romani Culture at the General Conference of ICOM, 24 August 2022, Prague. Photo: Martina Lehmannová

Členství v zahraničních institucích *Membership in institutions abroad, collaborations*

International Council of Museums (ICOM)

MRK je institucionálním členem této mezinárodní profesní organizace sdružující muzejní instituce a profesionály od roku 2016. V rámci odborných struktur je zapojeno do mezinárodních komitétů INTERCOM (International Committee for Museum Management), ICME (International Committee for Museums and Collections of Ethnography) a CECA (International Committee for Education and Cultural Action).

International Council of Museums (ICOM)

The Museum of Romani Culture has been an institutional member of this international professional organization of museum institutions and professionals since 2016. In its professional structures, the museum is involved in the international committees INTERCOM (International Committee for Museum Management), ICME (International Committee for Museums and Collections of Ethnography) and CECA (International Committee for Education and Cultural Action).

Plenární zasedání IHRA, kde Muzeum romské kultury zastupovala historička Anna Mišková (vlevo), 29. 6. 2022, Stockholm. Foto: Magnus Liljegren, vláda Švédska / Plenary session of the International Holocaust Remembrance Alliance, where the Museum of Romani Culture was represented by historian Anna Mišková (left), 29 June 2022, Stockholm, Sweden. Photo: Magnus Liljegren, Vláda Švédska

International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) 20.–23. 6. 2022 IHRA Plenary Stockholm

Třídenního zasedání IHRA ve Stockholmu se účastnila jako zástupkyně MŘK historička Anna Míšková.

Dne 21. 6. probíhalo zasedání **Committee on the Genocide of the Roma**. V rámci této komise byla součástí předsednictva – tzv. Troika. V rámci zasedání se komise věnovala současnému stavu fungování IHRA a komise, velmi zajímavému projektu encyklopedie nacistické genocidy Romů a Sintů, kterou tvoří Karola Fings v Berlíně (za ČR se na ní podílí například Michal Schuster). Dále se komise věnovala situaci Romů na Ukrajině, kde Anna Míšková zmínila strašlivé podmínky a zacházení s ukrajinskými Romy v Brně a potažmo v celé ČR.

Součástí byla také krátká prezentace na téma současného stavu projektů **Lety u Písku. Památník holocaustu Romů a Sintů v Čechách a Centrum Romů a Sintů v Praze**.

Dne 22. 6. se Anna Míšková účastnila například jednání dvou projektů. Safeguarding Sites, jehož součástí je Anna Míšková již od roku 2018, a který se plánuje v dalším roce věnovat problematice rozpadajících se domů bývalého terezínského ghetta.

Druhý projekt se týká doporučení pro výuku o holocaustu Romů a Sintů, který byl započat v roce 2021. Tohoto projektu se Anna Míšková bude účastnit jednak jako zástupce Muzea, historička, ale také jako budoucí předsedkyně komise, pod kterou tento projekt bude probíhat.

European Roma Institute for Arts and Culture (ERAC)

Od roku 2018 je Muzeum členem European Roma Institute for Arts and Culture (ERAC), konkrétně Barvalipe academy v sekci History and Commemoration, orgánu zodpovědného za strategické řízení této na evropské úrovni významné instituce.

International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) 20.–23. 6. IHRA Plenary Stockholm, Sweden

IHRA's three-day meeting in Stockholm was attended by historian Anna Míšková on behalf of the Museum.

*On 21 June, the **Committee on the Genocide of the Roma** met. This committee includes part of the board (the "Troika"). The committee discussed the current state of IHRA and this committee, as well as the very interesting project of an Encyclopedia of the Nazi Genocide of Roma and Sinti being created by Karola Fings in Berlin (Michal Schuster, for example, is participating in that project on behalf of the Czech Republic). The committee also addressed the situation of the Roma in Ukraine, at which point the Museum of Romani Culture mentioned the terrible conditions and treatment of Romani Ukrainians in Brno and, by extension, in the entire Czech Republic.*

*The meeting also included a short presentation on the current state of the project for the **Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia and the Centre for the Roma and Sinti in Prague**.*

On 22 June, Anna Míšková participated in a meeting of two projects. The first, "Safeguarding Sites", of which the museum has been a part since 2018, plans to address the issue of the crumbling buildings of the former ghetto in Terezín (Theresienstadt) next year. The second project concerns recommendations for teaching about the Holocaust of the Roma and Sinti, which was started in 2021. Anna Míšková will participate in that project as a representative of the museum, as an historian, and as the future chair of the committee under which this project will take place.

European Roma Institute for Arts and Culture (ERAC)

Since 2018, the museum has been a member of the European Roma Institute for Arts and Culture (ERAC), specifically, its Barvalipe Academy, the body responsible for the strategic management of this European-level institution, in the History and Commemoration section.

Spolupráce

The European Wergeland Centre (Oslo, Norsko)

Instituce The European Wergeland Centre byla založena v roce 2008 v Oslu a je programovým centrem pro vzdělávání a mezikulturní porozumění, lidská práva a demokratické občanství. Jeho činnost vychází z dokumentů a strategií Rady Evropy, zejména Charty Rady Evropy o výchově k demokratickému občanství a lidským právům, přijaté v roce 2010 Radou ministrů. V našem partnerství s **Centrem Romů a Sintů v Praze** plní důležitou úlohu v předávání zkušeností, nových metod a pohledů vzdělávání.

The Falstad Centre (Falstad, Norsko)

S Falstad Centre navázalo Muzeum spolupráci již v roce 2018 a váží si toho, že se stalo primárním partnerem pro PDP z Fondů EHP 2014–2021 – Lety u Písku.

Collaborations

The European Wergeland Centre (Oslo, Norway)

*This institution was founded in 2008 in Oslo, Norway and is a centre for education and intercultural understanding, human rights and democratic citizenship programs. Its activities are based on Council of Europe documents and strategies, in particular the Charter of the Council of Europe on Education for Democratic Citizenship and Human Rights, adopted in 2010 by the Council of Ministers. In partnership with the **Centre for the Roma and Sinti in Prague**, the European Wergeland Centre plays an important role in passing on their experiences, new methods, and perspectives on education.*

The Falstad Centre (Falstad, Norway)

The Museum of Romani Culture started collaborating with the Falstad Centre (Falstadsenteret) in 2018 and appreciates their agreeing to become the primary partner for the Lety u Písku predefined project in the EEA Grants 2014–2021.

Ředitelka MŘK Jana Horváthová podepisuje smlouvu o spolupráci s ředitelem norského Falstadsenteret Christianem Wee, 24. 2. 2022, Brno / Director of MŘK, Jana Horváthová, signing the contract on cooperation with the director of the Falstadsenteret in Norway, Christian Wee, 24 February 2022, Brno

European Academy Berlin

MRK je od roku 2020 zapojeno do projektu s názvem:

Digital Lines of life and death: Hybrid graphic novels on the persecution of Rom*nja and Sinti*zze in the NS with pedagogical guidelines and historical-digital embedding for educators and youth exchanges.

V roce 2022 došlo k naplnění cíle, tj. vytvoření edukačního materiálu, komiksu zobrazujícího osud jedné Romky a jednoho Sinta. Byl vybrán příběh Emílie Danielové (*1924), k jehož vylíčení byla v předchozích letech poskytnuta kolekce audiovizuálních a dalších materiálů ze sbírky MRK.

ФОТОФО / Stredoeurópsky dom fotografie

MRK bylo při příležitosti trvání výstavy **Otisk cest. Fotografie Claude a Marie-José Carret** osloveno

s nabídkou vydat stejnojmennou doprovodnou publikaci a začátkem roku 2023 výstavu představit i zahraničním návštěvníkům. Partnerem a spoluvydavatelem knihy je prestižní slovenská fotografická galerie Stredoeurópsky dom fotografie (zřizovatel: ФОТОФО) v Bratislavě pod vedením prof. Václava Macka. V listopadu se v Bratislavě a v Brně uskutečnily křty nově vydané fotografické publikace.

University of Iceland (Reykjavík, Island) – Vigdísarstofnun / The Vigdís International Centre

Ředitelka Muzea Jana Horváthová byla pozvána na toto univerzitní pracoviště pro jazyková studia jeho ředitelkou, lingvistkou se specializací na slovanské jazyky i romistkou Sofií Zahovou. Pozvání se vázalo k příležitosti Mezinárodního dne romského jazyka (5. 11.), kdy jmenovaný institut uspořádal seminář pro laickou i odbornou veřejnost (1.–2. 11. 2022). Cílem je přispět k zachování romství a romského jazyka. Horváthová ve své půlhodinové přednášce referovala o založení a dějinách Muzea, a především o jeho činnosti i plánech do budoucna. Vedle ní přednesly své prezentace dvě významné světové romské osobnosti: Ian Hancock, lingvista a odborník na

European Academy Berlin

*Since 2020, the Museum of Romani Culture has been involved in a project called “Digital lines of life and death: Hybrid graphic novels on the persecution of Rom*nja and Sinti*zze in the NS with pedagogical guidelines and historical-digital embedding for educators and youth exchanges”.*

*In 2022, the goal of the project was fulfilled, i.e., the creation of an educational material, a graphic novel depicting the fate of one Romani woman and one Sinti woman during the Holocaust. The story of Emília Danielová (*1924) was chosen, for the narration of which a collection of audiovisual and other materials from the MRK’s collection had been provided to the academy in previous years.*

ФОТОФО / Stredoeurópsky dom fotografie (Central European House of Photography)

During the exhibition of “Impressions of Journeys. The Photography of Claude and Marie-José Carret”, the Museum of Romani Culture was approached with an offer to publish an accompanying publication of the same name and to present the exhibition abroad at the beginning of 2023. The partner and co-publisher of the book is the prestigious Slovak photography gallery Stredoeurópsky dom fotografie (Central European House of Photography, established by ФОТОФО) in Bratislava under the leadership of Professor Václav Mack. In November 2022, the newly published photographic publication was launched in Bratislava, Slovakia and in Brno.

University of Iceland (Reykjavík, Iceland) – Vigdísarstofnun / The Vigdís International Centre

The director of the museum, Jana Horváthová, was invited to this university workplace for language studies by its director, a linguist specializing in Slavic languages and a Romani Studies scholar, Sofiya Zahova. The invitation was linked to the occasion of the International Day of the Romani

romské záležitosti a držitel odznaku Britského impéria (ОВЕ), profesor Univerzity v Austinu (Texas, USA), a Fred Taikon z významné rodiny švédských Romů z rodu Taikonů, spisovatel, bojovník za práva a kulturu Romů, zakladatel organizace i stejnojmenného časopisu Romani Glinda (Romské zrcadlo).

Hlavním řečníkem byla Sofia Zahova, Birna Arnbjörnsdóttir a Shilpa Khatri Babbar (vědecká pracovnice Centra původem z indického Dillí). Veřejnost byla vítána. Účastnilo se jí v aule univerzity asi 80 lidí. Podrobnosti o akci zde: <https://www.facebook.com/events/1268909540615232>

Language (5 November), when the institute organized a seminar for both the lay and professional publics (1–2 November). The aim is to contribute to the preservation of the Romani language and Romanipen. In her half-hour lecture, Horváthová reported on the establishment and history of the museum and, above all, on its activities and plans for the future. Two globally important Roma figures also gave presentations: Ian Hancock, an expert on Romani affairs, holder of the Order of the British Empire (ОВЕ), linguist and professor at the University of Austin (Texas, USA), and Fred Taikon, a fighter for Romani culture and rights, founder of the Romani Glinda [Romani Mirror] organization and magazine, and member of an eminent family of Roma in Sweden.

The main speakers were Birna Arnbjörnsdóttir (a linguist), Shilpa Khatri Babbar (an academic staff member at the center originally from Delhi, India), and Sofiya Zahova. Members of the public were welcome. Approximately 80 people attended in the auditorium of the university. Details about the event are here: <https://www.facebook.com/events/1268909540615232>

Projev ředitelky MFK při příležitosti připomínky Mezinárodního dne památky obětí holokaustu v Senátu Parlamentu ČR, 27. 1. 2022, Praha. Foto: David Kumermann, Federace židovských obcí v ČR a MFON / Speech by the director of MFK on the occasion of International Holocaust Remembrance Day in the Senate of the Parliament of the Czech Republic, 27 January 2022, Prague. Photo: David Kumermann, Federation of Jewish Communities in the Czech Republic and the Foundation for Holocaust Victims.

Holokaust Romů a Sintů Holocaust of the Roma and Sinti

27. 1.
Mezinárodní den památky obětí holokaustu

27. 1.
International Holocaust Remembrance Day

Připomínka Mezinárodního dne památky obětí holokaustu na Nám. 28. října, 27. 1. 2022, Brno / The commemoration of International Holocaust Remembrance Day took place at the Nám. 28. října, on 27 January 2022, Brno

7. 3.
Pietní akt v Muzeu romské kultury

8. 5.
Pietní akt v Letech u Písku

7. 3.
Commemorative Ceremony at the MRK

Ministr kultury Martin Baxa při kladení věnců během pietního aktu, 8. 5. 2022, Lety u Písku / Czech Culture Minister Martin Baxa lays a wreath during the commemorative ceremony, 8 May 2022, Lety u Písku

8. 5.
Commemorative Ceremony at Lety u Písku

Doc. Pavel Vařeka představuje archeologické nálezy z lokality Lety u Písku ministru kultury Martinu Baxovi a pamětníkům Zdeňku Serinkovi, Rudolfu Murkovi, Čeňku Růžičkovi a Jozefu Mikerovi, 8. 5. 2023, Lety u Písku / Doc. Pavel Vařeka presents the archaeological findings from the Lety u Písku locality to Czech Culture Minister Martin Baxa and Zdeněk Serinek, Rudolf Murka, the late Mr. Čeněk Růžička and Jozef Miker, bereaved relatives of Holocaust victims, 8 May 2023, Lety u Písku

18. 8.
Pietní akt v Hodoníně u Kunštátu. Památníku
holokaustu Romů a Sintů na Moravě

18. 8.
*Commemorative Ceremony at the Hodonín
u Kunštátu Memorial to the Holocaust
of the Roma and Sinti in Moravia*

Návštěva předsedy Vlády ČR Petra Fialy a ministra kultury Martina Baxy v expozici Památníku – Tábor Hodonín u Kunštátu: Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa, 18. 8. 2022, Hodonín u Kunštátu / Czech Prime Minister Petr Fiala and Czech Culture Minister Martin Baxa visited the permanent exhibition, "Hodonín u Kunštátu Camp: Intersecting Tragedies 1940–1950. Central Europe", 18 August 2022, Hodonín u Kunštátu

lety u písku

Vítězný návrh na Památník v Letech u Písku,
autoři návrhu Jan Sulzer a Terra Florida, v. o. s. /
*The winning design for the Lety u Písku memorial
by Jan Sulzer and Terra Florida, v. o. s.*

Pohled na budovy bývalé velkovýkrmny prasat firmy AGPI. a. s., Lety u Písku / View of the buildings of the former industrial pig farm owned by AGPI. a. s., Lety u Písku

Lety u Písku

Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia

Od roku 2018 MRK spravuje areál bývalého vepřína i Kulturní památku Lety. Kulturní památka Lety byla celoročně přístupná veřejnosti.

V prostorách areálu bývalého vepřína proběhlo 15. 2. 2022 **veřejné stavební řízení** za účasti zástupců stavebního úřadu, architektů Památníku, investora i majitelů sousedních pozemků.

Došlo i na prohlídku samotného areálu a několika výtvarných budov.

Pro vývoj budování nového Památníku bylo zásadní **jednání na Ministerstvu kultury**, které se uskutečnilo v Nosticově paláci za přítomnosti ministra kultury Martina Baxy a jeho kolegů 7. 4. 2022. Řešilo se především financování PDP Lety, rozdělení projektu a výstavby na dvě etapy a možnost čerpání EHP fondy. Byly předloženy dokumenty týkající se celého projektu a po konstruktivním a věcném jednání došlo ke shodě, že Ministerstvo kultury zafinancuje chybějící částku 27 mil. Kč pro dokončení první etapy výstavby návštěvnického centra, a to včetně revitalizace Kulturní památky Lety tak, aby mohly být čerpány fondy EHP a nebyl ohrožen časový harmonogram projektu.

Dalším bodem jednání byl stav realizace specializovaného pracoviště MRK Centra Romů a Sintů v Praze a zájem o aktuální informace k jeho vývoji a propojení s nově budovaným Památníkem v Letech u Písku.

Posledním bodem v jednání byl převod stávající budovy MRK z majetku města Brna a možné rozšíření Muzeu nedostačujících prostor investicí do nákupu a rekonstrukci sousední budovy. S ohledem

Since 2018, the Museum of Romani Culture has been managing the grounds of the former industrial pig farm, which overlaps the former WWII-era concentration camp for Romani people at Lety u Písku, as well as the Lety Cultural Heritage Monument. In 2022 the latter was open to the public all year round.

*On 15 February 2022, a **public construction proceedings** took place on the grounds of the former industrial pig farm involving a representative of the building authority, the architects of the planned memorial, the investor, and owners of neighboring plots of land.*

There was also a tour of the facility itself and several selected buildings.

***A meeting on the construction development of the monument** was held at the Culture Ministry in the Nostitz Palace with the presence of Culture Minister Martin Baxa and his colleagues on 7 April 2022. The main issues discussed were the financing of the Lety predefined project, the division of the construction and the project itself into two stages, and the possibility of drawing on the EEA Funds. Documents relating to the entire project were presented and after a constructive, substantive discussion, it was agreed that the Culture Ministry would finance the missing CZK 27 million [EUR 1.15 million] for the completion of the first stage of the construction of the visitor center, including the revitalization of the Lety Cultural Heritage Monument, so that the EEA funds could be drawn and the project schedule would not be compromised.*

k plánovaným vysokým výdajům na budování poboček Muzea v Letech a Praze jednání o tomto bodu rozšířit prostory MRK o další objekt pan ministr odmítl.

Nezbytným krokem vedoucím k vybudování **Letů u Písku. Památníku holokaustu Romů a Sintů v Čechách** bylo **vyhlášení veřejné zakázky na demoliční práce areálu bývalého vepřína** v Letech u Písku. Stalo se tak 8. 3. 2022 prostřednictvím Národního elektronického nástroje (dále NEN). Jednalo se o nadlimitní veřejnou zakázku s předpokládaným termínem ukončení 11. 4. 2022. Z důvodu podání několika sad doplňujících otázek ze strany uchazečů, byl postupně termín pro podání cenových nabídek pro veřejnou zakázku prodlužován až do 5. 5. 2022.

Do výběrového řízení bylo podáno 17 cenových nabídek s finančním rozmezím 7 788 184 Kč až 81 583 403 Kč včetně DPH.

Pověřený externí administrátor posoudil předložené nabídky z formálního a obsahového hlediska. V souladu s požadavky zadávací dokumentace nesplnila jedna nabídka podmínky a byla vyřazena.

Ze 16 zbylých nabídek byly čtyři ekonomicky nejvýhodnější vyzvání k doplnění přijatých nabídek a vysvětlení mimořádně nízké nabídkové ceny.

Vítězem výběrového řízení se stala společnost awt Rekultivace a. s.

Slavnostní zahájení demolice v Letech 22. 7. 2022

Boje za demolici areálu bývalého vepřína trvaly bezmála 30 let, a tak Muzeum romské kultury při příležitosti předání staveniště společnosti awt Rekultivace a. s. uspořádalo veřejnou akci, jíž by vzdalo hold všem bojovníkům i těm, kdo k demolici svým konáním přispěli. Slavnostní zahájení demolice proběhlo formou happeningu přímo v areálu bývalého vepřína.

Této akce se zúčastnili a zároveň pronesli pár slov předsedkyně poslanecké sněmovny České republiky Markéta Pekarová Adamová, ministr kultury Martin Baxa, velvyslanec Norského království

Another point of discussion was the state of implementation of another MRK specialized workplace, the Centre for the Roma and Sinti in Prague (CRSP), and interest in current information on its development and its relationship to the new Lety u Písku Memorial.

The last item in the discussion was the ownership transfer of the existing headquarters of the MRK from the City of Brno to the state and the museum's possible expansion, as it lacks space, as well as investment into the purchase and reconstruction of an adjacent building. With regard to the high cost for the construction of the Lety memorial and the CRSP, the minister has refused to expand the Brno premises by another building at this point in time.

*A necessary step leading to the construction of the **Lety u Písek Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia** was the **announcement of a public tender for the demolition of the now-defunct industrial pig farm facility** in Lety u Písku. This happened on 8 March 2022 through the National Electronic Instrument (hereinafter the NEN). This was an above-limit public tender with an expected end date of 11 April 2022. Due to the submission of several sets of supplementary questions by the bidders, the deadline for submitting bids for the public tender was gradually extended until 5 May 2022.*

Seventeen bids ranging between czk 7,788,184 [EUR 332,000] and czk 81,583,403 [EUR 3.5 million] including VAT were submitted to the tender.

An authorized external administrator assessed the bids in terms of content and formalities. One bid did not meet the requirements of the tender documentation and was therefore not in compliance.

Of the 16 remaining bids, four were the most economically advantageous, and the bidders were asked to supplement their bids and to explain an exceptionally low bid.

The winner of the selection procedure was the company awt Rekultivace a. s.

Robert Kvile, hlavní představitel bojů za likvidaci vepřína a významná romská osobnost Čeněk Růžička, předseda Výboru pro odškodnění romského holocaustu v ČR a další aktivisté, kteří se významnou měrou zasadili o odkup vepřína. V rámci akce proběhla i poslední komentovaná procházka areálem bývalého vepřína, při níž promluvil novinář Jindřich Šídlo, aktivista Miroslav Brož a Josef Miker, archeolog Pavel Vařeka i Čeněk Růžička.

Slavnostní zahájení demolice s pamětními cihličkami, 22. 7. 2022, Lety u Písku / Grand launch of the demolition with commemorative bricks, 22 July 2022, Lety u Písku

Grand launch of the demolition at Lety 22. 7. 2022

The struggle to demolish the now-defunct industrial pig farm overlapping the wwii-era site of the concentration camp for Romani people at Lety lasted almost 30 years, so the Museum of Romani Culture, on the occasion of handing over the construction site to awt Rekultivace a. s., organized a public event to pay tribute to all the fighters who contributed to the demolition by their actions over the years. The ceremonial start of the demolition took place as a "happening" on the grounds of the now-defunct industrial farm.

Komentovaná prohlídka areálu vepřína s Čeňkem Růžičkou, 22. 7. 2022, Lety u Písku / Guided tour of the defunct industrial pig farm with the late Mr. Čeněk Růžička, 22 July 2022, Lety u Písku

Do konce roku 2022 byl areál bývalého vepřína zdemolován. Je třeba zmínit, že areál byl zdemolován v termínu a prodloužení vzniklo na základě nepředvídatelných skutečností. V rámci prodloužení lhůty o předání areálu bývalého vepřína probíhaly práce na statickém zajištění dvou torz jedné z hal vepřína, které budou součástí venkovní expozice Památníku. Také lagunou kejdy nebylo možné z důvodu počasí do konce roku zlikvidovat. Likvidace by měla proběhnout do 30. 5. 2023.

V posledním kvartálu roku 2022 byly vyhlášeny další dvě veřejné zakázky, které jsou nezbytně nutné k tomu, aby byl Památník v Letech dostavěn. První nadlimitní veřejná zakázka, která byla vyhlášena 13. 10. 2022, byla na dodavatele stavby **Letů u Písku. Památníku holocaustu Romů a Sintů v Čechách** (stavba návštěvníckého centra a rektivace provizorního pohřebiště).

Termín pro podání cenových nabídek veřejné zakázky byl stanoven na 9. 12. 2022 Druhou veřejnou zakázkou, vyhlášenou 12. 12. 2022, byla soutěž na dodavatele vnitřní i venkovní expozice Památníku. Termín pro podání nabídek byl prozatím stanoven na 23. 1. 2023.

The Speaker of the Chamber of Deputies of the Czech Republic, Markéta Pekarová Adamová, Culture Minister Martin Baxa, Ambassador of the Kingdom of Norway Robert Kvile, and the main representative of the fight to remove the pig farm, the late Mr. Čeněk Růžička, a prominent Romani figure who chaired the Committee for the Redress of the Roma Holocaust in the Czech Republic, took part in this event and spoke a few words, as did other activists who made significant efforts to persuade the state to buy out the farm. The event featured a final guided tour through the facility during which journalist Jindřich Šídlo, activists Miroslav Brož and Josef Miker, archaeologist Pavel Vařeka, and the late Mr. Růžička spoke.

By the end of 2022, the buildings of the defunct industrial pig farm facility were demolished. The original deadline was extended due to unforeseen circumstances. As part of the extension of the deadline for handing over the facility, work was underway to secure two separate remains of a feed hall which will be part of the memorial's outdoor exhibition. Due to the weather, it was also not possible

Ministr kultury Martin Baxa při kladení květin k připomínce obětí letského tábora, 22. 7. 2022, Lety u Písku / Culture Minister Martin Baxa lays flowers to commemorate the victims of the Lety concentration camp, 22 July 2022, Lety u Písku

to dispose of the content of slurry pool by the end of the year. That should take place by 30 May 2023.

In the final quarter of 2022, two more public tenders were announced which are absolutely necessary for the Lety Memorial to be completed. The first above-limit public tender, which was announced on 13 October, was for a contractor for the construction of the **Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia** (construction of the visitor center and recultivation of the provisional burial ground). The deadline for submitting bids for this public tender was set for 9 December. The second public tender, announced on 12 December, was a competition to produce and install the memorial's indoor and outdoor exhibits. The deadline for submitting bids for the second tender was 23 January, 2023.

Fotodokumentace průběhu demolic budov bývalého vepřína, 15. 9. 2022 / Documentation in photographs of the course of the demolition of the buildings of the defunct farm, 15 September 2022

Příprava expozice

Pracovní skupina ke vzniku stálé expozice pro Památník v Letech

Historik MRK Dušan Slačka velkou část své pracovní náplně v roce 2022 věnoval přípravě expozice budoucího Památníku holocaustu Romů a Sintů v Čechách. Společně s Annou Míškovou (na rodičovské dovolené, avšak stále menším úvazkem v pracovním procesu) a s podporou pracovní skupiny externích odborníků připravoval scénář a podílel se i na přípravě podkladů k vypsání výběrového řízení na zhotovení expozice. Postup přípravy expozice a její podobu v několika fázích prezentoval jak zástupcům potomků přeživších holocaustu Romů a Sintů, tak i projektovým partnerům (norský Falstadsenteret, Západočeská univerzita v Plzni).

Exhibition preparations

Working group on the permanent exhibition at the Lety Memorial

MRK historian Dušan Slačka devoted a large part of his workload in 2022 to designing the exhibition for the future Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia. Together with Anna Míšková (who was on parental leave and also part-time) and with the support of a working group of external experts, he drafted the storyboard and participated in preparing documents for the exhibition tender process. He presented the process of preparing the exhibition and its format in several stages, both to descendants of Romani and Sinti Holocaust survivors and to the project partners (the Falstadsenteret in Norway and the University of West Bohemia in Plzeň).

Představení scénáře stálé expozice Památníku v Letech u Písku představitelům Západočeské univerzity v Plzni, 10. 2. 2022, Brno / Presentation of the storyboard for the permanent exhibition at the Lety u Písku Memorial to representatives of the University of West Bohemia in Plzeň, 10 February 2022, Brno

Jednání s představiteli norského Falstadsenteret, 25. 8. 2022, Brno / Meeting with representatives of the Falstadsenteret of Norway, 25 August 2022, Brno

hodonín

u kunštátu

Hodonín u Kunštátu

Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě
Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia

Práce v Památníku v Hodoníně byly v zimním období jako každoročně ve znamení údržby a příprav na novou sezónu. Mimo jiné došlo k výměně vodního čerpadla, k úpravě vodovodního řadu pro revizi tlakových nádob, úpravě vzduchotechniky, odbornému ořezu lípy v areálu, rizikovému pokácení starých bříz a výsadbě nových, k opravě plotu po pádu stromu, přípravě řeziva z pokácených stromů a k dalším pracím.

V rámci investičního záměru na dokončení expozice proběhla revitalizace podlahy atria Památníku, stará dřevěná podlaha tak byla nahrazena novou podlahou z dlaždic. Revitalizovány byly také sedačky pro návštěvníky.

Barák dozorců v Památníku se potýkal s dlouhodobými problémy se střechou, jako bylo zatékání do výstavních i skladovacích prostor či pravidelné poškozování střešní krytiny při nepříznivých povětrnostních podmínkách. Díky plánovanému investičnímu záměru financovanému Ministerstvem kultury ČR mohla být střecha Památníku v roce 2022 opravena.

Veškeré práce probíhaly takovým způsobem, aby to bylo co nejméně patrné a aby střecha měla stále historický ráz. Na Barák dozorců bylo také umístěno restaurované historické svítidlo ze 40.–50. let minulého století, které co nejvíce odpovídá svítidlům na dochovaných fotografiích.

Barák dozorců byl stejně jako v minulých letech využit pro konání sezónní výstavy. Pro sezónu 2022 byla vybrána trojice výstav vztahujících se k 80. výročí

Work at the Hodonín memorial was carried out in the winter, as it is every year, as part of maintenance and preparations for the new season. A water pump was replaced, a water line was adapted after its pressure vessels were adjusted, the air conditioning system was fixed, linden trees on the grounds were professionally pruned, old birch trees that posed a risk were felled and new ones planted, a fence was repaired after being damaged by a falling tree, lumber from the felled trees was processed, and other work was done.

As part of the investment plan for the completion of the exhibition, the atrium floor was revitalized, replacing the old wooden floor with a new one made of tiles. The seating for visitors was also revitalized.

The Guards' Barracks roof has long endured problems such as leakage into the exhibition and storage areas, as well as regular damage to the roof covering during adverse weather. Thanks to a planned investment project financed by the Czech Culture Ministry, the roof was repaired in 2022.

All work was carried out to be as unobtrusive as possible and the historical character of the roof was retained. A restored historical lamp from the 1940s/1950s was also installed in the barracks that corresponds as closely as possible to the lamps in the surviving photographs.

As in previous years, the Guards' Barracks were used for a seasonal exhibition. For the 2022 season,

Tábor Hodonín u Kunštátu:
Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední Evropa.

Hodonín u Kunštátu Camp:
Intersecting Tragedies 1940–1950. Central Europe.

5

Kármý pracovní tábor
v Hodoníně
Hodonín Punitive Labour Camp

Expozice s názvem Tábor Hodonín u Kunštátu:
Průsečík tragických osudů 1940–1950. Střední
Evropa. / Permanent exhibition entitled Hodonín
u Kunštátu Camp: Intersecting Tragedies
1940–1950, Central Europe

vypálení Lidic – v Baráku dozorců tak byly návštěvníkům k dispozici výstavy zapůjčené od Památníku Lidice – **Lidická tragédie, Návrat lidických žen a Návraty lidických dětí**. Toto vše bylo doplněno krátkým videem o heydrichiádě, vypálení Lidic a jejich dalším osudu.

Návštěvníká sezóna byla oproti těm předchozím ovlivněným protiepidemickými opatřeními kvůli covidu-19. Zahájena byla podle plánu 1. 4. 2022. K otevření sezóny měli návštěvníci možnost využít komentované prohlídky areálu zdarma.

Další akcí pro veřejnost potom byla dne 4. 6. 2022 **Muzejní noc**, která se v Památníku konala vůbec poprvé. Promítání dokumentárního filmu Lety doplnila beseda s jednou z jeho tvůrkyň – romskou historičkou Renatou Berkyovou. Po besedě následovala ještě netradiční noční komentovaná prohlídka areálu.

a trio of exhibitions related to the 80th anniversary of the burning of Lidice was selected – in the Guards' Barracks, exhibitions were on loan from the Lidice Memorial ("The Lidice Tragedy", "Return of the Lidice Women" and "Return of the Lidice Children") and available to visitors. They were accompanied by a short video about the assassination of the Deputy/Acting Reich-Protector of Bohemia and Moravia, Reinhard Heydrich, the burning of Lidice, and the fate of those arrested at the time.

Compared to previous visiting seasons, the 2022 season was unaffected by anti-pandemic measures due to covid-19. The season started as planned on 1 April. To open the season, visitors had the opportunity to take advantage of free guided tours of the grounds.

The next event for the public was the "Museum Night" on June 4, which was held at the memorial

Výstava Lidická tragédie (Památník Lidice) vystavená v termínu 1. 4. – 31. 10. 2022, Hodonín u Kunštátu / The exhibition on the Lidice Tragedy (from the Lidice Memorial) was on view between 1 April 2022 and 31 October 2022 in Hodonín u Kunštátu

Koncert Emil Viklický Trio, 25. 6. 2022, Hodonín u Kunštátu / Concert by the Emil Viklický Trio, 25 June 2022, Hodonín u Kunštátu

Další, velmi úspěšnou akcí, která proběhla 25. 6. 2022 v atriu Památníku, byl **jazzový koncert Emil Viklický Trio** (ve složení Emil Viklický – piano, Petr Dvorský – kontrabas, Jiří Stivín jr. – bicí). Oslovení Emila Viklického k uspořádání tohoto koncertu nebylo náhodou. Jeho strýc, malíř Viktor Viklický, byl v Hodoníně vězněn v roce 1950 – v éře komunistického tábora nucené práce. Krátce před koncertem se MRK ozval bývalý žák Viktora Viklického, malíř a hudebník Jiří Pravda, který měl v držení některé obrazy svého tehdejšího učitele (odkaz na str. 144). Ukázalo se, že jde o pohledy na samotný tábor nucené práce a jeho nejbližší okolí,

for the first time. The screening of the documentary film "Lety" was complemented by a discussion with one of its creators, the Romani historian Renata Berkyová. The talk was followed by a non-traditional nighttime guided tour of the grounds.

*Another successful event on 25 June in the atrium of the memorial was a **jazz concert by the Emil Viklický Trio** (Emil Viklický – piano, Petr Dvorský – double bass, Jiří Stivín, Jr. – drums). Approaching Mr. Viklický to organize this concert was no accident. His uncle, the painter Viktor Viklický, was imprisoned in Hodonín in 1950 when it was a communist forced labor camp.*

Vedoucí Památníku Radovan Krhovský a výtvarník Jiří Pravda s olejomalbami darovanými do sbírek MRK, 8. 6. 2022, Hodonín u Kunštátu / Memorial manager Radovan Krhovský and artist Jiří Pravda with the oil paintings donated to the collections of the Museum of Romani Culture, 8 June 2022, Hodonín u Kunštátu

namalované přímo v táboře v roce 1950. Pan Pravda se rozhodl tyto obrazy Muzeu darovat a přidal ještě jeden vlastní obraz – portrét Viktora Viklického. Pro Památník v Hodoníně mají tyto obrazy velkou historickou hodnotu, protože jsou jediným doposud známým zachycením stavu tábora v roce 1950. Během koncertu byly obrazy vystaveny poprvé veřejnosti v Baráku dozorců. Pro další sezóny by se pak alespoň část z nich měla stát součástí expozice v Infocentru.

Shortly before the concert, the MRK was contacted by a former student of the late Viktor Viklický, the musician and painter Jiří Pravda, who had in his possession some paintings by his then-teacher (link to p. 144). They turned out to be of the forced labor camp itself and its immediate surroundings, painted directly in the camp in 1950. Mr. Pravda decided to donate these pictures to the museum and added one more of his own, a portrait of the late Viktor Viklický.

Dne 10. 7. 2022 proběhla **připomínka 80. výročí zřízení obou tzv. cikánských táborů v tehdejším protektorátu** (v Letech a Hodoníně). Datum akce bylo spojeno s výročím vydání prováděcího nařízení k tzv. „Výnosu o potírání cikánského zlořádu“, na jehož základě později oba tábory vznikly. Komentované prohlídky byly zaměřeny na samotný výnos, prováděcí nařízení a dobu vzniku obou táborů.

18. 8. 2022 se konal **tradiční pietní akt**, vztahující se v letošním roce k 79. výročí transportu vězňů hodonínského tábora do Auschwitz-Birkenau. Jako každý rok se ho zúčastnila celá řada politiků, pamětníků, velvyslanců, ale také představitelů muzejních, státních a romských institucí. Nejvýznamnější byla účast předsedy vlády ČR Petra Fialy a Čeňka Růžičky – předsedy Výboru pro odškodnění romského holocaustu v ČR. Po proslovech proběhla prezentace knihy nakladatelství KHER – komiksu *Žofi z-4515*, který byl ze švédského originálu přeložen do češtiny; pojednával o osudu dívky z romského rodu Kalderašů Sofie Taikonové. Poté následoval přesun účastníků pietního aktu k lesnímu nouzovému hřbitovu na Žalově, kde po modlitbě kněze Michala Polendy proběhlo uctění památky zemřelých kladením věnců a kytic. Celá akce byla zakončena uctěním památky obětí holocaustu, které jsou pohřbeny na hřbitově v Černovicích.

Kromě akcí pro veřejnost probíhaly v Památníku celoročně edukační programy a komentované prohlídky pro školní a zájmové skupiny. Hodonínský památník tak mimo jiné navštívili členové katedry historie Technické univerzity v Liberci, pracovníci Zámečku Pardubice, skupina učitelů z Landeszentrale für politische Bildung Thüringen, skupina německé dobrovolnické organizace Aktion Sühnezeichen Friedensdienste či skupina Divadla Paměti národa (setkání s místním pamětníkem Františkem Němcem).

Návštěvnost Památníku za sezónu 2022 včetně pořádaných akcí dosáhla 1 821 osoby.

Na konci sezony došlo k zazimování expozice i areálu, demontáži a vrácení sezónních výstav.

For the Hodonín memorial these paintings are of great historical value, as they are the only known depiction of the state of the camp in 1950. During the concert, the paintings were exhibited to the public for the first time in the Guards' Barracks. In future at least some of them should become part of the exhibition in the Infocenter.

On 10 July, the commemorative ceremony was held on the 80th anniversary of the establishment of the two "Gypsy Camps" in the then-Protectorate of Bohemia and Moravia (in Lety and Hodonín). The date of the event marked the anniversary of the issuance of the executive order for the so-called "Decree on combating the gypsy nuisance" on the basis of which both camps were later established. The guided tours focused on the decree itself, its implementing regulations, and the time when both camps were established.

*On 18 August the traditional commemorative ceremony was held, this year marking the 79th anniversary of the transport of prisoners from the Hodonín camp to Auschwitz-Birkenau. As they do every year, a number of politicians, eyewitnesses to his history, ambassadors and representatives of museums, state and Romani institutions took part. The most eminent visitors were Petr Fiala, the Prime minister of the Czech Republic, and Mr. Čeněk Růžička, chair of the Committee for the Redress of the Roma Holocaust in the Czech Republic. After the speeches there was a presentation of a book published by KHER, the graphic novel *Žofi z-4515*, translated from the Swedish original into Czech and telling the story of Sofie Taikon, a girl from a Kalderash Romani family. Participants then walked to the provisional cemetery, Žalov, in the forest, where after prayer led by Father Michal Polenda, the memory of the deceased was honored with the laying of wreaths and flowers. The entire event ended with the commemoration of Holocaust victims buried at the cemetery in nearby Černovice.*

In addition to events for the public, educational programs and guided tours for interest groups

Setkání skupiny Divadla Paměti národa s pamětníkem Františkem Němcem, 19. 11. 2022, Hodonín u Kunštátu / The Memory of the Nation Theater group meets eyewitness to history František Němec, 19 November 2022, Hodonín u Kunštátu

and schoolchildren took place in the memorial year-round. The Hodonín Memorial was visited by members of the history department of the Technical University in Liberec, employees of the Memorial at the Pardubice Chateau, by a group of teachers from the Landeszentrale für politische Bildung Thüringen [Thuringian State Center for Political Education], by a group from the German volunteer organization Aktion Sühnezeichen Friedensdienste [Action Reconciliation Service for Peace] and a group from the National Memorial Theater (a meeting with local memorialist František Němec).

During the 2022 season the memorial was visited by 1,821 individuals, including those who attended events there.

At the close of the season the exhibition and facility were winterized and the seasonal exhibits were removed and returned.

centrum romů

centre for the roma
and sinti in prague

Centrum
Romů a Sintů

a sintů v praze

Pohled na budovu budoucího Centra pro Romů a Sintů v Praze, 8. 9. 2020 / View of the building of the future Centre for the Roma and Sinti in Prague, 8 September 2020
Foto/Photo: MRK – Adam Holubovský

Centrum Romů a Sintů v Praze Center for the Roma and Sinti in Prague

V roce 2022 pokračovala realizace projektu **Centrum Romů a Sintů v Praze** (dále CRSP), který je podpořen Norskými fondy 2014–2021 částkou 44 625 000 Kč.

CRSP je nově vznikající specializované pracoviště Muzea romské kultury v Praze, bude vůbec první svého druhu v hlavním městě. CRSP tak zatraktivní jeho nabídku pro návštěvníky a potvrdí roli Prahy coby mimořádné kulturní metropole. Pražské pracoviště, které bude mít sídlo v prvorepublikové dejvické vile, navazuje na výsledky práce MRK, které má svoje sídlo v Brně, a to jak v oblasti vědy a výzkumu romských dějin se specializací na období II. světové války, tak na poli živé kultury a reflexe současného postavení Romů a Sintů a vývoje vztahů romské a majoritní společnosti.

Přípravy objektu CRSP

V roce 2022 došlo k výrazným komplikacím při přípravách rekonstrukce budovy CRSP a stavby suterénního sálu. Druhá veřejná zakázka na dodavatele stavby byla vyhlášena dne 7. 2. Na jejích přípravách se podílel externí investiční specialista Lukáš Daněk, jejím externím administrátorem se stala firma Kroupa-Helán, advokátní kancelář, s. r. o. Termín předložení nabídek (10. 3.) se z důvodu velkého množství dotazů prodloužil do 11. 4. MRK v zadávacím řízení obdrželo jedinou nabídku, jejíž nabídková cena překročila jeho rozpočet o 60 %. Po důkladné analýze nabídky bylo shledáno, že odpovídá navýšení cen na stavebním trhu v roce 2022, k čemuž přispěla pandemie nemoci

During 2022 **the project of the Centre for the Roma and Sinti in Prague (CRSP) continued**, which is supported by Norway Grants 2014–2021 with CZK 44,625,000.

The CRSP is a new specialized workplace of the MRK in Prague that will be the first of its kind in the capital. The CRSP will make Prague's offerings for visitors even more attractive and confirm its role as an exceptional cultural metropolis. The Prague workplace will be headquartered in the Dejvice neighborhood in a First Republic-era villa and will continue the work of the Brno headquarters, both in the area of research and scholarship on Romani history with a specialization in the time of the Second World War, and in the field of live cultural events and reflections on the current position of Roma and Sinti and the development of relationships between the majority society and Romani people.

Preparing the CRSP building

In 2022, significant complications arose when preparing the reconstruction of the CRSP building and constructing its underground hall. A second public tender for a contractor was announced on 7 February. Preparations for the tender involved external investment specialist Lukáš Daněk and it was externally administered by the law firm of Kroupa-Helán, advokátní kancelář, s. r. o. The deadline for submitting bids (10 March) was extended until 11 April

COVID-19, a zejména válečný konflikt na Ukrajině. Tyto vlivy nemohly být při přípravě zadávacího řízení ani při vyjednávání výše podpory z Norských fondů nikterak předpokládány. Tato veřejná zakázka byla na konci roku z důvodu nezajištěného financování zrušena.

V druhé polovině roku 2022 probíhala **jednání s ministrem kultury na zajištění finančních prostředků převyšujících původně plánovaný rozpočet.**

Vyhlášení nové veřejné zakázky i stavební práce tedy musely být posunuty až na rok 2023. Na základní zabezpečení objektu CRSP získalo finance z grantu okruh ISO II A, ten připravili vedoucí CRSP Olga Vlčková a administrátor Pavel Jirásek. Dodávku, montáž a zprovoznění elektronického zabezpečovacího systému PZTS realizovala firma Trade FIDES, a.s.

Akce pro veřejnost

Koncepci doprovodných programů pro rok 2022, kterých se konalo kolem 30, připravily vedoucí CRSP Olga Vlčková a externí dramaturgyně Alica Sigmund Heráková. Koncepce se vyrovnávala s potřebou realizovat akce spadající do produkce CRSP i bez využití budovy Centra. Aktivity proto vycházely z partnerských spoluprací s řadou institucí a organizací (Výbor pro odškodnění romského holocaustu v ČR, Slovo 21, Institut tereziánské iniciativy, Národní muzeum, Muzeum hlavního města Prahy, Národní technická knihovna, Babylon). Právě z důvodu chybějící dosud nezrekonstruované budovy CRSP veřejné akce probíhaly v prostorách spřátelených institucí.

Dramaturgie doprovodných programů vychází ze čtyř základních ideových linek, jež reprezentují čtyři klíčové tematické oblasti:

- paměť/ holocaust Romů a Sintů
- identita/ kultura Romů a Sintů
- dialog/ současné umění
- setkání/ komunity

due to the large amount of queries received. The MRK then received a single bid exceeding the budget of the tender by 60%. After a thorough analysis of the bid it was determined that it corresponded to the price rises on the construction market in 2022, influenced by the COVID-19 pandemic and especially by the wartime conflict in Ukraine. Those influences could never have been predicted during the commission proceedings, nor when negotiating the amount of support from Norway Grants. The public tender was rescinded at year-end for lack of financing.

In mid-2022 negotiations were held with the Culture Minister on providing financing in excess of the originally planned budget.

The announcement of a new public tender and therefore the construction work had to be postponed until 2023. For the basic security of the CRSP building, financing was acquired from the ISO II A grants, prepared by the head of the CRSP, Olga Vlčková, and administrator Pavel Jirásek. The procurement, installation and operation of a PZTS electronic security system was undertaken by the Trade FIDES, a.s. firm.

Public events

The concept for the auxiliary programs in 2022, about 30 of which were held, was designed by the head of the CRSP, Olga Vlčková, and external dramaturg Alica Sigmund Heráková. The concept had to cope with the CRSP's need to produce events without using its own building. The activities, therefore, were based on partnership collaborations with many other institutions and organizations (Committee for the Redress of the Roma Holocaust in the Czech Republic, Slovo 21, the Institute of the Terezín Initiative, the National Museum, the City of Prague Museum, the National Technical Library, Babylon). These public events happened in the spaces of affiliated institutions precisely because the CRSP buildings have yet to be reconstructed.

Ideové linky doplňují průřezová/ horizontální témata:

- participace Romů a Sintů
- začlenění romské perspektivy do

celospolečenských témat a narativů o historii

Zásadní je otevřenost v přístupech k jednotlivým tématům. CRSP by mělo být bezpečným prostorem setkání, kde je možné akademicky diskutovat, lidsky se setkávat nebo vnímat umění nebo kulturu v atmosféře vzájemného respektu k mnohdy odlišným kulturním vzorcům či historickým zkušenostem. Tento bezpečný prostor je přitom akcentován nejen jako fyzický prostor, ale především jako kvalita, která sjednocuje návštěvnické zážitky jednotlivých akcí.

Večer romské literatury v Knihovně Václava Havla, 16. 5. 2022, Praha / Evening of Romani literature at the Václav Havel Library, 16 May 2022, Prague

The dramaturgy of the auxiliary programs runs along four basic lines representing four crucial subject areas:

- Memory/ the Holocaust of the Roma and Sinti
- Culture/ Identity of the Roma and Sinti
- Contemporary Art/Dialogue
- Communities/Gatherings

These lines are augmented by cross-cutting/ horizontal subjects:

- The participation of Roma and Sinti in society
- Inclusion of Romani perspectives in subjects important to society as a whole and in narratives about history

What is essential is openness when approaching these subjects. The CRSP should be a safe place to meet where it is possible to engage in academic discussions, get together with others, or take in arts and culture in an atmosphere of mutual respect for cultural models or historical experiences that are frequently quite different.

Tisková konference k veřejnému čtení jmen obětí holokaustu Jom ha-šoa, 27. 4. 2022, Rezidence primátora hlavního města Prahy / Press conference for the public reading of Holocaust victims' names on the occasion of Yom HaShoah, 27 April 2022, Mayor of Prague's Residence

Přednáška Kateřiny Čapkové na tiskové konferenci k veřejnému čtení jmen obětí holokaustu Jom ha-šoa, 27. 4. 2022, Praha / Lecture by Kateřina Čapková during the press conference on the public reading of the names of Holocaust victims on the occasion of Yom HaShoah, 27 April 2022, Prague

Vedoucí Centra Romů a Sintů v Praze Olga Vičková při veřejném čtení jmen obětí holokaustu Jom ha šoa na Náměstí Jiřího z Poděbrad, 27. 4. 2022, Praha / Head of the Centre for the Roma and Sinti in Prague, Olga Vičková, during the public reading of the names of Holocaust victims on the occasion of Yom HaShoah on Jiří z Poděbrad Square, 27 April 2022, Prague

CRSP se v roce 2022 poprvé jakožto nově vznikající specializované pracoviště Muzea romské kultury **připojilo k veřejnému čtení jmen obětí holokaustu Jom ha-šoa** na náměstí Jiřího z Poděbrad. Tomu dne 27. 4. předcházela tisková konference v Rezidenci primátora hlavního města Prahy, kde vystoupili předseda Výboru pro odškodnění romského holokaustu v ČR Čeněk Růžička, ředitelka MRK Jana Horváthová, ředitel Památníku ticha a předseda správní rady Institutu Terežinské iniciativy Pavel Štingl a zástupkyně Institutu Terežinské iniciativy Eliška Waageová. Akci moderovala Alica Sigmund Heráková. Součástí programu byla přednáška historičky Kateřiny Čapkové s názvem Holokaust Židů a Romů, věnující se srovnání genocidy Židů a Romů z českých zemí. Průběh genocidy Židů je již obecně známý a málokdo by si odvážil zpochybňovat židovské utrpení, avšak o genocidě Romů a Sintů veřejnost stále nemá dostatek informací. CRSP se také aktivně zapojilo do pořádání pietního aktu v Brně a v Letech u Písku.

This safe space is accented not just by the physical space, but above all by the quality that unites the visitors' experiences of each event.

*In 2022, the CRSP as a new specialized workplace of the **Museum of Romani Culture joined the public reading of the names of Holocaust victims on Jiří z Poděbrad Square in Prague on the occasion of Yom HaShoah.** That was preceded on 27 April by a press conference at the Mayor of Prague's Residence featuring the chair of the Committee for the Redress of the Roma Holocaust in the Czech Republic, the late Mr. Čeněk Růžička, director of the Museum of Romani Culture Jana Horváthová, director of the Memorial of Silence and chair of the administrative board of the Institute of the Terezín Initiative, Pavel Štingl, and a representative of the Institute of the Terezín Initiative, Eliška Waage. The event was moderated by Alica Sigmund Heráková. The program included a lecture by historian Kateřina Čapková entitled "The Holocaust of the Jews and the Roma", which compared the genocides of the Jews and the Roma in the Czech lands. The course of the genocide of the Jews is*

U příležitosti Dne romského holokaustu (2. 8.) CRSP uvedlo v Národním památníku na Vítkově putovní výstavu **Genocida Romů v době II. světové války**. Při vernisáži výstavy s proslovou vystoupila ředitelka MRK Jana Horváthová, náměstek generálního ředitele Národního muzea Michal Stehlík a předseda Výboru pro odškodnění romského holokaustu v ČR Čeněk Růžička. Hudební doprovod zajistil klavírista Jakub Tököly. Součástí vernisáže bylo také uvedení inscenace režisérky Gabriely Krečmerové **Cikánský boxer** v hlavní roli s Filipem Tellerem, kterého se zúčastnila i autorka dramatu Rike Reinigerová, jejíž překlad do češtiny i vznik české inscenace iniciovalo před lety právě MRK. **Cikánský boxer** je monodramatem inspirovaným životními osudy romského (sintského) boxera Johanna Trollmanna, zvaného Rukeli. Ten se v roce 1933 stal mistrem Německa v boxu, titul mu však byl nacisty záhy z rasových důvodů odebrán.

Od září se v památníku na Vítkově pořádaly u příležitosti významných státních svátků tzv. **Večery romské paměti**. Byly to tři komponované diskusní programy, které představily romské dějiny jako součást dějin Československa. První komponovaný diskusní večer se konal při příležitosti Dne české státnosti (28. 9.). Večer romských partyzánů zasadil Romy do kontextu protiválečného odboje. Diskuse připravené Alicí Sigmund Herákovou se zúčastnili etnografka Zuzana Kumanová, historik Vojtěch Kyncl, historik Bohumil Melichar a potomek romského partyzána Petr Ščuka. Ke Dni vzniku samostatného československého státu (28. 10.) proběhl Večer romských aktivistů, se věnoval tématu uznání romského holokaustu se zaměřením na likvidaci vepřina v Letech u Písku. Ten stál na místě, kde byl za II. světové války tzv. cikánský tábor. Téma zprostředkovala historička Renata Berkyová, která do debaty přizvala předsedu Výboru pro odškodnění romského holokaustu v ČR Čeněka Růžičku, ředitelku Evropské sítě romských organizací ERGO Network, bývalou vedoucí kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Gabrielu Hrahaňovou

already generally known and hardly anybody would dare cast doubt on Jewish suffering, but the public still does not have enough information about the genocide of the Roma and Sinti. The CRSP also actively contributed to the commemorative ceremonies held in Brno and in Lety u Písku.

On the occasion of European Roma Holocaust Memorial Day (2 August) the CRSP opened the MRK's travelling exhibition called "The Genocide of the Roma during the Second World War" at the National Memorial on the Vítkov Hill. During the opening, speeches were given by the director of the Museum of Romani Culture Jana Horváthová, Deputy Director of the National Museum Michal Stehlík, and the chair of the Committee for the Redress of the Roma Holocaust in the Czech Republic, the late Mr. Čeněk Růžička. Musical accompaniment was provided by pianist Jakub Tököly. The opening included the staging of a production directed by Gabriela Krečmerová of the one-act play Cikánský boxer [Gypsy Boxer] with Filip Teller in the main role, attended by playwright Rike Reinigerová; it was the MRK that initiated the translation of the play into Czech and the staging of a Czech production years ago. The one-act play is inspired by the life story of the Romani (Sinti) boxer Johann Trollmann, a.k.a. Rukeli. In 1933 he became the boxing champion of Germany only to be stripped of that title by the Nazis soon afterward.

As of September, the CRSP held its "Evenings of Romani Memory" at the National Memorial on the Vítkov Hill on the occasion of significant state holidays. There were three discussion programs presenting the history of the Roma as part of Czechoslovak history. The first such discussion evening was held on the occasion of the Day of Czech Statehood (28 September). That evening, which was about partisans of Romani origin, contextualized the Romani contribution to the resistance during the Second World War. The discussion, prepared by Alicia Sigmund Heráková, included ethnographer

Projev Čeněka Růžičky k mezinárodnímu Dni romského holokaustu v Národním památníku Vítkov, 2. 8. 2022, Praha / Speech by the late Mr. Růžička on European Roma Holocaust Memorial Day at the National Memorial on the Vítkov Hill, 2 August 2022, Prague

Hudební doprovod klavíristy Jakuba Tököly k připomínce mezinárodního Dne romského holokaustu v Národním památníku Vítkov, 2. 8. 2022, Praha / Musical accompaniment by pianist Jakub Tököly during the commemoration of European Roma Holocaust Memorial Day at the National Memorial on the Vítkov Hill, 2 August 2022, Prague

Večer romských partyzánů v Národním památníku Vítkov, 26. 9. 2022, Praha / Evening of Romani Partisans at the National Memorial on the Vítkov Hill, 26 September 2022, Prague

Zuzana Kumanová, historian Vojtěch Kyncl, historian Bohumil Melichar, and the descendant of a Romani partisan, Petr Ščuka. For Czechoslovak Independence Day (28 October) there was an Evening of Romani Activists focused on the recognition of the Holocaust of the Roma and the demolition of the industrial pig farm at Lety u Písku that has overlapped the site of the WWII-era "Gypsy Camp" there. The subject was reviewed by historian Renata Berkyová, who invited the chair of the Committee for the Redress of the Roma Holocaust in the Czech Republic, the late Mr. Čeněk Růžička, director of the European Romani Grassroots Organizations ERGO Network and former head of the Office of the Czech Government Council

a aktivistu Miroslava Brože, předsedu spolku Konexe. Poslední diskusní večer, který se konal 16. 11. 2022, měl připomenout Den boje za svobodu a demokracii (17. 11.). Nesl název Večer romských disidentů a byl zaměřený na odpor Romů a Romek proti komunismu. Z důvodu uzavření Památníku od listopadu 2022 se poslední akce z cyklu konala v prestižních prostorách Historické budovy Národního muzea. Moderace se ujal spisovatel, publicista a disident Petr Placák. Do diskuse byli pozváni ředitelka MRK a historička Jana Horváthová, novinář a spisovatel Patrik Banga, signatářka Charty 77, bývalá předsedkyně Helsinského výboru, bývalá Veřejná ochránkyně lidských práv Anna Šabatová, novinář a lidskoprávní aktivista František Kostlán.

on Romani Minority Affairs, Gabriela Hrahaňová, and activist Miroslav Brož, chair of the Konexe association. The final discussion evening was held on 16 November ahead of Struggle for Freedom and Democracy Day (Den boje za svobodu a demokracii 17 November), and was called the Evening of Romani Dissidents, focused on the resistance of Romani men and women to the communist regime. Because the memorial was closed in November 2022, this final event in the cycle was held in the prestigious spaces of the Historical Building of the National Museum itself. The evening was moderated by the author, dissident and publicist Petr Placák. Those invited to discuss this subject were the historian and MRK director Jana Horváthová; the author and journalist Patrik Banga; the Charter 77 signatory, former chair of the Czech Helsinki Committee, and former Public Defender of Rights Anna Šabatová; and the human rights activist and journalist František Kostlán.

Čeněk Růžička a Renata Berkyová, hosté Večera romských aktivistů v Národním památníku Vítkov, 27. 10. 2022, Praha / The late Mr. Čeněk Růžička and Renata Berkyová, guests of the Evening of Romani Activists at the National Memorial on the Vítkov Hill, 27 October 2022, Prague

Výstava Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom a plánovaná výstava do vily Velvarská

Výstava **Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom**, která bude přístupná pro veřejnost do konce května 2024 v Národopisném muzeu Národního muzea, je jednou z hlavních aktivit nově budovaného pracoviště MRK – Centra Romů a Sintů v Praze, kdy bylo do projektu podpořeného Norskými fondy zahrnuto i představení sbírkových předmětů MRK pražskému publiku a zhodnocení 30 let existence této sbírky muzejní povahy. Kurátorkami výstavy jsou kunsthistorička a kurátorka Slovenské národní galerie Petra Hanáková a romská výtvarná umělkyně Emília Rigová, držitelka prestižní slovenské Ceny Oskára Čepana a Ceny Muzea romské kultury, kterou obdržela za propagaci romské kultury a identity. Interní kurátorkou a produkční výstavy byla Žaneta Turoňová. Architektem, grafikem a zároveň realizátorem výstavy se stal ateliér Dušan Veverka, s. r. o.

Vernisáž výstavy se konala dne 2. 6. 2022 za bohatého hudebního programu, který zajistili Feri Barkoci a jeho hosté – Tessie Ondičová a Milan Kroka. Akce byla součástí festivalu Khamoro partnerské organizace Slovo 21.

The exhibition "Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom" and the planned exhibition for the Velvarská Street villa

The exhibition **"Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom"**, which will be open to the public until the end of May 2024 at the Ethnographic Museum of the National Museum in Prague, is one of the main activities of the MRK's new Centre for the Roma and Sinti in Prague, a project supported by Norway Grants that includes the presentation of collection items from the Museum of Romani Culture to the Prague public and an assessment of its 30 years of existence. The exhibition is curated by art historian and curator of the Slovak National Gallery Petra Hanáková and Romani visual artist Emília Rigová, winner of the prestigious Oskar Čepan Award in Slovakia and the Museum of Romani Culture Award for promoting Romani culture and identity. The internal curator and producer of the exhibition was Žaneta Turoňová. The architect, graphic designer and installer of the exhibition was the studio Dušan Veverka, s. r. o.

The exhibition opening took place on 2 June 2022 with a rich musical program provided by Feri Barkoci and guest performers Tessie Ondičová and Milan Kroka. The event was part of the Khamoro Festival organized by our partner organization Slovo 21.

"The Road is Open" combines a gallery format for works by Romani artists deemed "Great Masters" by the curators with the concept of an "Open Depository". The Open Depository section presents the complexity of the museum's collections and underlines the strong ethno-emancipatory ethos of the museum's work. It is located in the exhibition's first room where visitors can see a selection of about 250 items from the museum's collections. Items used by Romani people to furnish their home interiors are represented here, as well as collections of portraits and self-portraits. Also on display are musical instruments, texts and various videos that map the museum's documentation activities.

Vernisáž výstavy ve foyer Národopisného muzea Národního muzea, 2. 6. 2022, Praha / Opening of the exhibition in the foyer of the Ethnographic Museum of the National Museum, 2 June 2022, Prague

Otevřená cesta kombinuje galerijní formát „great masters“ (velkých mistrů) s muzejním konceptem tzv. otevřeného depozitáře. Sekce otevřeného depozitáře představuje komplexnost muzejních sbírek a podtrhuje silný etnoemancipační étos činnosti Muzea. Otevřený depozitář se nachází v první místnosti a návštěvník zde má možnost vidět výběr kolem 250 sbírkových předmětů ze všech muzejních fondů. Zastoupeny jsou zde předměty, kterými si Romové zútulňovali své interiéry, i kolekce portrétů a autoportrétů. Vystaveny jsou také hudební nástroje, textové dokumenty a různá videa, která mapují dokumentační činnost Muzea. Sekce „great masters“ v druhé místnosti představuje v originálních sbírkách výběr pěti insitních umělců s osobitým stylem a zajímavým lidským příběhem. Jsou jimi Markéta Šestáková, Ján Berky, Július Lakatoš, Daniel Kováč a Rudolf Dzurko, kteří se stali jakýmisi průkopníky pro dnešní generaci profesionálů.

Kurátorky výstavy, MRK a další partnerské organizace připravují **doprovodné programy, které zahrnují pravidelné komentované prohlídky, odborné přednášky, diskuse a vzdělávací programy.**

The “Great Masters” section in the second room presents a selection of five in situ artists with distinctive styles and interesting life stories through collections of their original works. The artists are Markéta Šestáková, Ján Berky, Július Lakatoš, Daniel Kováč and Rudolf Dzurko, who are seen as pioneers by today’s generation of arts professionals of Romani origin.

The curators of the exhibition, the MRK and its partner organizations are preparing **auxiliary programs to the exhibition which include regular guided tours, expert lectures, discussions and educational programming.**

For example, Emília Rigová participated in a discussion with the dramaturg Alice Sigmund Heráková and the publicist Vojta Lavička about forms of Romanipen (or Romani-ness), their own roots, and the importance of the ethnic emancipation movement to contemporary Romani culture. A lecture by Jana Horváthová, “History of the Roma in the Context of the Current Situation”, which presented the basic historical milestones and the coexistence of Roma and other Europeans, was part of the auxiliary programming, addressing the possible causes of friction in the current coexistence between the majority society and the Romani minority in the Czech Republic.

Kurátorky výstavy Emília Rigová a Petra Hanáková při komentované prohlídce pro tisk, 2. 6. 2022, Praha / Curators Emília Rigová and Petra Hanáková give a guided tour to the press, 2 June 2022, Prague

Ředitelka MRK Jana Horváthová a vystavující umělkyně Markéta Šestáková, 2. 6. 2022, Praha / MRK director Jana Horváthová and exhibiting artist Markéta Šestáková, 2 June 2022, Prague

Emília Rigová se například zúčastnila diskuse s dramaturgyní Alicou Sigmund Herákovou a publicistkou Vojtou Lavičkou o podobách romipen alias romství, vlastních kořenech a významu etnoemancipačního hnutí na současnou kulturu Romů. Součástí doprovodných programů výstavy byla i přednáška Jany Horváthové Dějiny Romů v kontextu současné situace, která představila základní milníky dějin Romů a společného soužití Romů a Evropanů a věnovala se také možným příčinám vzniku třecích ploch v současném soužití majority a romské minority u nás.

Vedle výstavy zaměřené na výtvarné umění se připravuje expozice přímo do vily, která bude navazovat na expozici z nově budovaného Památníku v Letech u Písku a bude prezentovat individuální osudy jednotlivých vězňů bývalého, tzv. cikánského tábora v Letech u Písku. V roce 2022 pokračovala činnost pracovní skupiny sestavené z historiků (Aletta Beck, Renata Berkyová, Jiří Smlsal, Monika Stachová), kteří se věnují romským dějinám a holokaustu Romů a Sintů. Libreto a scénář výstavy budou dokončeny v roce 2023.

Komentovaná prohlídka s ředitelkou MŘK Janou Horváthovou, 2. 8. 2022, Praha / Guided tour with MŘK director Jana Horváthová, 2 August 2022, Prague

In addition to this exhibition focused on fine art, another exhibition is being prepared directly in the villa that will be connected to the exhibition at the newly-built memorial in Lety u Písku and will present the individual stories of prisoners from former "Gypsy Camp" there. The working group of historians (Aletta Beck, Renata Berkyová, Jiří Smlsal, Monika Stachová) who focus on Romani history and the Holocaust of the Roma and Sinti also continued in 2022. The libretto and storyboard of that exhibition will be completed in 2023.

Workshop pro studenty univerzity v Yale (usa) s Alicou Sigmund Herákovou a Robertem Poupátkem, 8. 6. 2022, Praha / Workshop students from Yale University (usa) with Alica Sigmund Heráková and Robert Poupátka, 8 June 2022, Prague

Komentovaná prohlídka v angličtině pro účastníky National Roma Contact Point Meeting s produkční výstavy Žanetou Turoňovou, 26. 10. 2022, Praha / Guided tour in English for National Roma Contact Point Meeting participants with the producer of the exhibition, Žaneta Turoňová, 26 October 2022, Prague

Komentovaná prohlídka s kurátorkou výstavy Emíliou Rigovou, 15. 9. 2022, Praha / Guided tour with curator Emília Rigová, 15 September 2022, Prague

Výstava ...lepší architektura i život. Minulost a budoucnost vily na Velvarské

Historii vily na Velvarské ulici v pražských Dejvicích, kde bude sídlit CRSP a kterou převzalo v roce 2019 do správy Muzeum romské kultury, i budoucím plánům se věnuje česko-anglická panelová putovní výstava **...lepší architektura i život. Minulost a budoucnost vily na Velvarské** (více o výstavě str. 51). Vernisáž se konala 6. 10. 2022 v Národní technické knihovně (NTK). Výstavu za hudebního doprovodu Vlasák trio zahájili autorka výstavy Petra Svobodová, ředitelka MRK Jana Horváthová, kurátor NTK Milan Mikuláščík, architekt Adam Rujbr a ředitelka Müllerovy vily Maria Szadkowska. Výstavu v NTK, kde byla umístěna do 30. 11. 2022, vidělo velké množství návštěvníků. Někteří měli možnost navštívit i přednášku Petry Svobodové. Následně se výstava přemístila do prostor Muzea hlavního města Prahy na Norbertově, kde se pořádají akce zaměřené na dějiny architektury.

Vzdělávací aktivity

Ve spolupráci s norským partnerem The European Wergeland Centre (dále ewc) se uskutečnil **druhý společný workshop**, který proběhl od 15. do 19. 8. 2022 v Praze, Brně a v Hodoníně u Kunštátu.

Účastnili se ho stávající a potenciální lektori vzdělávacích programů CRSP a partneři nově vznikajícího specializovaného pracoviště. Na workshopu byly představeny 3 vzdělávací programy:

- romský holokaust (Osud Růžičkových – Příběh (nejen) letského tábora)
- romské tradice a zvyky (Otevřená cesta)
- stereotypy (V pasti stereotypů).

Součástí akce byl také bohatý doprovodný program jako komentované prohlídky vily Velvarská, vily Tugendhat, výstavy Otevřená cesta a expozice Příběh Romů, návštěva romské restaurace Ambix Gypsy Club nebo pietní akt v Hodoníně u Kunštátu. Památníku holokaustu Romů a Sintů na Moravě.

The exhibition "...better architecture, better life. The past and future of the villa on Velvarská Street"

The history of the villa on Velvarská Street, where the CRSP will be headquartered, is explored in the Czech-English travelling exhibition **"...better architecture and life. The past and future of the villa on Velvarská Street"** (more about the exhibition on page 51). In 2019 the MRK took over the management of this functionalist villa in the Dejvice district of Prague, and the exhibition also covers its future plans for the building. The opening was held on 6 October at the National Technical Library (NTK). The exhibition was opened by its author, Petra Svobodová; the director of the MRK, Jana Horváthová; the curator of the NTK, Milan Mikuláščík; architect Adam Rujbr; and the director of the Müller Villa, Maria Szadkowska, to the musical accompaniment of the Vlasák Trio. A large number of visitors saw the exhibition at the NTK, where it was on display until 30 November 2022. Some also had the opportunity to attend a lecture by Petra Svobodová. Subsequently, the exhibition was moved to the premises of the City of Prague Museum in Norbertov, where events focused on the history of architecture are held.

Educational activities

In cooperation with our Norwegian partner The European Wergeland Centre (ewc), a **second joint workshop** on the CRSP was held from 15–19 August in Brno, Hodonín u Kunštátu, and Prague.

The workshop was attended by existing and potential trainers of CRSP training programs and partners of this newly-established specialized workplace. Three training programs were presented at the workshop:

- The Romani Holocaust ("The Fate of the Růžičkas – The Story of the Lety Concentration Camp and Others")

Vizualizace projektu Centra Romů a Sintů v Praze od Adam Rujbr Architects s.r.o. / Artistic rendering of the reconstructed Centre for the Roma and Sinti in Prague from Adam Rujbr Architects s.r.o.

15. 9. 2022, Brno. Foto: Robert Vystrčil

Život Muzea – pracoviště v obrazech *Life of the museum – the workplace in images*

Změny organizační struktury a nová soustava Interních normativních aktů

Od začátku roku 2022 došlo k přejmenování dvou oddělení. Z Odborného oddělení se stalo Sbírkové oddělení a Lektorské oddělení se stalo nově Lektorským a edukačním oddělením. Tato změna proběhla v návaznosti na větší výstižnost činností, která oddělení vykonávají.

V průběhu roku se připravovaly další změny v organizační struktuře, které vešly v platnost od roku 2023.

Na podzim tohoto roku proběhlo v Muzeu romské kultury zpracování mapy rizik. Ta měla za úkol pojmenovat a detailně popsat jednotlivá rizika, která jsou pro chod organizace reálnou nebo potenciální hrozbou. Vedení se zavázalo s nejrizikovějšími oblastmi pracovat a jejich míru snížit na nejnižší možnou úroveň. Ke zpracování mapy rizik se váže vydání nebo aktualizace interních normativních aktů.

Úsek ředitele (UR)

Pod UR spadají technicko-provozní zaměstnanci MRK a do konce roku 2022 také tři samostatná specializovaná pracoviště:

- Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě,
- Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách, jehož součástí je i KP Lety,
- Nově budované Centrum Romů a Sintů v Praze.

Changes to the organizational structure and the new set of Internal Normative Acts

Since the beginning of 2022, two departments have been renamed. The Department of Experts became the Department of Collections, and the Department of Lecturers became the new Department of Education and Lecturers. This change was made in connection with the greater conciseness introduced for the activities carried out by these departments.

Further changes to the organizational structure were in the pipeline during the year which will come into effect in 2023.

In the autumn, the Museum of Romani Culture prepared a risk map to describe in detail the individual risks that pose actual or potential threats to the operation of the organization. The management undertook to work with the most risky areas and reduce them to the lowest possible level. The development of the risk map is linked to the issuing/ updating of internal normative acts.

Director's Section

The Director's Section includes the operational and technical staff of the MRK and by the end of 2022 featured three separate specialized departments:

- The Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia

I přes to, že v průběhu roku došlo ke kompletní obměně celého oddělení včetně vedoucí pracovnice, se tým podařilo stabilizovat. Od září na pozici vedoucí Úseku ředitele nastoupila Kateřina Jůzová. Velkou posilou jsou především nástupy investičního referenta Petra Večeří a Petera Kunčíka, který nastoupil na pozici koordinační, projektový a programový pracovník (zejména pro PDP Lety).

Po celý rok byly hlavními tématy celého UR zásadní investiční akce:

- **Demolice areálu bývalého vepřína v Letech u Písku, která byla na přelomu roku 2022/23 úspěšně dokončena.**
- PDP Lety u Písku – pokročení v budování nového Památníku, na základě výsledků výběrového řízení byl vybrán dodavatel stavby a bylo vypsáno výběrové řízení na dodavatele vnitřní i venkovní expozice. Zároveň byla ze strany velvyslanectví SRN přislíbena finanční dotace na venkovní expozici. Jednání o dotaci se protáhla do roku 2023.
- Centrum Romů a Sintů v Praze – rekonstrukce vily
- Úpravy interiéru expozice a exteriérové opravy v Hodoníně u Kunštátu. Památníku holokaustu Romů a Sintů na Moravě

V průběhu roku se také podařilo uskutečnit **podpis smlouvy o převodu brněnské budovy, ve které MRK sídlí** a doposud byla ve vlastnictví města Brna. Tato snaha se táhla od roku 2005. Samotný převod budovy byl dokončen na začátku roku 2023.

Ekonomické oddělení (EO)

Hlavní činností Ekonomického oddělení zůstává především zpracování veškeré ekonomické agendy Muzea i jednotlivých pracovišť, kontrola hospodaření dle rozpočtu, optimalizace příjmové a výdajové politiky organizace, sledování čerpání financí od MKČR a v součinnosti s ostatními vedoucími i příprava rozpočtů k jednotlivým projektům, jejich průběžné kontroly čerpání.

- *The Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia, of which the Lety Cultural Heritage Monument is a part*
- *The newly-built Centre for the Roma and Sinti in Prague*

Despite the fact that the entire section, including its head, was completely replaced during the year, the team managed to stabilize. Since September, Kateřina Jůzová has taken up the position of Head of the Director's Section. A major strengthening point was the recruitment of Investment Officer Petr Večeřa and of Coordination, Project and Program Officer Peter Kunčík, who works mainly on the Lety predefined project.

Throughout the year, major investment actions were the main focus of the entire section:

- **Demolition of the defunct industrial pig farm in Lety u Písku, which was successfully completed at the turn of 2022/23.**
- *The Lety u Písku predefined project – progress on the construction of the new memorial; based on the results of a tender, a contractor was selected and another tender for the contractor of the indoor and outdoor exhibitions was announced. At the same time, a financial subsidy for the outdoor exhibition was promised by the Embassy of the Federal Republic of Germany to the Czech Republic. Negotiations on that subsidy were prolonged until 2023.*
- *Centre for the Roma and Sinti in Prague – reconstruction of the villa*
- *Modifications to the interior of the exhibition and exterior repairs to the Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia*

*During 2022 it also became possible to **sign a contract for the transfer of the Brno building that is the MRK's headquarters** and was previously owned by the City of Brno to the state. This effort had been*

V průběhu roku 2022 došlo ke kompletní obměně týmu Ekonomického oddělení a revizi pracovních povinností jednotlivých zaměstnankyň. Nově na pozici vedoucí EO nastoupila Ing. Lucie Válková, která se stala od září novou ekonomicko-provozní náměstkyní.

Provozní oddělení (PO)

Provozní oddělení zajišťuje údržbu budovy MRK, ostrahu zejména systémy EZ, EPS, zajišťuje provoz kotelny, zásobování energiemi. Právě energie MRK v roce 2022 potrápily. Vzhledem ke geopolitické situaci v Evropě a propadu trhu s energiemi bylo po nuceno podniknout úsporná opatření, která se promítla zkrácením provozní a otevírací doby.

Další činnosti, na kterých se po podílí, jsou příprava podkladů pro výběrová řízení při zajišťování investic za maximálního hospodárného využití finančních prostředků, údržba a rozvoj IT techniky. Vzhledem ke zvýšené potřebě ukládání sbírkových materiálů na server MRK, zejména audio a video materiálů, byla v roce 2022 rozšířena kapacita serveru v rádech TB.

Dále se všichni členové provozního oddělení velkou měrou podílejí na všech kulturních akcích MRK a spolupracují s kolegy z ostatních oddělení.

Sbírkové oddělení (SO)

Činnost Sbírkového oddělení Muzea je definována zřizovací listinou, sbírkotvornou koncepcí a dlouhodobou výzkumnou profilací. V únoru nastoupila na oddělení muzeoložka, historička PhDr. Libuša Jalušková, která byla po převzetí agendy v březnu jmenovaná na pozici vedoucí Sbírkového oddělení. Odbornou agendu oddělení zajišťovalo deset pracovníků včetně vedoucí.

Všichni kurátoři, dokumentátorka a vedoucí oddělení absolvovali v říjnu 2022 školení Demus, v elektronickém katalogovém modulu pro zpracování sbírkových předmětů v systematické evidenci, které uspořádalo Centrum pro informační technologie v muzejnictví (СИТЕМ) v Moravském zemském muzeu (Brno).

underway since 2005. The actual transfer of the building was completed in early 2023.

Department of Economics

The Department of Economics' main activity primarily remains the processing of the entire economic agenda of the museum and its departments, management according to the budget, optimization of the organization's income and expenditure policy, monitoring of the use of funds from the Czech Culture Ministry and, in cooperation with other managers, the preparation of budgets for projects and continuous monitoring of their use.

During 2022, the Department of Economics' team was completely renewed and employees' job descriptions were revised. The new position of department head was filled by Ing. Lucie Válková, who became the new Deputy Head of Economics and Operations in September.

Department of Operations

The Department of Operations provides for the maintenance of the MRK buildings, their security (especially the electronic security and fire alarm systems), and ensures the operation of boiler rooms and energy supplies. Energy plagued the MRK in 2022. Due to the geopolitical situation in Europe and the slump in the energy market, the Department of Operations was forced to take austerity measures which translated into shorter operating and opening hours.

Other activities in which the department is involved are the preparation of tender documents for securing investments with the maximally cost-effective use of funds and the development and maintenance of IT equipment. Due to the increased need to store collection materials on the MRK's server, especially audio and video materials, the server capacity was expanded in 2022 by several terabytes.

Správkyně depozitářů MRK Nina Zelená v červnu úspěšně absolvovala Základní kurz Školy muzejní propedeutiky AMG ČR, který navštěvovala od září 2021. Kurz ukončila ústní zkouškou a obhajobou závěrečné práce. V říjnu podnikly vedoucí oddělení, dokumentátorka a správkyně depozitářů podnětnou konzultaci v Husitském muzeu v Táboře (organizace zřizovaná stejně jako MRK státem, resp. Ministerstvem kultury ČR). Služební cesta byla naplánována v souvislosti s revizí nového Režimu zacházení se sbírkou.

V prosinci ukončily pracovní poměr knihovnice Alena Recmanová, historička Petra Svobodová, správkyně depozitářů a depozitární technička Nina Zelená.

Hlavní obsah práce oddělení spočívá ve sbírkotvorné činnosti ve smyslu budování a zkvalitňování sbírky, náležitě správy a péče o ni, její zpřístupňování a prezentaci, zároveň zaměstnanci vykonávají i vědecko-výzkumnou, publikační a vydavatelskou činnost.

Sbírka Muzea romské kultury je zapsána pod evidenčním číslem MRR/002-05-13/231002 v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy (dále jen CES). Informace o ní jsou dostupné na [bit.ly/3QcViNJ](https://www.rommuz.cz/cs/odborna-verejnost/sbirkotvorna-cinnost/) a na webu Muzea <https://www.rommuz.cz/cs/odborna-verejnost/sbirkotvorna-cinnost/>.

Dne 8. 2. 2022 byla Ministerstvem kultury ČR / Samostatným oddělením muzeí schválena žádost o zápis nové podsbírky – archeologické, která zastřešuje fond archeologických nálezů. Sbírka je tedy členěna do pěti podsbírek a obsahuje celkem 14 sbírkových fondů.

Celkový počet přírůstků do sbírky za rok 2022 činí 240 přírůstkových čísel, které tvoří 571 ks sbírkových předmětů. Čtyři podsbírky byly průběžně rozšiřovány sběrem, koupěmi, dary, výzkumnou činností a vlastní produkcí, nesbírkové kolekce povětšinou vlastní dokumentací či výzkumem. Podsbírka archeologická je považována za uzavřený (ve smyslu z výzkumného hlediska vytěžený) fond. V budoucnosti bude rozšířena

In addition, all members of the department are heavily involved in all MRK cultural events and collaborate with colleagues from other departments.

Department of Collections

The activities of the Department of Collections are defined by its founding charter, collection concept, and long-term research profile. In February, PhDr. Libuša Jaduřová, an historian and museologist, joined the museum and was appointed Head of the Department of Collections in March. The department's professional agenda was handled by 10 employees, including the head.

All curators, the documenter, and the head of the department attended a Demus training in October 2022 in the electronic catalogue module for processing collection objects in systematic registration, organized by the Center for Information Technology in Museums (CITEM) at the Moravian Provincial Museum (Brno). In June, Nina Zelená, the MRK's Depositories Manager, successfully completed the Basic Course at the Museum Propaedeutics School of the Association of Museums and Galleries in the Czech Republic, which she had attended from September 2021. She completed the course with an oral examination and the defense of her final thesis. In October 2022, the department head, the documenter, and the administrator of the depositories undertook a stimulating consultation at the Hussite Museum in Tábor (an organization established, like the MRK, by the state, or the Czech Culture Ministry, to be exact). The business trip was planned in connection with the revision of the MRK's Regime for the Treatment of the Collection.

In December, librarian Alena Recmanová, historian Petra Svobodová, depository manager and depository technician Nina Zelená all terminated their employment.

The department's work mainly consists of its collection-building activities to improve the collection,

o druhý soubor archeologických nálezů z lokality Lety (organická část) prozatímně deponovaný na Západočeské univerzitě v Plzni. V červenci a prosinci byly provedeny dva řádné zápisy změn evidenčních údajů v CES.

Podsbírka Audiodokumentace (A): 54 př. č. / 55 ks
Podsbírka Archeologická (G): 0 př. č. / 0 ks
Podsbírka Fotodokumentace (F): 14 př. č. / 50 ks
Podsbírka Videodokumentace (V): 2 př. č. / 3 ks
Podsbírka Romská tematika (MRK): 170 př. č. / 463 ks

- Fond dokumentace typů romského obydlí (E): 0 př. č.
- Fond dokumentace vybavení interiéru romského obydlí (I): 9 př. č. / 24 ks
- Fond plakátu a pozvánky (L): 30 př. č. / 51 ks
- Fond ohlasů kultury Romů v kultuře majoritní (O): 16 př. č. / 16 ks
- Fond písemného materiálu (P): 38 př. č. / 244 ks
- Fond dokumentace tradičních romských řemesel, profesí a zaměstnání (R): 3 př. č. / 36 ks
- Fond sebedokumentace (S): 7 př. č. / 10 ks
- Fond textilu (T): 28 př. č. / 32 ks
- Fond výtvarného umění (VU): 35 př. č. / 43 ks
- Fond šperku a cenin (Z): 4 př. č. / 7 ks

Zakoupeno bylo 114 kusů sbírkových předmětů (92 přírůstkových čísel) v celkové hodnotě 165 662 Kč.

Darem bylo získáno 117 kusů sbírkových předmětů (53 přírůstkových čísel), výzkumem, vlastní produkcí či sběrem 314 kusů sbírkových předmětů (95 přírůstkových čísel).

Ze sbírky Muzea romské kultury nebyl v roce 2022 vyřazen žádný sbírkový předmět.

Pomocné kolekce, které vznikají paralelně ke sbírkovým fondům, byly obohaceny celkem o 323 přírůstkových čísel, pod nimiž se skrývá několik stovek kusů materiálů, především stovky digitálních fotografií, digitálních audiovizuálních materiálů dokumentujících všestrannou činnost Muzea nebo aktivity romských či proromských organizací či osobností. Hmotné

properly care for and manage it, make it accessible and present it; employees also perform editing, publishing, and scholarly research tasks.

The collection of the Museum of Romani Culture is registered under registration number MRR/002-05-13/231002 in the Central Register of Museum Collections (hereinafter referred to as CES). Information about it is available at [bit.ly/3QcViNJ](https://www.rommuz.cz/en/professional-public/collection-funds/) and on the museum's website at <https://www.rommuz.cz/en/professional-public/collection-funds/>.

On 8 February, the Czech Culture Ministry's Independent Department of Museums approved the museum's application for the registration of a new sub-collection, an archaeological one for archaeological discoveries. The collection is therefore divided into five sub-collections and a total of 14 sections.

The total number of additions to the collection for the year 2022 is 240, which now consists of 571 collection items. The four sub-collections have been continuously expanded through collections, purchases, donations, research activities and in-house production, while the unregistered items have mostly been expanded through in-house documentation or research. The archaeological sub-collection is considered to be a closed (in the sense of research-derived) collection. In the future, it will be expanded through a second collection of archaeological finds from the Lety site (an organic materials section) which are currently temporarily deposited at the University of West Bohemia in Plzeň. In July and December 2022, two regular entries of changes to the registration data in the CES were made.

Audio Documentation Sub-collection (A):

54 acquisition numbers / 55 items

Archeological Sub-collection (G): 0 acquisition numbers / 0 items

Photographic Documentation Sub-collection (F): 14 acquisition numbers / 50 items

předměty zařazované do pomocných fondů mají ráz především studijní, nalezneme mezi nimi ale i například kolekce textilu, které jsou získávány za prezentačním účelem k použití např. při některých akcích Muzea – kustodi oblečení v replikách tradičních či moderních romských oděvů.

Realizace odborného ošetření sbírkových předmětů probíhaly ve spolupráci s externími poskytovateli těchto služeb. Preventivní péči o sbírkové předměty ve smyslu jejich správného uložení a ochrany zabezpečovali v prvním pololetí roku kurátoři sbírek jako správci depozitářů. V červenci došlo k rozdělení funkcí správce depozitáře a zároveň kurátora a provozu v depozitářích se věnovala na samostatné pozici jejich správkyň. Kurátorům samozřejmě není odepřen přístup ke sbírkovým předmětům v jejich správě. Eliminace kumulovaných postů by měla vést k profesionalizaci chodu depozitářů a postavení depozitárního technika jako odborného pracovníka.

Po celý rok byly průběžně monitorovány ve všech depozitářích a výstavních prostorách klimatické podmínky, proběhly kontroly údržby klimatizačních jednotek. Ke konci roku se uskutečnila instalace klimatizačních jednotek na základě schválené žádosti v dotačním programu Ministerstva kultury České republiky o dotaci ISO II / část D. Dotace byla podána na zakoupení klimatizačních jednotek do depozitářů B6, B7 a do výstavního prostoru MRK ve druhém patře.

Výběr z akvizic

V roce 2022 přibylo do **fondů dokumentace vybavení interiéru romského obydlí** celkem 24 ks sbírkových předmětů, které jsou evidovány pod 9 přírůstkovými čísly. Hodnotným přírůstkem je např. designová kolekce pohárků a karafy z recyklovaných petlahví (celkem 7 ks) z dílny profesionální romské šperkařky a výtvarnice Nicole Taubinger (1972), která se přibližuje stylu geometrické secese a stylu Art Deco ve 20.–30. letech 20. století. Série dokumentuje posun umělkyně od

Video Documentation Sub-collection (v):

2 acquisition numbers / 3 items

Romani Subject Matter Sub-collection (MRK):

170 acquisition numbers / 463 items

- *Documentation of Types of Housing Inhabited by Roma (E): 0 acquisition numbers*
- *Documentation of Interiors of Romani Homes (I): 9 acquisition numbers / 24 items*
- *Collection of Invitations and Posters (L): 30 acquisition numbers / 51 items*
- *Collection on Echoes of Romani Culture in Majority Culture (O): 16 acquisition numbers / 16 items*
- *Collection of Written Materials (P): 38 acquisition numbers / 244 items*
- *Documentation of Traditional Romani Crafts, Professions and Employment (R): 3 acquisition numbers / 36 items*
- *Self-documentation Collection (S): 7 acquisition numbers / 10 items*
- *Textile Collection (T): 28 acquisition numbers / 32 items*
- *Fine Arts Collection (VU): 35 acquisition numbers / 43 items*
- *Jewelry and Valuables Collection (Z): 4 acquisition numbers / 7 items*

114 items were purchased (92 acquisition numbers) with a total value of CZK 165,662.

117 items (53 accession numbers) were acquired by donation, 314 items (95 accession numbers) were acquired by collection, our own production, or research.

No items were delisted from the collection of the Museum of Romani Culture in 2022.

The auxiliary collections, which are created in parallel, were enriched through a total of 323 acquisition numbers for several hundred materials, mainly hundreds of digital audiovisual materials and photographs documenting the museum's multifaceted activities and the activities of eminent figures or of

Nicole Taubinger, soubor „Český křišťál“, recyklovaný plast (petlahve), 2018, ze sbírky MRK / Nicole Taubinger, „Czech Crystal“ („Český křišťál“) set, recycled plastic (PET bottles), 2018, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 170/22/1–7 (Foto/Photo: Simona Šreková)

tradičních formátů k užitkovému a postkonceptuálnímu vizuálnímu umění. Podobná série od profesionálního romského designéra nebyla dosud ve fondu interiéru zastoupena.

Fond ohlasů romské kultury v kultuře majoritní byl v roce 2022 obohacen o 16 přírůstkových čísel, která tvoří 16 kusů sbírkových předmětů. Rozšířena byla např. kolekce notovin, propagačních materiálů, suvenýrů s ohlasovými motivy. Fond je uložen v depozitářích B5 (písemnosti a hmotné předměty), B3 (sbírkové předměty textilního charakteru) a v 5. sálu brněnské expozice. Ve všech prostorách byly standardně sledovány klimatické podmínky a stav uložení, podmínky jsou adekvátní a odpovídají platným předpisům. Žádný předmět nevyžaduje akutní konzervátorský/restaurátorský zákrok. Do fondu nezavítal žádný badatel.

Fond písemného materiálu byl v roce 2022 rozšířen o 38 přírůstkových čísel obsahujících celkem 244 jednotlivých sbírkových předmětů. Výrazné zaměření Muzea romské kultury na téma genocidy Romů a Sintů během II. světové války se projevilo i v rámci akviziční činnosti – do sbírky Muzea byla zakoupena např. například pamětní mince vydaná Národní bankou Polska (Narodowy bank Polski) v roce 2019 k 75. výročí tragické události zavraždění více než 4 000 romských vězňů koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz II-Birkenau v noci z 2. na 3. 8. 1944 (MRK 6/22). Mince s textem '75. rocznica zagłady Romów i Sinti' má nominální hodnotu 10 zł a je vyrobena ze stříbra. Do fondu písemného materiálu byly zahrnuty i vybrané projevy protiromských postojů zasílané na e-mailové adresy pracovníků Muzea, jako dokumentace současného anticiganismu. Některé výpady a polemiky byly namířeny přímo na činnost Muzea spojenou s připomínáním obětí holokaustu Romů a Sintů, konkrétně na projekt budování nového Památníku holokaustu Romů a Sintů v Letech u Písku a s ním spojenou demolici velkovýkrmny vepřů v Letech (MRK 136/22). Společenskou angažovanost

pro-Roma and/or Romani-led organizations. The tangible objects included in the auxiliary collections are primarily of a scholarly nature, but we can also find among them, for example, collections of textiles that are acquired for presentation purposes for use during some of the museum's events, such as replicas of clothing that is either modern and designed, produced and worn by Romani people, or traditional dress.

Professional treatment of the collection items was carried out in cooperation with the external providers of such services. In the first half of the year, preventive care for the collection items in terms of their proper protection and storage was provided by the collection curators as administrators of the depositories. In July 2022, the functions of the administrator and the curator were separated and the depository operations were handled by a separate administrator. Curators are naturally not denied access to the collection items in their care. The elimination of positions combining more than one role should lead to the professionalization of the depositories' operations and raise the status of the depository technician as a professional.

Throughout the year, the climatic conditions in all depositories and exhibition spaces were continuously monitored and maintenance checks were carried out on the air-conditioning units. Towards the end of the year, the installation of air conditioning units was carried out on the basis of an approved application to the Czech Culture Ministry's ISO II / Part D subsidy program. The grant was submitted for the purchase of air-conditioning units for depositories B6, B7 and the museum's exhibition space on the second floor.

Selected acquisitions

*In 2022, the collection on the **Documentation of Interiors of Romani Homes** added a total of 24 items registered under nine acquisition numbers. A valuable acquisition was, for example, the designer collection of cups and decanters made*

Romů dokumentuje např. podpisový arch petice požadující přehodnocení výběrového řízení na ředitele příspěvkové organizace Magistrátu města Brna DROM, romské středisko z července 2021 (MRK 154/22). Aktivitu církví zaměřenou na Romy v České republice, konkrétně potom činnost evangelického faráře pro menšiny Českobratrské církve evangelické Mikuláše Vymětala, dokládá tiskovina Mezináboženský přehled svátků, obsahující mimo jiné i data jako Mezinárodní den Romů (8. 4.), Den holokaustu Romů a Sintů (2. 8.) a Světový den romského jazyka (5. 11.) (MRK 163/22). Zajímavostí je potom text přednášky Romaoj (Romové) brněnského esperantisty Oldřicha Arnošta Fischera (MRK 153/22).

of recycled plastic bottles (a total of seven items) from the workshop of the professional Romani fine artist and jewelry designer, Nicole Taubinger (1972), which approximate the Art Deco and geometric Secessionist style of the 1920s–1930s. The series documents this artist's shift away from tradition formats toward post-conceptual, utilitarian visual art. This series from a professional Romani designer is the first of its kind in the interiors collection.

*The collection on **Echoes of Romani Culture in Majority Culture** was enriched in 2022 by 16 acquisition numbers and 16 items. There was an expansion of the collection of promotional materials, sheet music, and souvenirs with such motifs. The collection is stored in depositories B5 (documents and material objects), B3 (collection items of a textile nature) and the fifth room of the Brno headquarters' exhibition. In all spaces the climatic conditions were followed as is standard; they are adequate and correspond to the regulations in force. None of these items requires any acute conservation or restoration. No researchers have visited this collection.*

*The **Collection of Written Materials** was expanded in 2022 by 38 acquisition numbers covering a total of 244 items. The museum's distinct focus on the subject of the genocide of the Roma and Sinti during the Second World War was manifested in its acquisition activities – there was the purchase, for example of the commemorative coin issued by the National Bank of Poland (Narodowy bank Polski) in 2019 for the 75th anniversary of the tragic murder of*

Stříbrná pamětní mince vydaná Národní bankou Polska u příležitosti 75. výročí tragické události zavraždění více než 4 000 Romů a Sintů v koncentračním a vyhlazovacím táboře Auschwitz, 2019, ze sbírky MRK / The silver commemorative coin issued by the National Bank of Poland on the occasion of the 75th anniversary of the tragic murder of more than 4,000 Roma and Sinti at the Auschwitz Concentration and Extermination Camp, 2019, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 6/22 (Foto/Photo: Simona Šreková)

Visací náušnice typu Versace typické pro skupinu olašských Romů, 14karátové zlato s červeným zirkonem, ze sbírky MRK / Drop earrings of the Versace type typical of the Vlax Roma, 14-carat gold with red zircon, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 89/22 (Foto/Photo: Simona Šreková)

more than 4,000 Romani prisoners of the Auschwitz II-Birkenau Concentration and Extermination Camp from 2–3 August 1944 (MRK 6/22). The coin, inscribed with "75. rocznica zagłady Romów i Sinti" [75th anniversary of the extermination of the Roma and Sinti] has a nominal value of 10 zloty and is made of silver. The collection also includes selected e-mails sent to museum staff featuring anti-Romani attitudes documenting contemporary antigypsyism. Some of these arguments and invective targeted the work of the museum in association with the commemoration of Holocaust victims of Romani and Sinti origin, specifically the project of building the new Lety

V roce 2022 byl **fond plakátů a pozvámek** rozšířen o 30 přírůstkových čísel představujících 51 ks sbírkových předmětů. Jde o standardní dokumentaci romských a proromských akcí, projektů, organizací (např. s memoriálním, kulturním či politickým zaměřením). Pomocný fond byl rozšířen o 1 předmět. Do fondu nezavítal žádný badatel.

Do **fondu romských řemesel, profesí a zaměstnání** přibyla v roce 2022 tři přírůstková čísla představující 36 ks sbírkových předmětů.

Sbírkový **fond sebedokumentace**, v němž se uchovávají doklady činnosti Muzea jakožto ojedinělé organizace svého druhu, obohatil vedle zejména propagačních materiálů Muzea soubor materiálů k úspěchu publikace MRK ...to jsou těžké vzpomínky v soutěži Gloria Musaealis 2021, v níž obdržela III. místo v kategorii Muzejní publikace roku (MRK 51/22). Celkově byl fond rozšířen o sedm přírůstků, což představuje deset kusů sbírkových předmětů.

Do **fondu šperku** v roce 2022 přibylo celkem sedm kusů sbírkových předmětů, které jsou evidovány pod čtyřmi přírůstkovými čísly. V letošním roce jsme zakoupili např. dva páry autorských uměleckých náušnic z recyklovaného plastu a hliníku od profesionální romské šperkařky Nicole Taubinger (1972) z její kolekce Spirálky, které aktivisticky reflektují expanzi plastů, či pár zlatých náušnic s červeným zirkonem (ryzost 14 karátů, váha: 11,66 g) vyrobených pro klientelu z řad olašských Romů a získaných v pardubické zastavárně, kde byly opakovaně šperky olašských Romů nabízeny. Do nesebírkové kolekce přibyly celkem čtyři předměty evidované pod čtyřmi přírůstkovými čísly. Jedná se o soubor drobných bižuterních šperků, které si buď samy vyrobily či zakoupily kalderašské Romky z okolí rumunského Brašova. V roce 2022 byla dokončena inventarizace fondu (od 2021). V 2022 bylo zinventarizováno celkem 456 evidenčních čísel.

u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia and the related demolition of the now-defunct industrial pig farm there (MRK 136/22). Romani social engagement is documented, for example, by a petition calling for the reassessment of the selection procedure for the director of the DROM Romani Center, an organization sponsored by Brno City Hall, from July 2021 (MRK 154/22). The activity of a church targeting Romani people in the Czech Republic, specifically the activity of an evangelical pastor for minorities of the Evangelical Church of the Czech Brethren, Mikuláš Vymětal, is documented by printed materials of their Inter-religious Overview of Holidays including, among other matters, dates such as International Romani Day (8 April), European Roma Holocaust Memorial Day (2 August) and the World Romani Language Day (5 November) (MRK 163/22). Of interest is also the text of a lecture, "Romaoj" ("The Roma") by the Brno-based Esperantic Studies scholar Oldřich Arnošt Fischer (MRK 153/22).

During 2022, the **Collection of Invitations and Posters** was expanded by 30 acquisition numbers representing 51 items. This involves the standard documentation of pro-Romani and Romani-led events, organizations and projects (e.g., focused on culture, memorialization, or politics). The auxiliary collection was expanded by one such item. No researcher visited the collection.

The **Collection on Traditional Romani Crafts, Professions and Employment** acquired three acquisition numbers representing 36 items in 2022.

The **Collection on Self-documentation**, which conserves documentation of the museum's work as a unique organization, was enriched by a set of materials about the success of the MRK publication ... to jsou těžké vzpomínky [... those are painful memories] in the 2021 Gloria Musaealis competition, where it came in third place in the category Museum Publication of the Year (MRK 51/22). The collection overall was expanded by seven acquisitions representing 10 items.

Fond textilu byl rozšířen o 28 přírůstkových čísel představujících 32 ks sbírkových předmětů. Již tradičně byl fond rozšířen díky dlouholeté spolupracovnici Muzea a bývalé průvodkyni, paní Reghině Maruntelu. Skrze její kontakty s rodinou v oblasti rumunské Fagaraše má Muzeum zajištěn přístup k autentickým oděvům skupiny kalderašských Romů.

Rokia a katrinca (komplet přední a zadní sukně), doplněné o šátek, tradiční součásti oděvu kalderašských Romek z Brašova (region Fagaraš, Rumunsko), pravděpodobně 80. léta 20. století, ze sbírky MRK / Rokia and katrinca (front and back pieces of a skirt set), accessorized with a scarf, traditional components of the clothing of Kalderash Romani women from Braşov (Făgăraş Region, Romania), probably from the 1980s, from the collections of MRK / MRK 112/22, MRK 109/22.

The Collection of Jewelry in 2022 added a total of seven items listed under four acquisition numbers. We bought, for example, two pairs of artistic designer earrings made of aluminum and recycled plastic by the professional Romani jewelry designer Nicole Taubinger (1972) from her collection "Spirálky" [Little Coils], which reflects in an activist way on the expansion of plastics, or a pair of gold earrings with red zircon stones (14 carats, weight: 11.66 grams) produced for Vlax Romani clients and acquired from a pawn shop in Pardubice where such jewelry was repeatedly offered for sale. A total of four items were added to the uncatalogued collection and given four acquisition numbers. This was a costume jewelry set, small in size, that was either produced or purchased by Kalderash Romani women from the area of Braşov, Romania. In 2022 the collection inventory (from 2021) was completed. A total of 456 registration numbers total were inventoried.

The Collection of Textiles was expanded by 28 acquisition numbers representing 32 items. As is traditional, the collection was expanded thanks to the longstanding collaboration between the museum and a former guide, Ms. Reghina Maruntelu. Through her contacts with her family in the area of Făgăraş, Romania, the museum has access to the authentic clothing of the Kalderash Roma.

Vyšivaná dámská blůza, provenience: Braşov (region Fagaraš, Rumunsko), pravděpodobně 80. léta 20. století, ze sbírky MRK / Embroidered lady's blouse, provenance: Braşov (Făgăraş Region, Romania), probably from the 1980s, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 102/22

Fond výtvarného umění byl obohaten o 35 přírůstkových čísel, čítajících celkem 43 sbírkových předmětů. K zajímavým akvizicím patří soubor olejomalb akademické malířky Clary Kubelíkové (1907–1981) z let 1932–1936. Jedná se tzv. ohlasová díla neromské autorky, která vznikla během jejího pobytu ve slovenském Kežmarku na motivy tamější

The Collection of Fine Arts was enriched by 35 acquisition numbers covering 43 items. On interesting acquisition is the set of oil paintings by the academic painter Clara Kubelíková (1907–1981) from 1932–1936. These works are by a non-Romani artist and were produced during her stay in Kežmarok, Slovakia using motifs from the local Romani settlement

Akad. mal. Clara Kubelíková, motiv romské osady pod Tatrami v okolí Kežmarku na Slovensku, 1932, olejomalba, ze sbírky MRK / Academic painter Clara Kubelíková, motif of the Romani settlements in the Tatra foothills near Kežmarok, Slovakia, 1932, oil painting, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 56/22 (Foto/Photo: Simona Šreková)

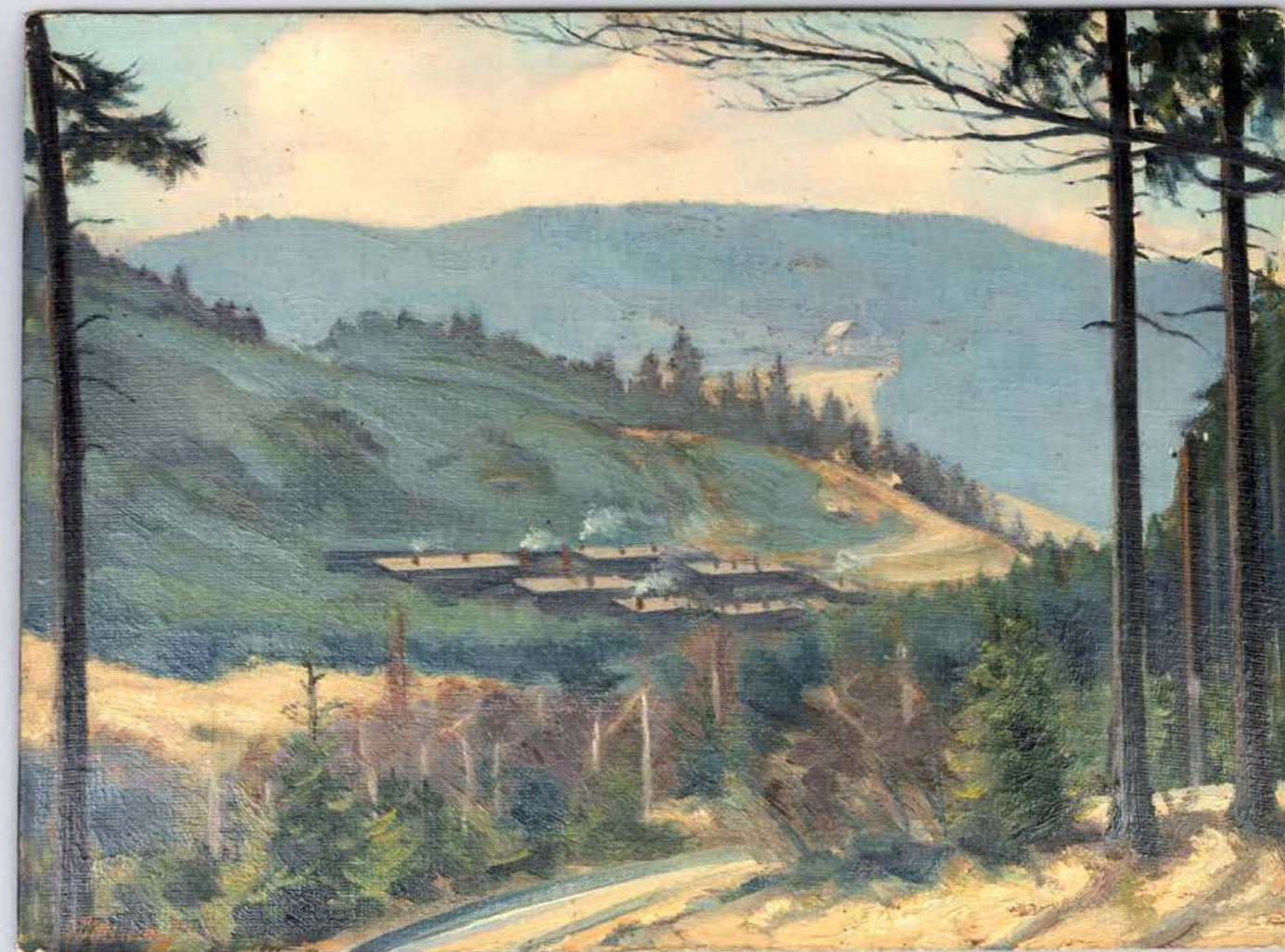
Vyšívaná dámská *teptari* (vestička) s *posoťi* (spodní kapsa) a dívčí sukní, tradiční součásti oděvu kalderašských Romek z Brašova (region Făgăraș, Rumunsko), 80. léta 20. století – začátek 21. století, ze sbírky MRK / Embroidered lady's *teptari* (small vest) with a *posoťi* (bottom pocket) and a girl's skirt, traditional components of the clothing of Kalderash Romani women from Brașov (Făgăraș Region, Romania), probably from the 1980s, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 103/22, MRK 100/22, MRK 106/22

Viktor Viklický, malba s vyobrazením baráku tábora nucené práce v Hodoníně u Kunštátu, 1950, olejomalba, podklad: plátno na malířské lepence, ze sbírky MRK / Viktor Viklický, painting rendering one of the barracks at the forced labor camp in Hodonín u Kunštátu, 1950, oil painting, substrate: canvas on painting cardboard, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 62/22/6 (Foto/Photo: Simona Šreková)

romské osady a jejích obyvatel. Obrazy jsou pro sbírku MRK přínosem hlediska cenné dokumentace kultury Romů na Slovensku v meziválečném období. Dalším významným přírůstkem byl soubor olejomalb Viktora Viklického (1912–1982), který se podařilo získat od jeho žáka pana Jiřího Pravdy spolu s vlastnoručně malovaným portrétem Viktora Viklického. Olejomalby zobrazují tábor v Hodoníně u Kunštátu v letech 1949–1950, tedy v éře tábora nucené práce zřízeného komunistickým režimem. Během malířova uvěznění v táboře vznikla výjimečná dokumentace budov tábora v této době. V uplynulém roce byla rozšířena početná kolekce děl neromské umělkyně Bohumily řeč. Míly Doleželové (1922–1993) o soubor pěti kreseb. Jedná se o studijní kresby uhlím a tuší na papíře, jsou zde znázorněny autorčiny oblíbené motivy, jako je žena s dítětem v loktuši či romská holčička. Dále byl fond výtvarného umění obohacen

and its inhabitants. The paintings are a benefit to the MRK collections because they are a valuable documentation of the culture of Romani people in Slovakia during the interwar period. Another important acquisition is the set of oil paintings by Viktor Viklický (1912–1982), which we managed to acquire from his pupils, Mr. Jiří Pravda along with his own portrait of Viktor Viklický. The oil paintings depict the Hodonín u Kunštátu camp from 1949–1950, i.e., the time when the communist regime set up a forced labor camp there. During the painter's imprisonment in the camp, exceptional documentation was produced of its buildings at that time. Our numerous collections of works by the non-Romani artist Bohumila ("Míla") Doleželová (1922–1993) was also expanded with a set of five drawings. These are sketches with charcoal and ink on paper rendering the artist's favorite motifs, such as a Romani woman holding a child in the crook

Viktor Viklický, krajinomalba s vyobrazením areálu tábora nucené práce v Hodoníně u Kunštátu, 1950, olejomalba, podklad: plátno na malířské lepence, ze sbírky MRK / Viktor Viklický, landscape rendering the grounds of the forced labor camp in Hodonín u Kunštátu, 1950, oil painting, substrate: canvas on painting cardboard, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 62/22/3 (Foto/Photo: Simona Šreková)

Bohumila, řeč. Míla Doleželová, studijní kresba s motivem poloprofilu romské ženy, tuš na papíře, ze sbírky MRK / Bohumila (aka "Míla") Doleželová, drawing with the motif of a Romani woman in half-profile, ink on paper, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 84/22 (Foto/Photo: Simona Šreková)

o díla dvou významných romských umělkyně. Soubor osmi výšivek umělkyně Markéty Šestákové (*1952) doplnil stávající kolekci jejích děl o kusy určené pro výstavní účely. Významnou akvizicí je také soubor děl konceptuální umělkyně a šperkařky Nicole Taubinger (*1972). Přírůstky do stávající kolekce děl této autorky se zaměřily na její nejnovější tvorbu, která se pohybuje směrem ke konceptuálnímu vyjádření s přesahem k environmentálnímu aktivismu. Součástí akvizice je soubor brože a velkoformátové fotografie s názvem Daisies pro Andyho Warhola. Dílo svou formou reaguje na proslulé stejnojmenné dílo Andyho Warhola, je však vytvořeno z recyklovaného plastu. Dva konceptuální šperky ze série A real piece of meat v sobě (kromě plastové vaničky na maso) zahrnují fotografie gigantických šperků z nalezených odpadních materiálů.

of her elbow, or a little Romani girl. The collection was also enriched with works by two important Romani artists. A set of eight embroideries by the artist Markéta Šestáková (*1952), augmenting our existing collection of her works with pieces intended for exhibition. Another important acquisition is the set of works by the conceptual artist and jewelry designer Nicole Taubinger (*1972). The acquisitions for our existing collection of works by this artist concentrate on her most recent oeuvre, which is moving toward conceptual expression and overlapping with environmental activism. The acquisition includes a set of brooches and a large-format photograph entitled "Daisies pro Andyho Warhola" [Daisies for Andy Warhol]. The form of this piece responds to Andy Warhol's "Daisy Paintings", but is made of recycled plastic. Her two conceptual jewelry pieces from her series "A real piece of meat" incorporate a photograph of gigantic jewelry pieces made out of found garbage (in addition to small plastic trays for meat).

Bohumila, řeč. Míla Doleželová, studijní kresba romského děvčátka v tmavém kabátku, uhlí na papíře, ze sbírky MRK / Bohumila (aka "Míla") Doleželová, drawing of a Romani girl in a dark coat, charcoal on paper, from the collections of the Museum of Romani Culture / MRK 85/22 (Foto/Photo: Simona Šreková)

Kolorovaná fotografická pohlednice s vyobrazením skupiny bosenských Romů, vydavatel: K. J. Bp., Rakousko-Uhersko, před r. 1918, ze sbírky MRK / Colorized photographic postcard portraying a group of Bosnian Roma, publisher: K. J. Bp., Austria-Hungary, before 1918, from the collections of the Museum of Romani Culture / F 5/2022

Fond fotodokumentace byl v tomto roce obohacen o 14 přírůstkových čísel tvořících 50 ks sbírkových předmětů. V rámci příprav na vydání katalogu kolekce pohlednic v nadcházejícím roce bylo obohacování fondu orientováno na fotografické, umělecké a ohlasové pohlednice. Mezi nejzajímavější akvizice patří kolorovaná fotografická pohlednice s vyobrazením skupiny bosenských Romů (vzniklá před rokem 1918) či fotografická pohlednice s vyobrazením romské osady v okr. Banská Štiavnica (vzniklá před rokem 1923). Téma ohlasů romské kultury v kultuře majoritní v této kolekci letos zastupuje pohlednice ze série Zigeunerliebe na motivy inscenace operety Franze Lehára ve Vídni (rok vzniku cca 1910).

The **Collection of Photographic Documentation** was enriched this year by 14 acquisition numbers comprising 50 items. As part of the preparations for publishing a catalogue of our collection of postcards, the collection's enrichment had been oriented toward advertising, artistic and photographic postcards. Among the most interesting acquisitions are the colorized photographic postcard portraying a group of Bosnian Roma (from before 1918) and the postcard rendering the Romani settlement in the district of Banská Štiavnica, Slovakia (from before 1923). The subject of the echoes of Romani culture in majority-society culture is represented in this collection this year by the postcard from the "Zigeunerliebe" ["Gypsy

Ohlasová pohlednice ze série Zigeunerliebe (opereta o třech dějstvích skladatele Franze Lehára a libretistů Alfreda Maria Willnera a Roberta Bodanzkého z roku 1910), vydavatel: Brüder Kohn, Vídeň (Rakousko-Uhersko), cca 1910, ze sbírky MRK / Advertising postcard from the "Zigeunerliebe" ["Gypsy Love"] series (an operetta in three acts by the composer Franz Lehár and librettists Alfred Maria Willner and Robert Bodanzky from the year 1910), publisher: Brüder Kohn, Vienna (Austria-Hungary), circa 1910, from the collections of the Museum of Romani Culture / F 11/2022

Fotografická pohlednice s vyobrazením romské osady, patrně okr. Banská Štiavnica (sk), před 1923, ze sbírky MRK / Postcard rendering the Romani settlement in the district of Banská Štiavnica, Slovakia before 1923, from the collections of the MRK / F 8/2022

Nesbírková kolekce digitálních fotografií byla rozšířena o 144 přírůstkových čísel, čítajících několik stovek snímků. Jejím obsahem je zejména sebedokumentace Muzea, jeho výstav, veřejných akcí, výzkumných cest či lektorských a edukačních programů.

Fond audiodokumentace byl rozšířen o 54 přírůstkových čísel, představujících 55 ks sbírkových předmětů. Jedná se převážně o soubory vydaných hudebních nosičů reprezentujících hudební kulturu Romů v ČR a hudební projevy romských evropských subkultur. Zajímavé jsou dva pořízené záznamy rozhovoru Mileny Hübschmannové s Terou Fabiánovou (1930–2007), přední romskou spisovatelkou a básnířkou 20. století, a záznam recitálu poezie Mirzá Gháliba – indického lyrického básníka a prozaika píšícího urdsky a persky.

Nesbírkový fond audiodokumentace byl v roce 2022 rozšířen o 34 přírůstkových předmětů. Tato část kolekce je tvořena tzv. born digital záznamy (nahrané a editované v digitálním formátu). Jedná se zejména o vlastní dokumentační a výzkumnou činnost Muzea – životopisná a vzpomínková vyprávění romských pamětníků, rozhovory s výtvarníky či řemeslníky, dokumentace romských hudebníků, dokumentace veřejných akcí Muzea, vernisáže, přednášky, diskuse, pietní akty, komentované prohlídky ad.

Inventarizace sbírkových předmětů:

V roce 2022 bylo zinventarizováno celkem 1701 evidenčních čísel. Řádná inventarizace byla provedena ve fondech:

- Fond šperku a cenin: inventarizace sbírkových předmětů uložených v depozitáři B3 a ve stálé expozici, zrevidovaných bylo 456 evidenčních čísel.
- Fond textilu: inventarizace sbírkových předmětů uložených ve vybraných zásuvkách depozitáře B3, zrevidovaných bylo celkem 343 evidenčních čísel, revize celého fondu bude pokračovat v následujícím roce.
- Fond videodokumentace: pokračování inventarizace fondu a vlivem stěhování do nových

Love”] series based on motifs from the operetta of that name by Franz Lehár staged in Vienna, Austria (the postcard dates to roughly 1910).

The uncatalogued collection of digital photographs was expanded by 144 acquisition numbers comprising several hundred photographs. Their content is the museum’s self-documentation of its own exhibitions, public events, research trips, or educational and lecturers’ programs.

*The **Collection of Audio Documentation** was expanded by 54 acquisition numbers representing 55 items. These are predominantly sets of musical recordings representing the musical culture of Romani people in the Czech Republic and the music of European Romani subcultures. Two recordings acquired are interesting, an interview by the late Milena Hübschmannová of Tera Fabiánová (1930–2007), a leading Romani author and poet of the 20th century, and a recording of a poetry recital by Mirzá Gháliba, an Indian lyric poet and prose writer who wrote in Persian and Urdu.*

The uncatalogued collection of audio documentation was expanded in 2022 by 34 acquired items. This part of the collection comprises what are called “born digital” recordings (originally digitally recorded and edited). These are the museum’s own documentation and research activity in particular – Romani eyewitnesses to history speaking about their lives and their memories, interviews with artists or craftspeople, documentation of Romani musicians, documentation of the museum’s public events, exhibition openings, lectures, discussions, commemorative ceremonies, guided tours, etc.

Inventory of the collected items:

During 2022 a total of 1,701 registration numbers were inventoried. Proper inventory was undertaken in these collections:

- *Collection of Jewelry and Valuables: Inventory of the items stored in depository B3 and in the permanent exhibition, with 456 registration numbers revised.*

depozitárních prostor (v roce 2022 zrevidovány přírůstky z let 2000 až 2020), revize obsáhla 902 evidenčních čísel.

V rámci inventarizací byla kontrolována fyzická existence předmětů a vhodné uložení v depozitáři, stav předmětů, úplnost informací v evidenčních záznamech a jejich soulad s údaji v CES.

Digitalizace sbírkových předmětů:

V roce 2022 pokračovala průběžná digitalizace sbírkových předmětů a předmětů z nesbírkových kolekcí v kooperaci kurátorky fondu fotodokumentace s externí fotografkou Simonou Šrekovou. Digitalizace nosičů dále probíhala i na úseku fondů audiodokumentace a videodokumentace zejména za účelem produkce výstavy Muzea romské kultury Otevřená cesta v pražském Letohrádku Kinských a tvorby stálé expozice v budoucím letském Památníku.

Zápůjčky sbírkových předmětů:

Evidence smluv o zápůjčkách sbírkových předmětů a předmětů z pomocných fondů byla centrálně vedena a kontrolována způsobem předepsaným příslušným interním normativním aktem MRK, tzv. režimem zacházení se sbírkou Muzea romské kultury. V roce 2022 realizovalo Muzeum čtyři nové zápůjčky sbírkových předmětů do jiných muzejních institucí za účelem jejich prezentování ve výstavních projektech – více reflektováno v oddílu 'Výběr ze zápůjček sbírkových předmětů anebo předmětů z nesbírkových kolekcí mimo budovu Muzea' této výroční zprávy.

Předměty z pomocných fondů (typicky části dámských a mužských oděvů) byly zapůjčovány během celého roku brněnským romským tanečním souborům na jejich vystoupení.

Výpůjčky sbírkových předmětů:

Muzeum romské kultury má dlouhodobě vypůjčeno 17 sbírkových předmětů za účelem jejich vystavení ve stálé expozici Muzea od těchto subjektů:

– *Collection of Textiles: Inventory of items stored in selected drawers of depository B3, a total of 343 registration numbers were revised, the revision of the entire collection will continue next year.*

– *Collection of Video Documentation: Continuing the inventory of this collection and, due to its relocation into new depository spaces, the revision of 902 registration numbers (in 2022 acquisitions were revised between 2000 and 2020).*

As part of the inventory, the physical presence of these items and their appropriate storage in the depositories was checked, as was the state of the items, the completeness of the information in the registration records, and the accordance of that information with the data in the CES.

Digitalization of the collected items:

During 2022 the ongoing digitalization of the collected and uncatalogued items continued in collaboration with the curator of the Collection of Photographic Documentation and external photographer Simona Šreková. The digitalization is continuing in the Collection of Audio Documentation and the Collection of Video Documentation, especially for the purpose of the production of the museum's exhibition "Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom" at the Kinský Palace in Prague and the creation of the permanent exhibition for the new Lety memorial.

Loans from the collection:

Records of contracts for loans of collection items and uncatalogued items were centrally maintained and monitored in the manner prescribed by the Museum of Romani Culture's relevant internal normative act on the mode of handling the collection of the Museum of Romani Culture. In 2022, the museum made four new loans of collection items to other museum institutions for the purpose of presenting them in exhibition projects – more

- Masarykovo muzeum v Hodoníně, p. o.: 15 ks mosazných gombíků s ornamentální ozdobou (ev. č. H 3240 HO 130/1–15)
- Muzeum Vysočiny Třebíč: 1 ks porcelánové hlavičky dýmky a 1 ks dřevěné troubele (ev. č. 1 2 141 a 1 2 795)

Praxe na Sbírkovém oddělení:

Muzeum nabízí středoškolským a vysokoškolským studentům vybraných oborů možnost absolvování praxe či stáže na svých odděleních. Sbírkové oddělení v 2022 hostilo sedm praktikantů z oboru historie, kteří stáž v rozsahu min. 30 hodin uskutečnili v rámci svého kurzu Dějiny a kultura Romů na Filozofické fakultě MU (zajišťuje a vyučuje MRK), dále jednoho studenta oboru etnologie na FF MU a jednu studentku oboru antropologie na Přírodovědecké fakultě MU.

Do činnosti Sbírkového oddělení se ve svém volném čase a bez nároku na mzdu zapojil jeden dobrovolník, který od podzimu 2022 odpracoval 20 hodin. Vypomáhal při manipulaci s těžšími sbírkovými předměty, zabýval se skenováním či přepis rozhovorů, které MRK v rámci svých výzkumných a dokumentačních cest pořídilo.

detail is in the section "Selection of collection items and/or uncatalogued items displayed outside the building of the museum" section herein. Items from the uncatalogued collection (typically pieces of women's and men's clothing) were loaned to Brno's Romani dance groups for their performances throughout the year.

Collection items on loan:

The Museum of Romani Culture has loaned out 17 items from its collections long-term for the purpose of exhibiting them in the following permanent museum collections:

- *Masaryk Museum in Hodonín: 15 brass knobs with ornamental decoration (registration nos. H 3240 HO 130/1–15)*
- *The Museum of Vysočina Třebíč: one porcelain pipe bowl and one wooden stem (registration nos. 1 2 141 and 1 2 795)*

Practicums in the Collections Department:

The MRK offers high school and university students of selected disciplines the opportunity to complete an internship or apprenticeship in its departments. In 2022, the Collections Department hosted seven interns from the field of history, who completed internships of at least 30 hours as part of the course "History and Culture of the Roma" at the Faculty of Arts of Masaryk University (provided and taught by the MRK), as well as one student from the field of ethnology at that same faculty and one student from the field of anthropology at the Faculty of Science of that same university.

A volunteer has joined the Collections Department in his spare time and without pay, working 20 hours since the fall of 2022. He assisted us by handling heavier collection items and engaged in scanning or transcribing interviews that the MRK has undertaken as part of its research and documentation trips.

Knihovna MRK

Provoz knihovny a studovny probíhal v již zavedeném režimu (tj. stejně jako v uplynulých letech). Větší část fondu je přístupná pouze formou prezenčních výpůjček.

Knihovna setrvale pracuje na elektronickém i fyzickém uspořádání fondu i nových přírůstků, včetně výstřižků z tisku. Knihovní fond Muzea romské kultury se soustřeďuje nadále ve své akvizici na romskou krásnou literaturu a poezii, vedle toho na odborné a populárně naučné publikace z oblasti romistických bádání a taktéž (výběrově) na literatury tzv. ohlasové – zachycující ohlas romské kultury v písemné kultuře majoritní.

Počet přírůstků za rok 2022 činí 791 jednotek. Vedle akvizice klasických tištěných publikací probíhá souběžně i sběr elektronických publikací a probíhá jejich zařazení do systematické evidence.

V květnu byl aktualizovaný katalog knih na systém Tritius, který umožňuje více funkcí a jeho prostředí je uživatelsky přívětivější. Do fondu bylo zakoupeno mnoho odborných monografií v angličtině, jež už dlouho ve fondu scházely. Zpracování se dostalo i osobní knihovně Evy Davidové. Knihovnice se letos účastnila také Semináře knihoven paměťových institucí Jihomoravského kraje.

Významné přírůstky

Velkou chloubou knihovny MRK se stala úžasná kniha **Gipsy Caravan: a 100 years' story**, jež byla vydražena na Aukru. Jak už názvem napovídá, jedná se o dlouhé povídání o jednom krásném karavanu, jeho cestě a lidech, co v něm žili. V příloze jsou obsaženy nákreby jednotlivých maleb a prvků vně karavanu. Rozhodně jde o jedinečné dílo ve fondu.

Dalším významné přírůstkou dostalo MRK darem, který přivezla ředitelka Muzea Jana Horváthová až z Reykjavíku přímo od autora Freda Taikona, jde o sérii knih pro děti **Barnen pa tanto**. Fred Taikon se zde

Library of the MRK

The operation of the library and the study room continued as usual (i.e. as in previous years). Most of the collection is accessible only by borrowing.

The library is constantly working on the electronic and physical organization of the collection and new acquisitions, including press cuttings. The library collection continues to concentrate its acquisitions on Romani literature and poetry, in addition to scholarly and popular educational publications in the field of Romani studies and (selectively) on literature capturing "echoes" of Romani culture in the written culture of the majority society.

The number of additions for 2022 totals 791 items. In addition to the acquisition of traditionally-printed publications, electronic publications are also being collected and systematically registered.

In May, the book catalogue was upgraded to the Tritius system, which has more functions and is more user-friendly. Many monographs in English which had been missing from the collection for a long time were purchased. The Personal Library of Eva Davidová has also been processed. This year the MRK librarian also participated in the Libraries of Memory Institutions of the South Moravian Region Seminar.

Significant additions

*The MRK library's great pride and joy is now the wonderful book **Gipsy Caravan: a 100 years' story**, which became available at auction. As the title suggests, it is a long story about a beautiful caravan, its journey, and the people who lived in it. It includes drawings of the various external decorations and features of the caravan. It is certainly a unique work in the MRK collection.*

Another important acquisition was given to the MRK as a gift, brought by museum director Jana Horváthová all the way from Reykjavik, Iceland directly from its author, Fred Taikon: a series of

vrací do svého dětství, které strávil v romské osadě ve Stockholmu, a my s ním prožíváme radostné zážitky pomocí barvitých ilustrací. Text je souběžně švédsky a romsky.

Vybranou publikací z kategorie anglických knih, které byly zakoupeny, je **Johann Trollmann and romani resistance to the nazis**. Vypráví skutečný příběh o vzpouře německého romského (sintského) boxera Johanna Trollmanna a jeho odhodlání získat právoplatnou vítěznou medaili v době, kdy byli ostatní jeho rasy perzekuováni.

Knihovnu navštívilo celkem 55 návštěvníků.

Výzkumná a dokumentační činnost (výběr)

Kurátoři a dokumentátoři Muzea jsou iniciátoři a řešitelé výzkumné a dokumentační činnosti MRK. V 2022 se v těchto oblastech realizovaly:

1. dokumentace hudebních tradic Romů: rozhovory s hudebníky – David Oláh (SK), Josef Giňa (CZ), Henri „Remu“ Aaltonen (FI)

children's books called **Barnen pa tanto** [The Children at Home]. Here Fred Taikon returns to his childhood in a Romani settlement in Stockholm and we relive his joyful experiences through colorful illustrations. The text is in both Swedish and Romani.

A selected publication from the category of the English-language books which have been purchased is **Johann Trollmann and Romani Resistance to the Nazis**. It tells the true story of the rebellion of the German Romani (Sinti) boxer Johann Trollmann and his determination to rightfully win a champion's medal at a time when others of his race were being persecuted.

A total of 55 visitors came to the library in 2022.

Research and documentation activities (selection)

MRK curators and documenters are the initiators and implementers of the museum's research and documentation activities. In 2022, the following areas were researched:

Natáčení výzkumného rozhovoru s muzikantem a primášem Davidem Oláhem ze Slovenska, 9. 4. 2022, Brno / Filming of a research interview with the bandleader and musician David Olah of Slovakia, 9 April 2022, Brno

Natáčení výzkumného rozhovoru s hudebníkem a zpěvákem Remu Aaltonenem z Finska, 13. 4. 2022, Brno / Filming of a research interview with musician and singer Remu Aaltonen of Finland, 13 April 2022, Brno

Natáčení výzkumného rozhovoru s muzikantem a cimbalistou Josefem Giňou, 2. 5. 2022, Opava / Filming of a research interview with musician and hammered dulcimer player Josef Giňa, 2 May 2022, Opava

Natáčení výzkumného rozhovoru s hudebníkem Eugenem Botošem ze Slovenska, 30. 9. 2022, Bratislava / Filming of a research interview with musician Eugen Botoš of Slovakia, 30 September 2022, Bratislava

Natáčení výzkumného rozhovoru s pamětnicí Jiřinou Somsiovou, 11. 10. 2022, Brno / *Filming of a research interview with eyewitness to history Jiřina Somsiová, 11 October 2022, Brno*

2. holokaust Romů a Sintů:
 - A) orálně historické rozhovory s romskými pamětníky/pamětnicemi holokaustu Romů a Sintů (sekundární svědectví) – Jiřina Somsiová, Růžena Růžičková, M. P.
 - B) tvorba expozice nově vznikajícího Památníku v Letech
 - C) rozhovory s neromskými pamětníky existence tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu
3. dokumentace řemeslné výroby: záchranný výzkum existence unikátního motocyklu zkonstruovaného slovenským romským tvůrcem/vynálezcem ve Stupavě (Slovenská republika)

Natáčení výzkumného rozhovoru s pamětnicí Růženou Růžičkovou, 12. 9. 2022, Brandýs nad Labem / *Filming of a research interview with eyewitness to history Růžena Růžičková, 12 September 2022, Brandýs nad Labem*

1. *Documentation of the musical traditions of Roma: interviews with musicians David Oláh (sk), Josef Giňa (cz), Henri "Remu" Aaltonen (fi)*
2. *The Holocaust of the Roma and Sinti:*
 - A) *oral history interviews with Romani witnesses/actors of the Holocaust of the Roma and Sinti (secondary testimonies) – Jiřina Somsiová, Růžena Růžičková, M. P.*
 - B) *creation of the exhibition for the new memorial in Lety*
 - C) *interviews with non-Romani witnesses about the existence of the "Gypsy Camp" in Hodonín u Kunštátu*
3. *Documentation of handicraft production: conservation research into the existence of a unique motorcycle constructed by a Slovak Romani creator/inventor in Stupava (sk)*

Výzkum v malířském ateliéru romského umělce a architekta Zdeňka Daniela v rámci příprav výstavního projektu na rok 2023, 31. 3. 2022, Jablonec nad Nisou / *Research in the painting studio of the Romani artist and architect Zdeněk Daniel in preparation for the exhibition project in 2023, 31 March 2022, Jablonec nad Nisou*

Natáčení videoklipu k písni Gejzy Horvátha Romaňi Dukh, 8. 5. 2022, Lety u Písku / *Filming of the music video for Gejza Horváth's song "Romaňi Dukh" [Romani Pain], 8 May 2022, Lety u Písku*

4. výzkum osobnosti Zdeňka Daniela, romského architekta a výtvarníka, jenž vyústí v jeho samostatnou výstavu **Zdeněk Daniel: Vesmíry/Kosmosa/Universes** realizovanou v 2023

5. zajištění produkce videoklipu: Nová autorská píseň ke vzpomínce obětí holokaustu Romů a Sintů Gejzy Horvátha, natočená ve studiu Českého rozhlasu v Brně. Píseň měla premiéru 7. 3. 2022 na pietním shromáždění obětí holokaustu Romů a Sintů v Muzeu romské kultury. Videoklip byl natočen pracovníky Muzea romské kultury na místě bývalého tzv. cikánského tábora v Letech u Písku, premiéru měl na pietním aktu v Hodoníně u Kunštátu 18. 8. 2022 za přítomnosti předsedy vlády Petra Fialy, ministra kultury Martina Baxy a ostatních vzácných hostů.

4. *Research into the figure of Zdeněk Daniel, a Romani architect and artist, which will result in his solo exhibition "**Zdeněk Daniel: Vesmíry/Kosmosa/Universes**" to be realized in 2023*

5. *Ensuring the production of the video clip for a new original song dedicated to the memory of the Roma and Sinti victims of the Holocaust by Gejza Horváth, recorded in the Czech Radio studio in Brno. The song was premiered on 7 March at a commemorative gathering for the Roma and Sinti victims of the Holocaust at the Museum of Romani Culture. The video clip was filmed by the staff of the Museum of Romani Culture at the site of the former "Gypsy Camp" in Lety u Písku and premiered at the commemoration in Hodonín u Kunštátu on 18 August in the presence of Prime Minister Petr Fiala, Culture Minister Martin Baxa and other distinguished guests.*

Badatelé

Sbírka Muzea romské kultury a její pomocné fondy byly v roce 2022 prezenčně či dálkově zpřístupněny 52 badatelům. Emailovou a telefonní komunikací bylo odbornými pracovníky včetně ředitelky Muzea coby historičky poskytnuto 81 konzultací. Badatelské dotazy se např. vztahovaly k:

- pátrání po fotografiích rodinných předků badatelů
- možnostem inspirace fondem textilu pro kreativní tvorbu a naplnění podnikatelského záměru: na Slovensku vznikla z patronátu bývalého slovenského prezidenta Andreje Kisky **designová značka Romade, n. o.**

Badatelská návštěva někdejšího prezidenta Slovenské republiky Andreje Kisky v MRK, 14. 7. 2022, Brno /
Research visit by the former President of the Slovak Republic Andrej Kiska to the MRK, 14 July 2022, Brno

Researchers

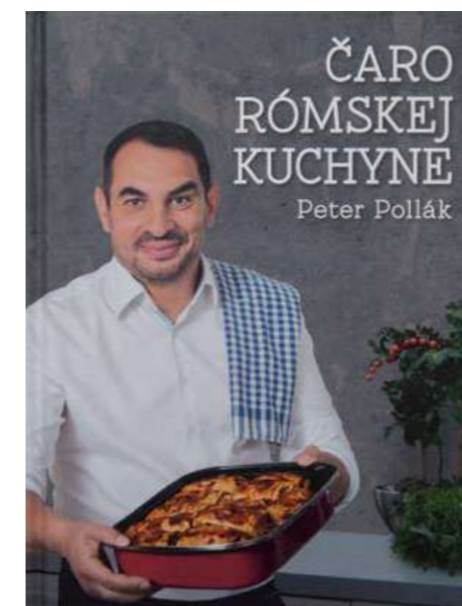
In 2022, both the catalogued and uncatalogued collections of the Museum of Romani Culture were made available to 52 researchers either in person or remotely. Through e-mail and telephone communications, 81 consultations were provided by professional staff, including the museum director in her role as an historian. Researcher queries related to:

- searches for photographs of researchers' own ancestors;
- opportunities to be inspired by the collection of textiles for creative work and the fulfilment of a business plan: the **clothing design brand "Romade"** has been established in Slovakia under the patronage of former Slovak President Andrej Kiska;

Cílem projektu je zaměstnávání Romů z min. 50} a vytvoření prestižní módní značky, jejíž kolekce oděvů, módních a bytových doplňků budou tvořit romští designéři a zhotovovat je budou taktéž Romové

- Jídla a stravování Romů: etnoložka Muzea poskytovala odborné rady při tvorbě kuchařky slovenského romského europoslance Petera Polláka **Čaro rómskej kuchyne** vydané v 2022. Z pomocného fondu textilu bylo na aranžované fotografování jídel poskytnuto devět šátků a dvě fotografické reprodukce šátků
- Historii Romů na Horňácku (významné rody, jejich život a obživa): z poskytnutých reprodukcí byla vytvořena **panelová výstava Romové na Horňácku** prezentovaná na festivalu Horňáckých slavností 2022
- Historickým fotografiím zahrnutým do akademických kvalifikačních prací

- *Romani cuisine: the museum's ethnologist provided expert advice for the creation of Slovak Romani MEP Peter Pollak's cookbook **Čaro rómskej kuchyne** [The Magic of Roma Cuisine], published in 2022. Nine scarves and two photographic reproductions of scarves were provided from the uncatalogued collection of textiles for the photographing of dishes for the cookbook;*
- *The history of the Roma in Horňácko (important families, their lives and livelihoods): from the reproductions provided by the MRK, the **exhibition "The Roma in Horňácko"** was created and presented at the Festival of Horňácko in 2022;*
- *Historical photographs were accessed for inclusion in academic works.*

Lektorské a edukační oddělení (Lo)

Centrem zájmu Lektorského a edukačního oddělení byly v roce 2022 edukační aktivity pro návštěvníky jak v Brně, tak i pro **Hodonín u Kunštátu. Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě**, či **Centrum Romů a Sintů v Praze**, pokračovali jsme v práci na edukační koncepci pro **Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách**.

Výrazně se oddělení zaměřilo i na aktivní účast na akcích Mezinárodní den Romů, Ghettofest, Překročme řeku 2022, Babylonfest, Brněnská muzejní noc, Letní škola ÚSTR, Speak Dating nebo Vánoce na Špilberku. Za tímto oddělením jde také celý projekt audiopovídek s názvem **Phabalín** (podrobnosti najdete na str. 174).

Významné bylo navázání spolupráce s institucemi, jako je Muzeum města Brna, Dům umění města Brna, Technické muzeum Brno, Masarykova univerzita/Univerzitní centrum Telč, Ústav pro studium totalitních režimů, Zámeček Pardubice, Národní muzeum výtvarného umění Budapešť, stejně jako s naším norským partnerem: Centrem Wergeland či Falstad Centrem a dalšími.

Současně stoupl počet individuálních návštěvníků brněnské expozice i výstav, jejichž doprovodným programům se lektori v průběhu roku 2022 také pilně věnovali.

Lektorské a edukační oddělení se personálně skládá z vedoucí Veroniky Lucassen, edukátorky a průvodkyně Barbary Valchářové, edukátora a hlavního průvodce Miroslava Zubaje. Zastupujícího průvodce Martina Juříčka vystřídala doktorandka Historického ústavu FF MU Tereza Richtáriková. O úvazek edukátora pro projekt Lety se dělí Karin Hoření a Pavel Štěpán.

Na pozicích kustodů zůstávají Dana Bagárová a Štefan Ferenc, jejichž pracovní úvazky dlouhodobě podporuje Bader Philanthropies.

V tomto roce skrze program Erasmus do oddělení přibyli na výpomoc dva polští studenti Mário Kiliński

Department of Education and Lecturers

The department's focus in 2022 was on delivering educational activities for visitors both to the Brno headquarters of the MRK and to the **Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia**, as well as to **Centre for the Roma and Sinti in Prague**, and continued to work on the concept for the educational activities to be provided at the **Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia**.

The department also focused on active participation in events such as celebrations of International Romani Day, Ghettofest, Překročme řeku 2022 [Let's Cross the River 2022], Babylonfest, Brno's Night at the Museums, the Institute for the Study of Totalitarian Regimes Summer School, Speak Dating, and Christmas at Špilberk. This department is also behind the entire audio story project called **Phabalín** (see page 174 for details).

It has been important to establish cooperation with institutions such as the Brno City Museum; Brno House of Arts; Brno Technical Museum; Masaryk University/University Center Telč; Institute for the Study of Totalitarian Regimes; Chateau Pardubice; the National Museum of Fine Arts in Budapest, Hungary; as well as with our Norwegian partners, the Wergeland Centre and the Falstad Centre, among others.

At the same time, the number of individual visitors to the Brno-based permanent and temporary exhibitions, auxiliary programs for which involved the MRK's diligent lecturers in 2022, has increased.

Acting guide Martin Juříčka was replaced by Tereza Richtáriková, a PhD student at the Institute of History, Faculty of Arts, Masaryk University. Karin Hoření and Pavel Štěpán share the position of educator for the Lety project.

Dana Bagárová and Štefan Ferenc remain as docents, and their positions are still fully financed by Bader Philanthropies of the USA, as they have

a Zuzana Walter, od září pak dobrovolnice z Německa Fritzi Bode, pod záštitou projektu ASF Landesbeauftragte.

Celkově bylo za rok 2022 uskutečněno na 100 vzdělávacích akcí s návštěvností přes 2 100 studentů a žáků. Převažovaly základní školy, nouze nebyla ani o školy střední, v tomto roce významně vzrostl zájem z univerzitních řad. Největší úspěch sklízela workshop svázaný s muzejní expozicí Příběh Romů, dále pak programy s tematikou holokaustu Romů a Sintů. Nabídka byla rozšířena o zcela inovovanou podobu workshopu V pasti stereotypů, pokračovaly programy týkající se romského jazyka, literatury a romských osobností či s doprovodným programem k výstavě fotografií manželů Carretových. Toto vše probíhalo přímo v hlavní brněnské budově, avšak několikrát lektori vyjeli edukovat i mimo Brno – například do Budišova nad Budišovkou, Lipníku nad Bečvou, Rudolfova u Českých Budějovic či Vsetína.

Kromě „běžných“ edukací došlo k realizaci také řady větších akcí: **v únoru** se Muzeum ve spolupráci s Domem umění města Brna spolupodílelo na doprovodném programu k výstavě o Ester Krumbachové – proběhla projekce filmu Marian, k němuž Ester Krumbachová vytvářela kostýmy. Součástí byla moderovaná beseda se spoluautorem scénáře, psychologem Janem Šiklem.

V březnu vyšlo Lektorské a edukační oddělení vstříc přání studentů fotografie ze Střední školy Charbulova v Brně a uspořádali pro ně přímo na míru fotografický workshop – program tedy zcela mimo rámec naší běžné nabídky. Akce proběhla ve spolupráci s lektorkou a fotografkou Gabrielou Sauer Kolčavovou, která akcentovala speciální metody v práci manželů Carretových. Program se tudíž podařilo velmi dobře svázat s aktuální muzejní výstavou. Ve stejném měsíci došlo k realizaci taktéž netradičního programu pro sdružení Dítě a kůň, z. s., ve kterém se lektori zaměřili na fenomén romského tradičního oděvu, součástí bylo i vytvoření vlastních návrhů tanečních oděvů pro sdružení samotnými dětmi.

been for some time. The department consists of its head, Veronika Lucassen, educator and guide Barbara Valchářová, and educator and head guide Miroslav Zubaj.

This year, through the Erasmus program, two Polish students, Mário Kiliński and Zuzana Walter, joined the department to help out, and since September a volunteer from Germany, Fritzi Bode, has been supported by the ASF Landesbeauftragte project.

In total, more than 100 educational events were held in 2022 and attended by more than over 2,100 students and pupils. Primary schools were predominant, but there was no shortage of secondary schools either, with a significant increase in interest from universities this year. The greatest success was achieved by a workshop linked to the museum's permanent exhibition "The Story of the Roma", followed by programs on the Holocaust of the Roma and Sinti. The offerings were expanded through the completely innovative form of the workshop called "Trapped by Stereotypes" and our programs on the Romani language, literature and Romani figures continued, as did a program accompanying the Carret couple's photography exhibition. All of this took place directly in the main building in Brno, but on several occasions the lecturers also went to teach elsewhere, for example, to Budišov nad Budišovkou, Lipník nad Bečvou, Rudolfova near České Budějovice, or Vsetín.

In addition to the regular educational programming, a number of larger events were also realized:

In February, in cooperation with the Brno House of Arts, MRK lecturers participated in the auxiliary program to an exhibition about Ester Krumbachová and a screening of the film "Marian", for which Ester Krumbachová created the costumes, took place. The event included a moderated discussion with the co-author of the script, psychologist Jan Šikl.

In March, the department met the wishes of photography students from the Charbulova High School in Brno and organized a tailor-made

V dubnu proběhly 3 akce: Jarní setkání pro romské děti v náhradní rodinné péči v rámci projektu Amaro Drom – Naše romské dítě.

V rámci Brno Art Week lektori uspořádali upcycle workshop pro dospělé návštěvníky, kde společně vyráběli ze starých propagačních materiálů Muzea unikátní zápisník – například v japonské sešitové vazbě. Na děti čekala v prostoru plácku pod platany otevřená upcycle dílna s tematickým názvem Ochranný amulet.

V červnu již tradičně proběhl festival Ghettofest, pro který muzejní lektori připravili dětskou dílnu na Hvězdičce a komentovanou prohlídku expozice. Součástí programu byly také výstavy a koncert jazzového seskupení Milan Horváth Trio.

Fotografický workshop pro Střední školu Charbulova s fotografkou Gabrielou Sauer Kolčavovou, 29. 3. 2022, Brno / Photography workshop for Charbulova High School with photographer Gabriela Sauer Kolčavová, 29 March 2022, Brno

photography workshop for them, a program totally outside the scope of what is normally offered. The event was held in cooperation with lecturer and photographer Gabriela Sauer Kolčavová, who emphasized the special methods used by the Carret couple. The program was, therefore, very well connected to the concurrent exhibition at the museum. That same month, a non-traditional program for the association Dítě a kůň, z.s. [Child and Horse] was also realized where the lecturers focused on the phenomenon of Romani traditional clothing, involving the children in creating their own designs of dance outfits for the association.

In April, three events took place: The first was a spring meeting for Romani children in foster care as part of the "Amaro Drom – Our Romani Child" project.

Next, as part of Brno Art Week, MRK lecturers organized an upcycle workshop for adult visitors, where together they made a unique scrapbook from old promotional materials of the museum, for example, in a Japanese notebook binding. An upcycle workshop with the thematic title "Protective Amulet" was also available for children on the plaza under the plane trees.

Dětská dílna na Hvězdička v rámci festivalu Ghettofest, 4. 6. 2022, Brno / Children's workshop at the Hvězdička Park, part of Ghettofest, 4 June 2022, Brno

Komentovaná prohlídka stálé expozice s průvodcem Miroslavem Zubajem v rámci festivalu Ghettofest, 4. 6. 2022, Brno / Guided tour of the permanent exhibition with guide Miroslav Zubaj as part of Ghettofest, 4 June 2022, Brno

Koncert Milan Horváth Trio v kavárně Beng! v rámci festivalu Ghettofest, 4. 6. 2022, Brno / Concert by the Milan Horváth Trio at the MRK's Café Beng! as part of Ghettofest, 4 June 2022, Brno

V srpnu bylo Lektorské a edukační oddělení součástí festivalu Překročme řeku 2022, který probíhá na nábřeží řeky Svitavy a jeho stěžejním záměrem je propojit lidi, spolky a instituce v této oblasti. Muzeum romské kultury se zúčastnilo nejen prostřednictvím prezentací, ale také výtvarnou dílnou pro děti a rodiče.

V září lektori v rámci festivalu Babylonfest, který seznamuje českou majoritu s brněnskými národnostními a etnickými menšinami, uspořádali hudebně-literární posezení za účasti romského spisovatele a hudebníka Gejzy Horvátha, slovenského historika Jaroslava Slušného a maďarsky píšícího Tibora Szomolai. Každý ze spisovatelů přečetl ukázkou ze svého díla, pak se besedovalo na různá témata. Součástí byly i dvě písně v romštině v podání Gejzy Horvátha.

Taktéž v září došlo k realizaci půldenního programu pro volnočasový dětský spolek Velká náruč z Horní Suché pro děti a jejich rodiče. Během prvního podzimního měsíce se Muzeum romské kultury navíc poprvé přidalo k akci Speak Dating konané na Moravském náměstí u příležitosti Evropského dne jazyků. Mezi ostatními světovými jazyky naši lektori (včetně kustosů – rodilých

In June, the traditional Ghettofest festival took place, for which MRK lecturers prepared a children's workshop at Hvězdička Park and a guided tour of the permanent exhibition. The program also included the temporary exhibitions and a concert by the jazz group Milan Horváth Trio.

In August, the department participated in the festival Překročme řeku 2022 [Let's Cross the River 2022], which takes place on the banks of the Svitavá River, the main purpose of which is to connect people, associations and institutions in the area. The Museum of Romani Culture participated not just through its own presentations, but also by running an arts workshop for children and their parents.

In September, the lecturers organized a literature and music session with the participation of Romani author and musician Gejza Horváth, Slovak historian Jaroslav Slušný, and Hungarian writer Tibor Szomolai as part of the Babylonfest festival, which introduces the Czech majority society to Brno's ethnic and national minorities. Each of the writers read an excerpt from their work, followed by discussions on various

Hudebně-literární posezení v rámci programu festivalu Babylonfest, 15. 9. 2022, Brno / This literary and musical session was part of the program of the Babylonfest festival, 15 September 2022, Brno. (Foto/ Photo: Robert Vystrčil)

mluvčích) s velkým úspěchem prezentovali romštinu včetně ukázek romské literatury a učebnic či slovníku.

Ústředním **listopadovým** programem Lektorského a edukačního oddělení se stala třídní konference českých a slovenských učitelů vedená organizací Yad Vashem. Bylo ctí stát se již po několikáté hostitelskou institucí a významnou měrou se podílet na samotném programu – ředitelka Jana Horváthová vedla přednášku týkající se Dějin Romů v kontextu současné situace, navázal na ni edukátor Miroslav Zubaj s tématem Romů v československém odboji. Došlo také k představení putovních výstav Muzea romské kultury a naší online produkce edukátorkou Barbarou Valchářovou. Nedílnou součástí byla prezentace edukačních aktivit, které se ujala vedoucí Lektorského a edukačního oddělení Veronika Lucassen.

V prosinci oslovila naše lektory nezisková organizace z Třebíče – přijeli v počtu téměř 50 lidí, aby absolvovali prohlídku expozice a workshop pro děti. Rok 2022 byl uzavřen na brněnském hradě Špilberk, kde ve spolupráci s Muzeem města Brna proběhla nejenom výtvarná dílna s muzejními lektory – součástí byla také prezentace Muzea a videoprojekce krátkých pohádek, které Lektorské a edukační oddělení v minulých letech natočilo.

Během uplynulého roku se muzejní lektori také věnovali několika zahraničním skupinám. Byli mezi nimi například: učitelé z Landeszentrale für politische Bildung Thüringen, skupina pedagogů napojených na Compas Charity z Velké Británie, studenti sociální pedagogiky odborné školy Bornang ve Stuttgartu, studenti z University of Amsterdam anebo studenti etnologie z Univerzity Komenského v Bratislavě.

Členové Lektorského a edukačního oddělení prošli několika vzdělávacími akcemi – například seminářem programu **Facing history – Sdílená zkušenost. Opožděné vzpomínky a paměť 20. století válek**, vybraní lektori vstoupili do Kurzu muzejního edukátora pořádaného Metodickým centrem muzejní pedagogiky při Moravském zemském muzeu.

topics. Gejza Horváth also performed two songs in the Romani language.

Also in September, a half-day program was implemented for the children's recreational association Velká náruč [A Big Armful] of Horní Suchá for children and their parents. In addition, during that first autumnal month, the Museum of Romani Culture joined the Speak Dating event held on Moravské náměstí on the occasion of the European Day of Languages for the first time. Among other world languages, our lecturers (including our docents who are native speakers) presented the Romani language with great success, including a Romani dictionary, literature and textbooks.

A three-day conference for Czech and Slovak teachers led by the Yad Vashem organization became the central program of the department in **November**. It was an honor to become the host institution yet again and to take a significant part in the program itself – director Jana Horváthová gave a lecture on the history of Romani people in the context of the current situation, followed by educator Miroslav Zubaj on the subject of Romani people in the Czechoslovak resistance. There was also a presentation of the MRK's traveling exhibitions and online productions by educator Barbara Valchářová. An integral part of the program was the presentation of the MRK educational activities, which was undertaken department head Veronika Lucassen.

In December, a nonprofit organization from Třebíč approached our lecturers and then brought almost 50 people to take a tour of the permanent exhibition and attend a children's workshop. Špilberk Castle in Brno was closed during 2022, but in cooperation with the Brno City Museum, an art workshop with MRK lecturers took place there including a presentation of the museum and a video projection of the short fairytales produced by the department in previous years.

MRK lecturers also attended to several groups of visitors from abroad. Among them were, for example: teachers from the Landeszentrale für

Sami rovněž lektorovali během několika vzdělávacích akcí pořádaných jinými institucemi, konkrétně se jednalo o: třídní seminář Jak vyučovat o holokaustu v gesci Památníku Terezín, letní školu pro učitele dějepisu pořádanou Ústavem pro studium totalitních režimů a také konferenci učitelů organizovanou památníkem Yad Vashem.

Současně si naši lektori s kolegy z dalších památkových institucí vyměnili cenné zkušenosti – například s lektory z Centra Wergeland či z Falstad Center, krátce se setkali s kolegy z Technického muzea Brno či Zámečku Pardubice, návštěvou nás poctilo 12 edukátořek z Národního muzea výtvarného umění v Budapešti.

Samozřejmě, avšak stěžejní součástí Lektorského a edukačního oddělení je také průvodcovská činnost. Nejvíce zahraničních návštěvníků i v tomto roce pocházelo z německy mluvících zemí (Rakousko a Německo). Naši lektori jsou potěšeni, že je návštěvnícká kniha plná pochvalných a velmi cenných vzkazů.

Silným tématem je pro návštěvníky také socioekonomická situace Romů napříč historickými epochami, stejně jako konkrétní podoby pronásledování majoritní společnosti – tím spíše, že tento velmi komplikovaný vývoj přímo souvisí s aktuální situací Romů. Návštěvníci se často zajímají o činnost neziskových organizací, problematiku vzdělávání romských dětí, kladou otázky týkající se zaměstnanosti či bydlení.

Činnost lektorského oddělení v památnících

Lektorské a edukační oddělení bylo v roce 2022 zapojeno do příprav, realizace či supervize edukačních aktivit pro další pobočky Muzea.

Lety u Písku.

Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách

Spolu s chystanou výstavbou Památníku v Letech u Písku Lektorské a edukační oddělení intenzivně pracovalo na tvorbě edukační koncepce, kterou konzultuje s kolegy z Falstad Center.

politische Bildung Thüringen [Thuringian State Center for Political Education] of Germany; a group of pedagogues connected to the Compas Charity of Great Britain; students of social pedagogy from the Bornang Vocational School in Stuttgart, Germany; students from the University of Amsterdam in the Netherlands; or students of Ethnology from Comenius University in Bratislava, Slovakia.

Department members also attended several educational events, such as a seminar of the program “Facing history – Shared experience. Delayed recollections and the memory of 20th century wars”, and selected lecturers attended the Museum Educator Course organized by the Methodological Center of Museum Pedagogy at the Moravian Provincial Museum.

MRK lecturers also gave lectures during several educational events organized by other institutions, namely: The three-day seminar “How to teach about the Holocaust” under the auspices of the Terezín Memorial; a summer school for history teachers organized by the Institute for the Study of Totalitarian Regimes; and also a teachers’ conference organized by the Yad Vashem Memorial.

At the same time, MRK lecturers exchanged valuable experiences with colleagues from other heritage institutions, such as lecturers from the Wergeland Centre or the Falstad Centre; they also briefly met with colleagues from the Technical Museum Brno or the Pardubice Chateau and were honored with a visit by 12 female educators from the National Museum of Fine Arts in Budapest, Hungary.

It goes without saying, but guiding is a key part of the department’s work. The largest number of visitors from abroad in 2022 came from German-speaking countries (Austria and Germany). The MRK lecturers were pleased that the guest book is full of praise and very valuable messages from them.

The Romani socio-economic situation across historical epochs and specific forms of their persecution by the majority society is also a strong

Hodonín u Kunštátu.

Památník holokaustu Romů a Sintů na Moravě

Lektorské a edukační oddělení realizovalo několik programů pro školy, současně vytváří nový program spojený s životním příběhem Jana Ištivána, který byl uvězněn v tzv. cikánském táboře v Hodoníně u Kunštátu, z něhož na přelomu let 1942 a 1943 uprchl. Lektori pokračují v realizaci úspěšného programu věnovaného autentickému osudu Květy Ondrášové – ta byla v táboře vězněna ve věku 16 let a vykonávala zde práci táborové ošetřovatelky.

Lektorský program s vedoucím Památníku Radovanem Krhovským a lektory MRK, 6. 10. 2022, Hodonín u Kunštátu / MRK lecturers’ program with the head of the Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia, 6 October 2022, Hodonín u Kunštátu

topic for visitors – all the more so because such very complicated developments are directly related to the current Romani situation. Visitors are often interested in the activities of non-profit organizations, the issue of the education of Romani children, and also ask questions about Romani employment or housing.

The Department’s Work at the Memorials

During 2022, the Department of Education and Lecturers was involved in designing, implementing or supervising educational activities for other branches of the museum.

The Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia

Along with the planned construction of the Lety memorial, the Department of Education and Lecturers intensively worked on creating the concept for the educational activities to be held there, consulted with colleagues from the Falstad Centre in Norway.

Centrum Romů a Sintů v Praze

Pro nově vznikající Centrum Romů a Sintů v Praze vytvořili lektoři tři edukační programy:

Osud Růžičkových – Příběh (nejen) letského tábora. Tento program kombinovaný s besedou seznamuje žáky a studenty s osudem rodiny původních českých kočovných Romů stížených tragickými událostmi holokaustu, ale i státem řízeného usazování v poválečném Československu včetně přesahu do současnosti. Zvláštní důraz je kladen na historii tzv. cikánského tábora v Letech u Písku. Tento program se podařilo několikrát zrealizovat na vybraných školách. Dále vznikly scénáře ke dvěma workshopům: V pasti stereotypů a doprovodný workshop spojený s výstavou **Otevřená Cesta / The Road is Open / Phundrado Drom**. Tyto workshopy plánují lektoři realizovat v roce 2023.

Audiopovídky

Za nápadem projektu stojí aktivistka a novinářka Alica Sigmund Heráková a vedoucí Lektorského a edukačního oddělení Veronika Lucassen – díky nim získala myšlenka základní obrysy. Ke spolupráci si následně přizvaly romistku Janu Habrovcovou a zástupkyně nakladatelství romské literatury KHER. Od začátku roku se pravidelně scházely, aby postupně sestavily konkrétní dramaturgii, výběr děl, obsazení interpretů, navázaly kontakt s profesionály z audiobranže a zosnovaly samotné nahrávání, které se odehrálo v několika termínech během léta a podzimu v nahrávacím studiu George Lukase.

Cílem projektu bylo skrze výživnou iniciační ochutnávku čítající na 15 děl přitáhnout pozornost široké veřejnosti k nesporně zajímavému fenoménu, jakým romská literatura je, a zprostředkovat bohatý potenciál myšlenkového, prožitkového a duchovního světa, který tato přináší. Druhým záměrem bylo přiblížit atraktivní formou romskou literaturu posluchačům z řad samotných Romů, a posílit tak jejich kulturní sebevědomí.

The Hodonín u Kunštátu Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Moravia

The Department of Education and Lecturers realized several programs for schools and simultaneously is creating a new program about the life story of Jan Ištván, who was imprisoned in the "Gypsy Camp" at Hodonín u Kunštátu before escaping at the turn of 1942 and 1943. MRK lecturers are also continuing to implement their successful program dedicated to the authentic story of Květa Ondrášová, who was imprisoned in the camp at the age of 16 let and worked as its nurse.

Centre for the Roma and Sinti in Prague

MRK lecturers created three educational programs for the newly-established Centre for the Roma and Sinti in Prague:

The first program is called "The Růžička Family's Story of the Lety Camp and Others". This program, when combined with a talk, introduces pupils and students to the fates of a family of indigenous Czech Roma who once lived on the road and were affected by both the tragic events of the Holocaust and state-controlled settlement of Romani people in postwar Czechoslovakia, the effects of which continue to the present day. Special emphasis is placed on the history of "Gypsy Camp" in Lety u Písku. This program was successfully implemented in selected schools. Scenarios for two other workshops were also created, one called "In the Stereotype Trap" and one associated with the exhibition "Otevřená cesta/ The Road is Open / Phundrado Drom". The MRK lecturers plan to implement these workshops in 2023.

Audio stories

The idea behind this project came from the activist and journalist Alica Sigmund Heráková and the head of the Department of Education and Lecturers, Veronika Lucassen. They subsequently invited Jana Habrovcová, a Romani scholar and representative of the KHER publishing house of Romani literature, to

Natáčení audiopovídek s hercem Janem Cinou, 17. 7. 2022, Brno / Recording audio stories with the actor Jan Cina, 17 July 2022, Brno (Foto/Photo: Jana Habrovcová)

Natáčení audiopovíděk se Stanislavou Mikovou a Davidem Tišerem, 11. 1. 2022, Brno / Recording of the audio stories with Stanislava Miková and David Tišer, 11 January 2022, Brno (Foto/Photo: Jana Habrovcová)

Název projektu **Phabalín** (romsky Jabloň) odráží ve zkratce myšlenku, kterou v minulosti během příprav (nikdy nepublikovaného) výboru z romské literatury zformulovala podporovatelka romské kultury a přední česká romistka Milena Hübschmannová: „Dej nám Bůh zdraví, štěstí, laskavé srdce a moudrý rozum, abychom ze své romské kultury dokázali vypěstovat zdravou jabloň, která bude každým rokem rodit co nejvíce sladkých jablek.“

Natáčení audiopovíděk s herečkou Barborou Hrzánovou, 30. 3. 2022, Brno / Recording audio stories with the actor Barbora Hrzánová, 30 March 2022, Brno (Foto/Photo: Jana Habrovcová)

collaborate. From the beginning of the 2022, they met regularly to gradually compile a specific dramaturgy, selection of works, and performers, to establish contact with professionals from the recording industry, and to be involved with the recording itself, which took place on several dates during the summer and autumn in the recording studio of Georg Lukas.

The goal of the project was to draw the attention of the general public to the indisputable phenomenon of Romani literature through a nutritious introductory “tasting” of 15 works and to convey the rich potential of the world of experiences, spirituality and thought such literature represents. The second intention was to bring Romani literature closer to listeners who are Romani themselves and thus to boost their cultural self-confidence through this attractive format.

*The name of the project, **Phabalín** (“Apple Tree” in Romani) briefly reflects an idea that was formulated in the past (but never published) during the preparations for a committee on Romani literature by the late Milena Hübschmannová, a supporter of Romani culture and leading Czech Romani Studies scholar: “God give us health, happiness, a kind heart and a wise mind, so that from our Romani culture we can grow a healthy apple tree that will bear as many sweet apples as possible every year.”*

The project is producing 10 prose works and five poems by Romani authors. Their selection was designed in such a way as to represent the distinctive voices of all generations while covering the widest possible range of subjects (such as, for example, Romanipen/Romani values, traditions and traditional patterns of behavior and their criticism, family and its meaning, identity, finding one’s own way, fighting prejudices, etc.).

*The oldest generation (writing in approximately the 1950s and 1960s) is represented by **Elena Lacková** (an excerpt from her award-winning autobiography translated into several world languages, *A False Dawn: My Life as a Gypsy Woman in Slovakia*, entitled*

Projekt přináší audiozpracování deseti prozaických děl a pěti básní romských autorů. Jejich výběr byl koncipován tak, aby došlo k zastoupení výrazných hlasů všech generací a zároveň pokrytí co nejšířší škály nosných témat (jakými jsou např. romipen/hodnoty romství, tradice a tradiční vzorce chování / i jejich kritika, rodina a její význam, identita, hledání vlastní cesty, předsudky a boj s nimi aj.).

Z nejstarší generace (cca 50. a 60. léta 20. stol.) se představují nestoři, jakými jsou **Elena Lacková** (úryvek z oceňované životopisné knihy přeložené do několika světových jazyků Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou: Chlapec se rodí se smyčcem v ruce, děvče vyrůstá s písní / O čhavo ulol vonoha andro vast, e čhaj barol gilaha), **Tera Fabiánová** (povídka Co se Miškovi zdálo / So džalás o Miškas sune; básně Bodlák / Phosađi luludí a Jsem stará / Ajsi som phuri), **Andrej Pešta** (báseň Mé bohatství / Barvalipen miro) nebo **Andrej Giňa** (povídka Ve vlaku / Andre mašina). Dále autoři, kteří na ně v 80. a 90. letech navázali jako **Margita Reiznerová** (báseň Vichřice ve mně víří / E balvaj andre ma phurdel), **Emil Cina** (povídka I takový může být Štědrý den / The ajsi šaj avel e Vilija), někteří z nich písíci dodnes jako **Ilona Ferková** (povídka Jak jsme chodili do kina / Sar amen o čhave phirahas andre mozi), **Gejza Horváth** (povídka Nesplněné sny / Nadoresle sune), až po autory současné, jakými jsou **Iveta Kokyová** (cyklus Chci obojí / Kamav soduj), **Dana Hrušková** (povídka Nešťastná Ida / Čori Ida) a zástupkyni nejmladší generace autorů, jakou je **Věra Horváthová-Duždová** (povídka Čas bytí).

Interpretaci v českém a romském jazyce pak obsadily výrazné hlasy, jakými jsou Barbora Hrzánová, Jan Cina, Michal Bumbálek, Barbora Goldmannová, Kamila Mitrášová, Stanislava Miková, Margita Lázoková, Milan Kroka, Michal Žolták a kustod Muzea romské kultury Štefan Ferenc.

Samotné audionahrávky jsou na webových stránkách doprovázeny texty, fotografiemi a skeny ze sbírkových fondů a knihovny MRK. Mezi nimi jsou

“A boy is born with a bow in his hand, a girl grows up with a song” / O čhavo ulol vonoha andro vast, e čhaj barol gilaha), Tera Fabiánová (the short story “Miška’s Dream” / So džalás o Miškas sune and the poems “Thistle” / Phosađi luludí and “I am old” / Ajsi som phuri), Andrej Pešta (the poem “My Wealth” / Barvalipen miro) and Andrej Giňa (the short story “On the Train” / Andre mašina). Furthermore, the authors who followed them in the 1980s and 1990s, such as Margita Reiznerová (the poem “The Storm Swirls in Me” / E balvaj andre ma phurdel), Emil Cina (the short story “Christmas Can Even be Like This” / The ajsi šaj avel e Vilija), are still writing today, such as Ilona Ferková (the short story “How We Used to Go to the Movies” / Sar amen o čhave phirahas andre mozi), Gejza Horváth (the short story “Unfulfilled Dreams” / Nadoresle sune) and contemporary authors such as Iveta Kokyová (from the cycle “I Want Both” / Kamav soduj), Dana Hrušková (the short story “Ida is Unhappy” / Čori Ida) and a representative of the youngest generation, Věra Horváthová-Duždová (the short story “Time of Being”). The interpretations in Czech and Romani feature distinctive voices of actors such as Barbora Hrzánová, Jan Cina, Michal Bumbálek, Barbora Goldmannová, Kamila Mitrášová, Stanislava Miková, Margita Lázoková, Milan Kroka, Michal Žolták and a docent from the Museum of Romani Culture, Štefan Ferenc.

The audio recordings themselves are accompanied on the website by photographs, scans and texts from the MRK’s collection and library. Among them are also extremely rare documents from the estate of doc. Milena Hübschmannová – manuscripts or typescripts of literary works by Romani authors, her mutual correspondence with them, etc., which enriched the Collection of Written Materials.

Petra Lazárková, an employee of the Department of Public Relations, took care of presenting the recordings on social media as well as of the visual aspect of their online presentation.

také mimořádně vzácné písemnosti z pozůstalosti doc. Mileny Hübschmannové – autorské rukopisy či strojopisy literárních děl, vzájemná korespondence s autory aj., které obohatily fond písemného materiálu.

O vizuální stránku webové prezentace a prezentace na sociálních sítích se postarala pracovnice oddělení vztahů s veřejností Petra Lazárková.

Na sklonku roku připravilo oddělení Vztahů s veřejností malou ukázkou z projektu v podobě cd.

Muzeum romské kultury projektem audiopovídek navázalo na své předchozí aktivity na poli romské literatury: v roce 2006 uspořádanou unikátní výstavu věnovanou romské slovesnosti a literatuře **Čalo vodi / Sytá duše** a v roce 2007 vydanou stejnojmennou dvojjazyčnou antologii prozaických textů romských autorů z ČR. Na zájem o tvorbu romských autorů se MRK soustředí také ve své sbírkotvorné a dokumentační činnosti, pořádá autorská a literární čtení.

Kromě výsledku v podobě audiopovídek, nových zkušeností a navázaných profesních i přátelských vztahů přinesl projekt také zajímavé nové výzvy a nastolil otázky, na něž bude dobré hledat v budoucnu odpovědi.

At the end of the year, the Department of Public Relations prepared a small sample of the project in the form of a cd.

With this audio stories project, the Museum of Romani Culture has continued its previous activities in the field of Romani literature: In 2006, it organized a unique exhibition dedicated to Romani literature and verbal expression “Čalo vodi / Sytá duše” [A Full Soul], and in 2007 a bilingual anthology of the same name of prose texts by Romani authors from the Czech Republic was published. The MRK also focuses on the work of Romani authors in its collection and documentation activities, as well as organizing literary and other readings.

In addition to these audio stories, these new experiences, and the establishment of both professional and friendly relationships, this project also involved interesting new challenges and raised questions to which it will be good to look for answers in the future.

Natáčení audiopovídek s kustodem Muzea romské kultury Štefanem Ferencem, 13. 6. 2022, Brno / Recording of the audio stories with a docent from the Museum of Romani Culture, Štefan Ferenc, 13 June 2022, Brno

Foto/Photo: Robert Vystrčil

Oddělení vztahů s veřejností (PR)

Díky stabilizovanému týmu na Oddělení vztahů s veřejností se podařilo lépe nastavit vnitřní komunikační systémy. Na pozici vedoucí Oddělení PR po celý rok setrvala Karolina Spielmannová. V průběhu roku společně s pracovníci PR a skvělou copywriterkou Petrou Lazárkovou nastavovaly procesy komunikace s veřejností. V průběhu roku nastoupila na poloviční úvazek další posila – Kristýna Mikešová, která podpořila oddělení hlavně v rámci produkční činnosti.

Oddělení vztahů s veřejností po celý rok zajišťuje PR a marketingovou komunikaci pro všechna pracoviště Muzea romské kultury. Pro tento rok výrazně vzrostla potřeba propagace akcí Centra Romů a Sintů v Praze, převážně díky zahájení nové výstavy **Otevřená cesta / The Road is open / Phundrado Drom** v Letohrádku Kinských a jejích doprovodných programů.

Velkou výzvou pro celé oddělení byla publicita projektu **Lety u Písku. Památníku holocaustu Romů a Sintů v Čechách**. V červenci 2022 muselo naplánovat symbolické zahájení demolice areálu bývalého vepřína v Letech u Písku, které bylo zároveň i předáním staveniště. Začátek demolice, které muselo PR oddělení naplánovat během 14 dnů, se stal velmi významným milníkem v historii nejen Romů a Sintů, ale i pro celou Českou republiku.

Cena Muzea romské kultury

Již tradičně MRK udělilo Cenu Muzea romské kultury, a to 20. 10. 2022 přímo v budově Muzea. Cílem vyhlášení Ceny Muzea romské kultury (MRK) je ocenit každoročně osobnost, která svým působením přispěla k rozvoji, propagaci a uchování romské kultury nebo také k fungování MRK. Cena byla poprvé udělena v roce 2009, první držitelkou Ceny MRK je novinářka Jana Šustová.

Laureátkou Ceny se v roce 2022 stala Helena Sadílková. Cena jí byla udělena za dlouholetý vědecký přínos k poznání, uchování a rozvoji romského jazyka, za podnětné výsledky výzkumu v oblasti dějin 20.

Department of Public Relations

Thanks to a stable team at the Department of Public Relations, it was possible to set up better internal communication systems. Karolina Spielmannová remained head of department throughout the year. Over the course of the year, together with the PR worker and excellent copywriter Petra Lazárková, they set up the MRK's communication processes with the public. During 2022 another reinforcement, Kristýna Mikešová, joined the department half-time and supported the department mainly in its production activities.

*The public relations department ensures PR and marketing communication for all workplaces of the Museum of Roma Culture year-round. In 2022, the need to promote the Centre for the Roma and Sinti in Prague and its events increased significantly, mainly due to the opening of the new exhibition "**Otevřená cesta / The Road is Open / Phundrado Drom**" in the Kinský Palace and its accompanying programs.*

*A big challenge for the entire department was the publicity of the **Lety u Písku Memorial to the Holocaust of the Roma and Sinti in Bohemia**. In July 2022, the department had to plan a symbolic start to the demolition of former industrial pig farm in Lety u Písku, which also marked the handover of the construction site. The beginning of the demolition, which the PR department had just 14 days to plan, became a very important milestone in the history not just of the Roma and Sinti, but also of the Czech Republic.*

The Museum of Romani Culture Prize

As is traditional, the Museum of Romani Culture Prize was awarded on 20 October directly in the Brno building. The aim of announcing the prize is to annually honor a person who has contributed to the development, promotion and preservation of Romani culture or to the functioning of the Museum of Romani Culture.

století se zřetelem na romské etnikum. Za skutečný a hluboký zájem o Romy a Sinty, za vytrvalé úsilí o důstojný přístup společnosti k jejich komunitám, mimo jiné také skrze odbornou práci odkrývající veřejnosti skryté úhly pohledu. V neposlední řadě za neutuchající podporu Muzea romské kultury.

Na slavnostním udílení zazněl gypsy jazz v podání Gypsy Guitar trio ve složení Zsolt Varady, Karlos Vlasák ml., Milan Antonio Novák. V průběhu večera vystoupila Margita Lázoková, držitelka Ceny Muzea romské kultury za rok 2016, s recitací básní romských autorek Tery Fabiánové a Margity Reiznerové. Básně romských autorů Vojty Fabiána a Andreje Pešty recitoval Štefan Ferenc. České překlady básní recitovala ředitelka Jana Horváthová. Zazněl také sborový zpěv v podání pěveckého souboru Margity Michaelové.

The award was first given in 2009 to journalist Jana Šustová.

Helena Sadílková became the laureate of the Prize in 2022. The award was given to her for her long-term scholarly contribution to the development, knowledge and preservation of the Romani language; for her stimulating research results in the field of 20th century history with regard to the Romani ethnicity; for her deep, genuine interest in the Roma and Sinti; for her persistent efforts to see society take a dignified approach of Romani and Sinti communities; and among other things, for hidden points of view to the public through her academic work. Last but not least, she was given the award for her unceasing support of the Museum of Romani Culture.

Gypsy jazz was performed by the Gypsy Guitar Trio, consisting of Zsolt Varada, Karlos Vlasák Jr., and Milan Antonio Novák at the awards ceremony. During the evening, Margita Lázoková, winner of the 2016 Museum of Romani Culture Award, recited poems by Romani authors Tera Fabiánová and Margita Reiznerová. Poems by Romani authors Vojta Fabián and Andrej Pešta were recited by Štefan Ferenc. Director Jan Horváthová recited the Czech translations of the poems. Margita Michaelová's choir also sang.

Čtení poezie Vojty Fabiána a Andreje Pešty v podání Štefana Ference a Jany Horváthové, 20. 10. 2022, Brno / The poetry of Vojta Fabián and Andrej Pešta is read by Štefan Ferenc and Jana Horváthová, 20 October 2022, Brno

Helena Sadílková při převzetí Ceny MRK za rok 2022 a s darem – fotografií romistky Mileny Hübschmannové, 20. 10. 2022, Brno / Helena Sadílková receiving the Museum of Romani Culture Prize for 2022 with a gift, a photograph of the late Romani Studies scholar Milena Hübschmannová, 20 October 2022, Brno

Hudební vystoupení Gypsy Guitar trio, 20. 10. 2022, Brno / Musical performance by the Gypsy Guitar Trio, 20 October 2022, Brno

Pěvecké vystoupení souboru Margity Michaelové, 20. 10. 2022, Brno /
The choir of Margita Michaelová
performance 20 October 2022, Brno

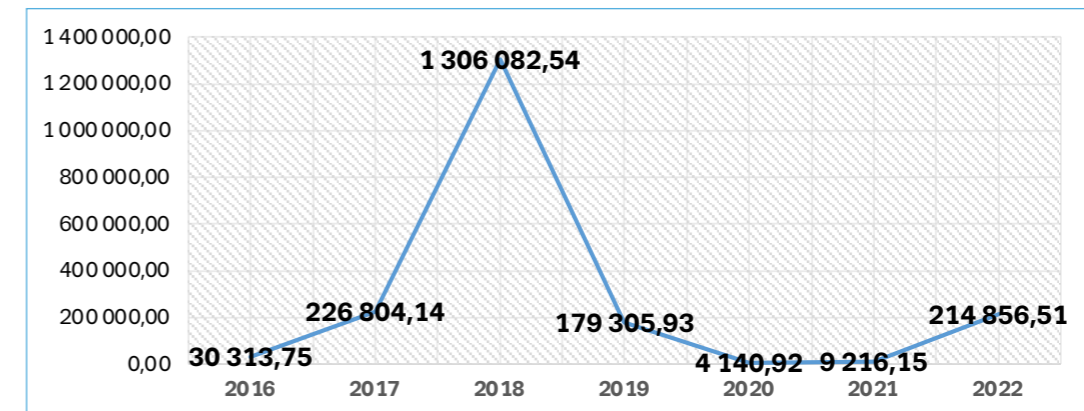
Zpráva o hospodaření

Výsledek hospodaření za rok 2022

Hospodaření organizace probíhalo na základě vyrovnaného finančního plánu schváleného zřizovatelem.

Muzeum romské kultury v průběhu roku 2022 indikovalo růst nákladů na spotřebu energií. Jako dodatečné zdroje financování byly částečně využity tržby za služby pro veřejnost a prodej zboží. Na největší část úhrady rostoucích nákladů na spotřebu energií byl použit zvýšený příspěvek zřizovatele na provoz, konkrétně na su 502 Spotřeba energií.

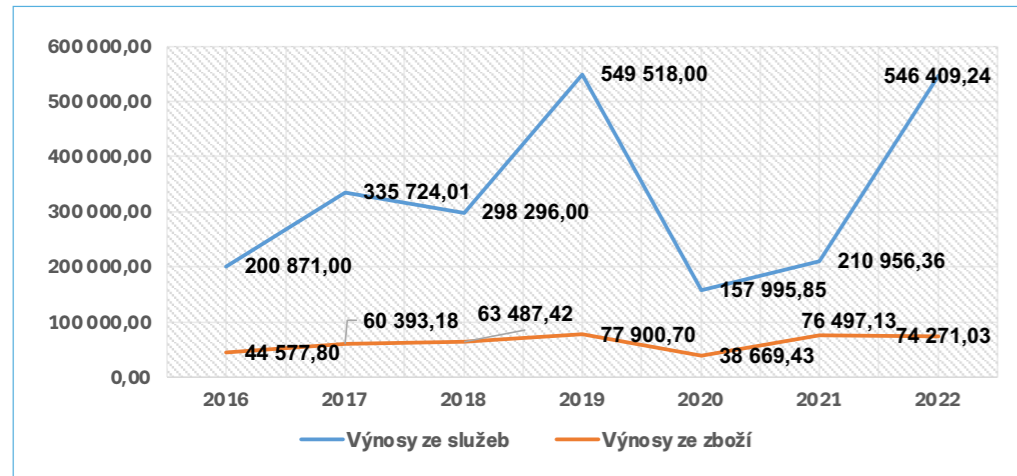
Organizace v roce 2022 hospodařila s kladným **hospodářským výsledkem z hlavní činnosti 214 856,51 Kč.**

Dosažený hospodářský výsledek v roce 2022 ve výši 214 856,51 Kč ukazuje na hospodárné využití prostředků.

Nezanedbatelným podílem na financování potřeb organizace i podílem na zisku jsou **vlastní výnosy z činnosti Muzea romské kultury**, a to tržby ze vstupného, krátkodobého a dlouhodobého pronájmu, prodeje zboží a spolupráce v oblasti vědy a vývoje. Výnosy z prodeje služeb (602) za účetní období 2022 dosáhly výše 546 409,24 Kč. V tom vstupné za rok 2022 bylo ve výši 262 255,24 Kč. Pro srovnání, v covidovém období, v roce 2021 naše organizace dosáhla tržeb z prodej služeb pouze 210 956,36 Kč. Výnosy (604) z prodaného zboží za sledované období byly ve výši 74 271,03 Kč. Výnosy z prodaného zboží vykazují v posledních dvou letech vzestup. Ostatní výnosy z činnosti (649) za účetní období 2022 dosáhly výše 191 570 Kč. Položka (671) ve výši 41 497 728,31 Kč obsahuje provozní dotaci od zřizovatele a jiné účelové dotace.

Porovnání výnosů vlastní činnosti

Celkové náklady za účetní období 2022 dosáhly výše 42 789 656,95 Kč.

Z toho:

- **náklady na materiál** (501) činily 1 274 304,50 Kč (oproti loňskému roku došlo ke snížení o 327 492,82 Kč), celkové náklady na energie (502) za účetní období 2022 byly ve výši 2 876 707,05 Kč, v roce 2021 byly ve výši 1 007 020,73 Kč, což znamená nárůst o 1 869 686,32 Kč. Na toto navýšení byl poskytnut příspěvek na provoz na úhradu mimořádně zvýšených nákladů na energie ve výši 1 922 000 Kč
- **opravy a udržování** (511), celkové náklady na opravy a udržování v roce 2022 byly ve výši 948 546,18 Kč, z toho velká část byla použita na opravu střechy, oplocení, čerpadla a vodovodního řadu v Hodoníně u Kunštátu. Zbývající prostředky byly použity na provozní opravy a údržbu objektů Muzea. Muzeum opravy a údržbu svých objektů provádí dle střednědobého plánu, nicméně téměř v každém roce dochází k mimořádným nepředvídatelným nákladům z důvodu různých menších i rozsáhlejších havárií na objektech ve správě MRK.
- **cestovné** (512), celkové náklady v roce 2022 byly ve výši 381 977,86 Kč, z toho zahraniční cestovné v roce 2022 bylo ve výši 163 002,80 Kč, bližší informace a čerpané prostředky na cestovné jsou uvedeny v části 4,
- **náklady na reprezentaci** (513) byly v roce 2022 ve výši 564 446,71 Kč.

Náklady na služby (518) tvoří významnou část celkových nákladů organizace. Za účetní období 2022 byly celkové náklady na služby ve výši 10 330 928,09 Kč, za rok 2021 byly celkové náklady na služby ve výši 8 012 858,90 Kč.

Významné položky účtu služby:

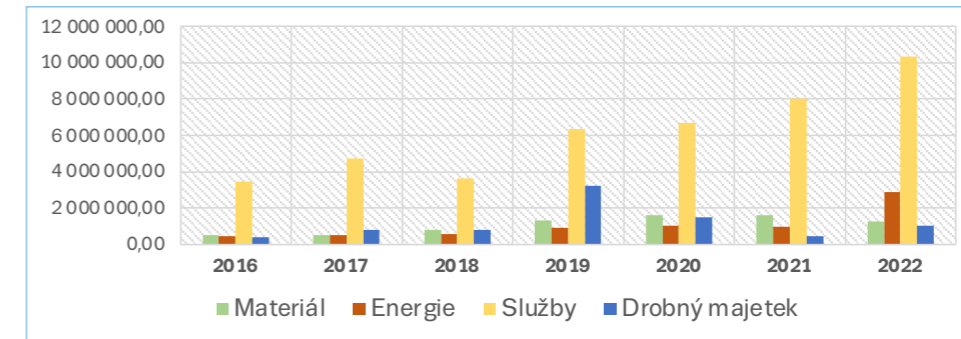
- na tisky letáků a posterů organizace vynaložila 49 238,50 Kč,
- ostraha za rok 2022 tvořila částku ve výši 178 245,33 Kč
- významnou položkou ve službách za rok 2022 jsou náklady na reklamu, propagaci a inzerci, a to v částce 1 201 502,75 Kč,
- na výstavní činnost, péče o sbírky a vědecko-výzkumnou činnost vynaložilo Muzeum v roce 2022 finanční prostředky ve výši 376 871,51 Kč.

- revize za účetní období 2022 byly ve výši 106 496,56 Kč,
- MRK v rámci své činnosti a zadávání veřejných zakázek, uzavírání smluvních vztahů v tuzemsku i zahraničí využívá právní služby advokátních kanceláří, za právní služby uhradilo částku ve výši 441 727,10 Kč,
- nezanedbatelnou položkou v nákladech služby je správa informačních systémů, za rok 2022 byly tyto náklady ve výši 764 810,04 Kč,
- náklady na telekomunikační služby (mobilní telefony, internet) Muzeum udržuje v posledních letech na obdobné výši, v roce 2022 byly náklady na telekomunikační služby ve výši 166 311,56 Kč.

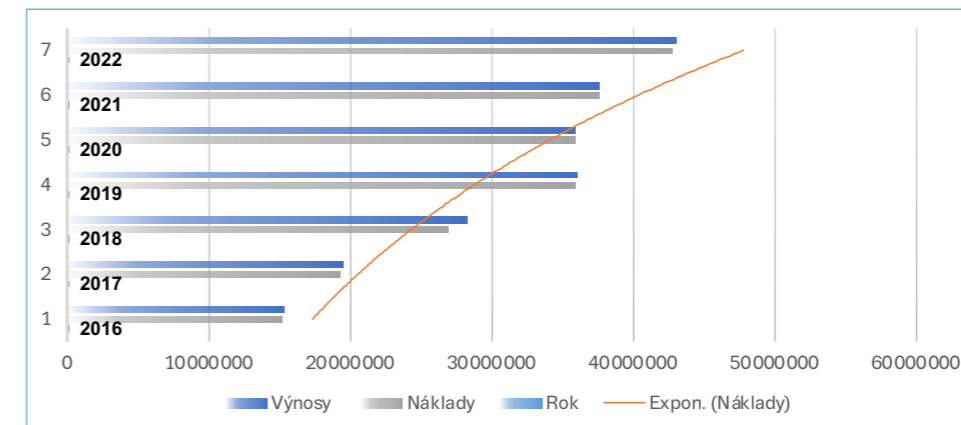
Významnou nákladovou položku Muzea romské kultury tvoří **odpisy**. Za rok 2022 dosáhly odpisy MRK výše 2 203 227,44 Kč.

Nákladová položka 558 náklady drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku jsou za rok 2022 ve výši 1 029 916,54 Kč. Jednalo se převážně o nákup výpočetní techniky a nových licencí, mixážní pult, časosběrné kamery nebo skleněné vitríny a nábytek do expozic MRK.

Vývoj růstu vybraných nákladů

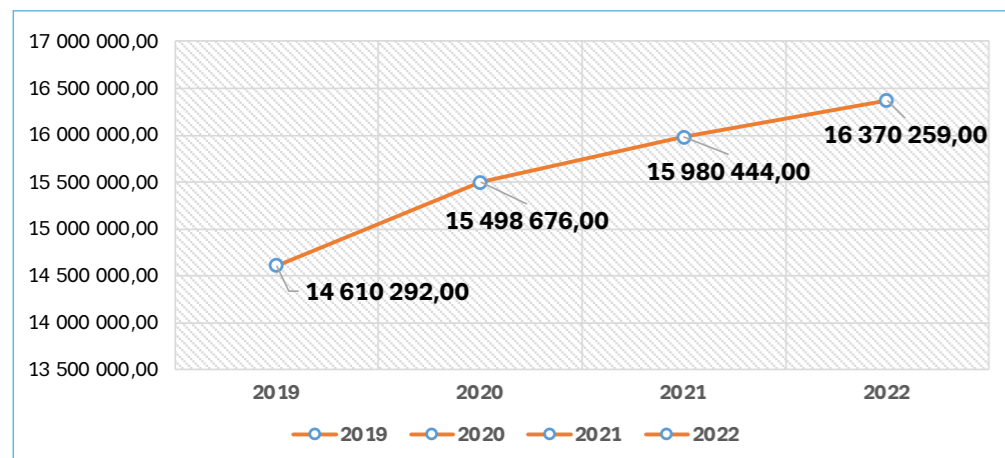

Vývoj nákladů a výnosů

Mzdové náklady Muzeum romské kultury čerpalo v souladu se schváleným rozpočtem, celkové mzdové náklady byly za rok 2022 ve výši 16 370 259 Kč. V celkových mzdových nákladech jsou zahrnuty i ostatní osobní náklady včetně náhrad a jsou zde mzdové náklady hrazené z účelové dotace – z Norských fondů na realizaci PDP Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách a Centrum Romů a Sintů v Praze.

Vývoj růstu platových prostředků

Hospodářská činnost

Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace nevykonávalo v účetním období 2022 žádnou hospodářskou činnost.

Porovnání plánovaného rozpočtu a dosažené skutečnosti

V rámci schváleného rozpočtu na rok 2022 byly provedeny rozpočtové úpravy, uvedené v tabulce níže.

Neinvestiční dotace od zřizovatele v částce 730 000 Kč na akci Památník Hodonín, oprava střechy Baráků dozorců – havarijný stav.

Další rozpočtová úprava spočívala v poskytnutí dotace na úhradu výdajů podle mezinárodních smluv na Centrum Romů a Sintů v Praze v částce 4 465 006 Kč a 1 106 520 Kč na Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách.

V průběhu roku došlo ke zvýšení příspěvku na provoz ze státního rozpočtu na pokrytí zvýšených osobních nákladů vzniklých v souvislosti s novelou NV č. 341/2017 Sb., kterou dochází k navýšení tarifních platů zaměstnanců, a v souvislosti s výplatou mimořádných odměn statutárnímu orgánu v celkové částce 709 158 Kč.

Rozpočet byl rovněž navýšen o částku 1 922 000 Kč na zvýšení příspěvku na provoz ze státního rozpočtu, konkrétně na su 502 Spotřeba energií.

	SÚ	Schválený rozpočet neinvestiční	Úprava – dotace PDP CRSP	Úprava – dotace PDP Lety	Úprava – dotace náklady	Úprava – mzdové	Úprava – energie	Skutečnost
Náklady celkem		34 699 032,00	730 000,00	4 465 006,00	1 106 520,00	709 158,00	1 922 000,00	42 789 656,95
Spotřeba materiálu	501	1 293 600,00						1 274 304,50
Spotřeba energie	502	1 245 000,00		180 000,00			1 922 000,00	2 876 707,05
Prodané zboží	504	90 000,00						208 271,17
Opravy a udržování	511	810 000,00	730 000,00					948 546,18
Cestovné	512	400 000,00		299 206,00	216 000,00			381 977,86
Náklady na reprezentaci	513	280 000,00		180 000,00	60 000,00			564 446,71
Ostatní služby	518	7 193 835,00		2 700 000,00	350 000,00			10 330 928,09
Mzdové náklady	521	14 066 321,00		908 016,00	353 000,00	522 209,00		16 370 259,00
Zák. soc. pojištění	524	4 754 416,00		185 233,00	119 460,00	176 505,00		5 165 062,00
Jiné soc. pojištění	525	39 385,00		1 590,00	1 000,00			42 766,02
Zák. soc. náklady	527	400 000,00		10 961,00	7 060,00	10 444,00		910 185,15
Daň silniční	531	12 000,00						1 050,00
Jiné daně a poplatky	538	11 000,00						288 729,52
Odpisy	551	2 447 975,00						2 203 227,44
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	1 445 500,00						1 029 916,54
Ostatní náklady z činnosti	549	210 000,00						171 929,00

Výnosy celkem		34 699 032,00	730 000,00	4 465 006,00	1 106 520,00	709 158,00	1 922 000,00	43 004 513,46
Výnosy z prodeje služeb	602	300 000,00						546 409,24
Výnosy z prodaného zboží	604	99 000,00						74 271,03
Čerpání fondů	648	409 458,00						694 167,46
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí	671	33 890 574,00	730 000,00	4 465 006,00	1 106 520,00	709 158,00	1 922 000,00	41 497 728,31

Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2022 byly realizovány zahraniční pracovní cesty do Norska, Švédska, Islandu, Polska, Maďarska a Slovenska. Účelem zahraničních pracovních cest byly převážně konference, vernisáže, workshopy, případně účasti na pietních aktech. Výdaje na zahraniční pracovní cestu na Island byly z velké části financovány partnerskou stranou. Studijní pobyty byly hrazeny z dotace Norských fondů PPP Lety u Písku.

Celkové náklady na cestovné

Výdaje na pracovní zahraniční cesty

381 977,86 Kč

163 002,80 Kč

Realizované zahraniční pracovní cesty umožňují pracovníkům Muzea získávat nové poznatky. Skutečná práce v terénu umožňuje vzájemnou spolupráci a výměnu zkušeností se zahraničními partnery. Velmi významná je i prezentace Muzea na mezinárodních konferencích, kde dochází k výměně informací a navazování nových kontaktů pro další spolupráci.

Mimorozpočtové zdroje financování

O získání zdrojů mimo MK ČR Muzeum intenzivně usiluje. Odpovědní pracovníci žádají o přidělení na naplánované projekty. Bohužel v roce 2022 se podařilo získat méně mimorozpočtových zdrojů než v minulých letech. Podíl přijatých mimorozpočtových zdrojů financování byl v roce 2022 nevýznamný.

V roce 2022 obdrželo MRK **na darech** celkem 10 240 Kč. Podíl darů k celkovým příjmům je nevýznamný.

Dále MRK získalo tyto mimorozpočtové zdroje financování:

Bader Průvodci 2022, neinvestiční účelová dotace ve výši 273 962 Kč, která byla v plné částce využita na pokrytí mzdových nákladů kustodů Muzea.

Nadační fond obětem holokaustu, neinvestiční účelová dotace v částce 70 000 Kč.

Cílem projektu bylo grantově podpořené vydání unikátní publikace, která nabízí pohled do každodenního života vězňů v tzv. cikánském táboře v Letech u Písku, stejně jako dokumentuje nedaleké hromadné pohřebiště prostřednictvím nálezů získaných archeologickým výzkumem, který probíhal od roku 2016 do roku 2020. Význam výpovědi prezentovaných artefaktů získaných archeologickým výzkumem podtrhuje skutečnost, že se jedná o jediné hmatatelné svědectví o věznicích, z nichž se naprostá většina stala oběťmi holokaustu. Publikace obsahuje také souhrnné informace o výzkumu táborového hřbitova, jehož přesná poloha nebyla známá. Hmotný záznam dokumentovaný archeologickými metodami je srovnáván se svědectvím archivních pramenů, nepočtenými výpověďmi bývalých vězňů, nově získanými rozhovory s jejich potomky a pamětníky z Letů. Tragický příběh tábora, ve kterém zemřela čtvrtina internovaných, především dětí, je zasazen do širšího kontextu holokaustu evropských Romů a Sintů.

Dotacním programem Statutárního města Brna byla schválena realizace činnosti Nejvýznamnější akce a publikační činnost Muzea romské kultury v letech 2022 a 2023, neinvestiční dotace ve výši 200 000 Kč.

V roce 2022 MRK realizovalo za pomoci přidělené dotace akci Brněnská muzejní noc v Muzeu romské kultury a vydalo publikaci s názvem Svědectví archeologie o tzv. cikánském táboře v Letech.

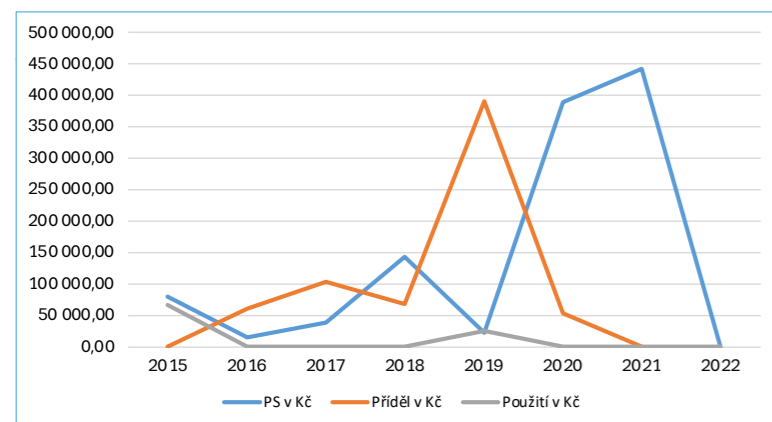
Fondy organizace

Fond odměn, účet 411

Fond je tvořen ze zisku minulého období (přídělem, dle návrhu MRK).

Fond se používá v případě nedostatku prostředků na roční odměny pro zaměstnance. V roce 2022 byl fond odměn čerpán z důvodu nedostatečného objemu prostředků.

Rok	ps v Kč	Příděl v Kč	Použití v Kč	Podíl na zo zapojením
2015	80 407,00	0,00	6 595,80	0,5 %
2016	14 449,00	60 100,00	36 000,00	0,3 %
2017	38 549,00	104 000,00	0,00	0,0 %
2018	142 549,00	68 041,24	188 073,00	0,7 %
2019	22 517,24	391 000,00	24 960,00	0,07 %
2020	388 557,24	53 791,78	0,00	0,0 %
2021	442 349,02	0,00	0,00	0,0 %
2022	442 349,02		420 000,00	0,9 %

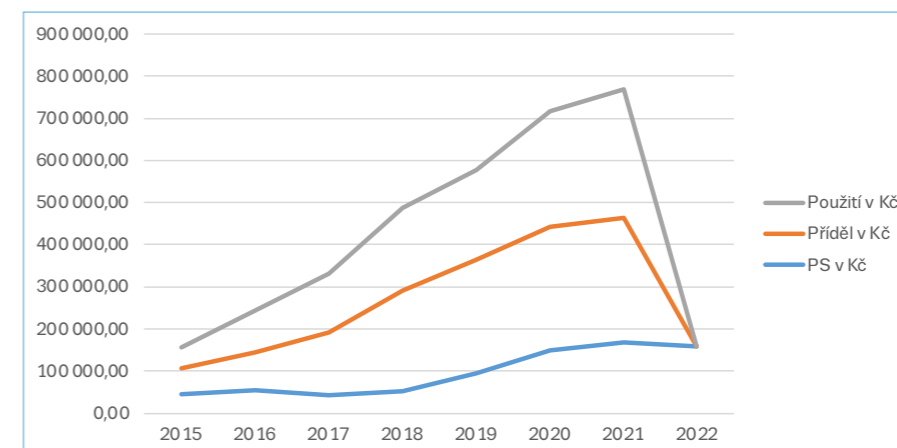

Fond FKSP, účet 412

Fond FKSP se tvoří 2 % z hrubých mezd příslušného roku. Fond je využíván jako příspěvky na stravné pro zaměstnance.

Rok	ps v Kč	Příděl v Kč	Použití v Kč	Podíl na zo zapojením
2015	44 453,60	61 177,00	51 272,00	0,27 %
2016	54 058,00	90 393,00	100 474,00	0,52 %

2017	43 977,60	147 421,92	139 116,00	0,72 %
2018	52 283,52	238 763,86	196 664,00	0,73 %
2019	94 383,38	269 275,92	214 464,00	0,60 %
2020	149 195,30	292 737,54	274 598,00	0,76 %
2021	167 337,84	296 587,26	305 448,00	0,81 %
2022	158 474,10	305 201,74	305 096,00	0,71 %

Fond rezervní, účet 413

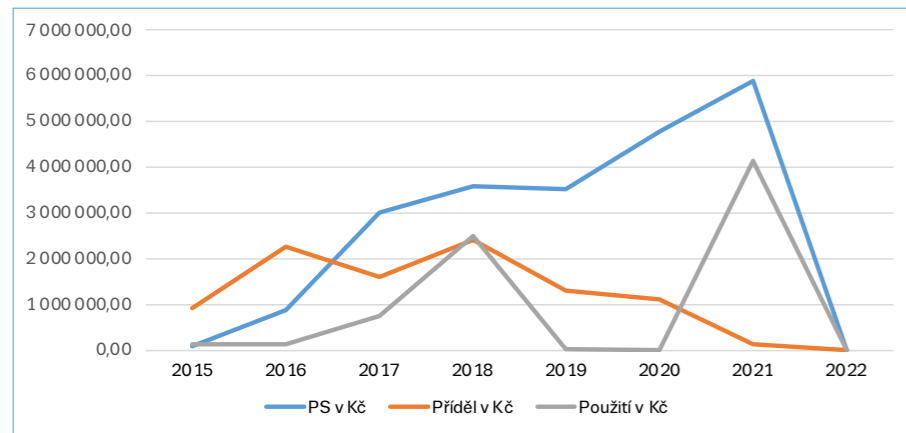
Fond rezervní je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření. Fond lze využít na krytí záporného hospodářského výsledku, na Fond reprodukce (416), případné doplnění fondu odměn.

Rok	ps v Kč	Příděl v Kč	Použití	Podíl na zo zapojením
2015	19 909,28	89,87	0,00	0,00 %
2016	19 999,15	15 090,62	0,00	0,00 %
2017	35 089,77	26 313,75	0,00	0,00 %
2018	61 403,52	158 762,9	0,00	0,00 %
2019	220 166,42	589 082,54	0,00	0,00 %
2020	809 248,96	125 514,15	0,00	0,00 %
2021	934 763,11	4 140,92	0,00	0,00 %
2022	938 904,03	9 216,15	0,00	0,00 %

Fond rezervní, účet 414

Tento fond je tvořen z darů zahraničních dotací. Čerpán je dle potřeb podmínek v darovacích a dotačních smlouvách.

Rok	ps v Kč	Příděl v Kč	Použití v Kč	Podíl na zo zapojením
2015	96 771,38	915 177,95	134 691,80	1,00 %
2016	877 257,53	2 253 542,13	122 621,80	0,80 %
2017	3 008 177,86	1 601 026,17	756 617,37	3,92 %
2018	3 581 853,04	2 415 846,59	2 485 253,47	0,92 %
2019	3 512 446,07	1 293 122,94	31 535,53	0,09 %
2020	4 774 033,48	1 100 542,33	0,00	0,00 %
2021	5 874 575,81	126 751,41	4 132 792,08	11,01 %
2022	1 868 535,14	680 612,00	1 138 272,32	2,66 %

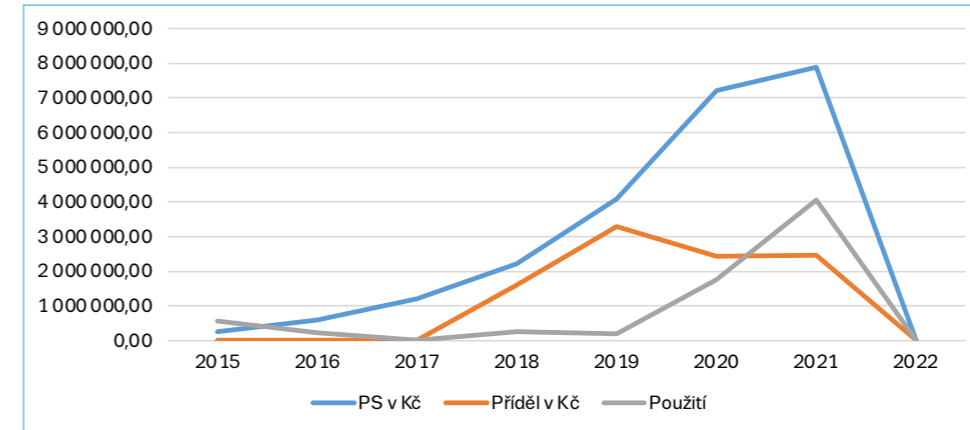

Fond reprodukce majetku, účet 416

Fond reprodukce majetku, investiční fond, je tvořen odpisy dlouhodobého investičního majetku příslušného roku.

Rok	ps v Kč	Příděl v Kč	Použití	Podíl na zo zapojením
2015	244 838,09	927 644,00	550 000,00	1,25 %
2016	602 482,09	842 830,50	223 278,71	0,02 %
2017	1 222 033,88	1 011 097,22	0,00	0,00 %
2018	2 233 131,10	1 598 823,89	268 485,00	0,01 %
2019	4 100 439,99	3 296 014,25	196 110,50	0,01 %

2020	7 200 343,74	2 438 018,00	1 746 680,91	4,84 %
2021	7 891 680,83	2 454 775,00	4 052 475,21	10,79 %
2022	6 293 980,62	2 203 227,44	2 800 224,17	6,54 %

Mzdové náklady

Celkový objem nákladů vynaložených na platy zaměstnanců včetně projektů je 16 370 259 Kč (včetně odstupného, DPN, oon a mzdových nákladů z dotací Norských fondů a dotace Bader).

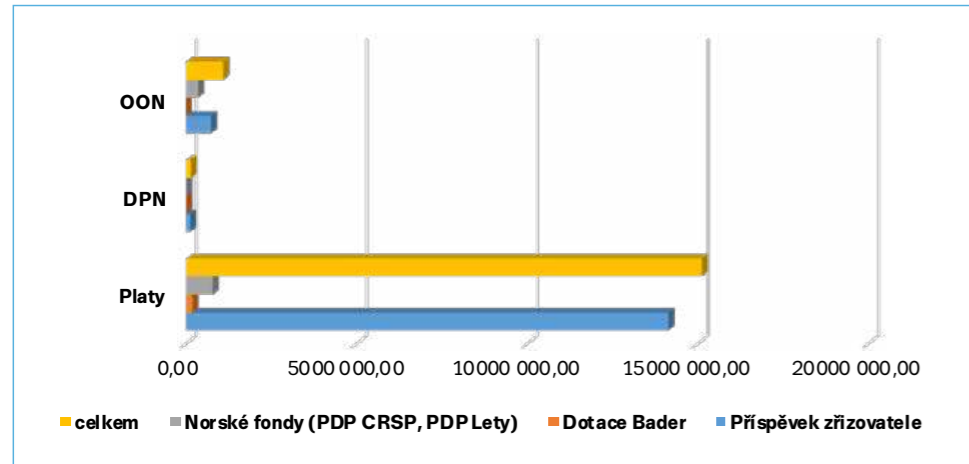
Na náhradu platů za dočasnou pracovní neschopnost bylo vynaloženo 149 520 Kč. Celkové prostředky vynaložené na ostatní osobní náklady včetně projektů (oon) tvoří 1 096 846 Kč. Náklady na sociální pojištění činí 3 780 379 Kč, na zdravotní pojištění 1 375 261 Kč, na FKSP 305 201,74 Kč, na povinné úrazové pojištění zaměstnanců u Kooperativy 42 766,02 Kč a na ostatní zákonné sociální náklady 604 983,41 Kč.

Níže uvádíme vývoj platových prostředků z příspěvku na provoz ze státního rozpočtu v návaznosti na počet zaměstnanců a průměrný plat.

	Platy	oon	Počet Zců*	Průměrný plat MRK
2019	12 429 114 Kč	746 919 Kč	31,79	31 702 Kč
2020	13 505 675 Kč	736 846 Kč	34,37	35 059 Kč
2021	13 874 475 Kč	736 846 Kč	32,48	35 600 Kč
2022	13 114 838 Kč	736 846 Kč	33,61	34 990 Kč

*) Průměrný přepočtený počet zaměstnanců – příspěvek na provoz

Mzdové náklady dle poskytovatele

Bezúplatné převody majetku

V roce 2022 neproběhl žádný bezúplatný převod.

Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

Interní kontrola č. 1

Předmětem interního auditu byl postup organizace při zavedení majetku do účetnictví, účetní postupy, soulad s legislativou a vnitřní směrnici, inventarizace. Kontrolu provedla interní auditorka Ing. Radana Jedonová.

Výsledky kontroly:

Ze zjištění při prověřování postupů dle směrnic MRK vyplývá nesoulad skutečných postupů organizace a postupů uvedených ve směrnici. Vnitřní kontrolní systém je nastaven funkčně, nicméně je třeba lépe zajistit jeho dodržování a eliminovat rizika jak v oblasti účtování, tak v majetkové evidenci v souvislosti se skutečností. Doporučuji kontrolu obou auditovaných směrnic, především z hlediska skutečného použití v organizaci. Do směrnice č. 9/2021 doporučuji doplnit (dodatek), jak je naloženo s vyřazeným majetkem – prioritně musí být nabídnut na portálu úzsvm, dále na návrzích k vyřazení by mělo být uvedeno rozhodnutí o trvalé nepotřebnosti vyřazovaného majetku (§ 14, zákona 219/2000 Sb.) podepsané statutárním orgánem.

Návrh opatření:

Veškeré závěry a doporučení ze Zprávy o zjištěních z vykonaného auditu byly projednány na poradě Ekonomického oddělení dne 3. 8. 2022 a byly s nimi seznámeni všichni zodpovědní zaměstnanci. Doporučení k doplnění Směrnice č. 9/2021 Evidence, účtování a odepisování nehmotného a hmotného nespírkového majetku, operativní evidence a Směrnice č. 3/2020 Inventarizace nespírkového majetku budou akceptovány a interní normativní akty budou aktualizovány.

Interní kontrola č. 2

Cílem interního auditu č. 2 bylo prověřeni, jakým způsobem organizace eviduje pohledávky a závazky, zda jsou pohledávky upomínány a zda jsou závazky hrazeny včas. Dále zda má organizace vnitřní směrnici, která by výše uvedené zahrnovala. Prověření eliminace rizik plateb pokut, penále a ostatního účetního rizika a případného porušování platné účetní legislativy.

Výsledky kontroly:

Organizace nevyvíjí úroky z prodlení při neuhrazení vydaných faktur k datu splatnosti, a tím se vystavuje riziku porušení platné legislativy. Doporučuji pověřit pracovníka odpovědného za vydané faktury kontrolou včasné úhrady faktur a následným vymáháním penále při případném prodlení za pozdní úhradu faktury.

Návrh opatření:

Veškeré závěry a doporučení ze Zprávy o zjištěních z vykonaného auditu byly projednány na poradě Ekonomického oddělení a byly s nimi seznámeni všichni zodpovědní zaměstnanci.

Vnější, veřejnosprávní kontrola

Ministerstvo kultury ČR, Odbor interního auditu

Hospodaření s rozpočtovými prostředky a s majetkem státu, dodržování právních předpisů a opatření přijatých Ministerstvem kultury ČR, hospodárnost, efektivnost a účelnost operací při zajišťování úkolů v roce 2021, v případě věcných souvislostí i v letech předcházejících.

Roční plán IA – nebyl zpracován v návaznosti na střednědobý plán IA, neobsahoval odbornou přípravu interního auditora a vedoucí organizace nezajistila prověření účinnosti vnitřního kontrolního systému nejméně 1x ročně – viz Zjištění č. 1. o MRK porušilo ust. § 30 odst. 3 a 7 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), v platném znění.

Vnitřní kontrolní systém – MRK nenastavilo vnitřní kontrolní systém, který by aplikoval řízení rizik jako soustavnou činnost, která je integrální součástí všech rozhodovacích procesů v MRK. MRK neprokázalo, že při výkonu interního auditu je zjišťováno, zda jsou rizika včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení. Zároveň nebylo doloženo, zda jsou identifikována rizika na základě zjištění interního auditora – viz Zjištění č. 2. o MRK tím porušilo ust. § 28 odst. 2 písm. b) a odst. 3 výše uvedeného zákona.

Pracovní cesty – MRK poskytlo cestovní náhrady zaměstnancům v celkové výši 32 166 Kč bez toho, že by právo na jejich poskytnutí bylo v dohodě o provedení práce, resp. prokazatelným způsobem sjednáno. o MRK porušilo ust. § 151 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění a ustanovení – viz Zjištění č. 3.

Inventarizace majetku a závazků – MRK nezpracoval seznam příloh k jednotlivým inventurním soupisům. Předložené inventurní soupisy neobsahují všechny náležitosti podle citované vyhlášky. Tím nebylo naplněno ust. § 30 odst. 7 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění, stanovující požadavek, že inventurní soupisy jsou průkazné účetní záznamy – viz Zjištění č. 4. o MRK porušilo ust. § 8 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků v platném znění a ust. § 30 odst. 7 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění.

Účetní evidence majetku – nesprávná evidence výdaje související se vznikem publikace ve výši 131 638 Kč způsobem, který neodpovídá účetním metodám uvedeným v „Českém účetním standardu pro některé vybrané účetní jednotky č. 707 Zásoby“ a tím porušení povinnosti dodržovat podmínky pro vedení účetnictví stanovené prováděcími předpisy – viz Zjištění č. 5. o MRK porušilo ust. § 8 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění.

Hospodaření s motorovými vozidly – MRK nezajistilo provedení bezpečnostních přestávek po 4,5 hodině jízdy služebním vozidlem. Vnitřní kontrolní systém v MRK není nastavený tak, aby byl způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika vznikající v souvislosti s provozováním služebních vozidel – viz Zjištění č. 6. MRK porušilo ust. bodu 3, Příloha 1, Nařízení vlády č. 168/2002, kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky a ust. § 25 odst. 1 písm. b) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

Návrh opatření:

Na základě protokolu o kontrole č. 55/2022, Čj.: MK37357/2022 OK ze dne 7. 9. 2022 a interního auditu (dále jen IA) 0122, auditu vedení dlouhodobého majetku a 0222, auditu pohledávek a závazků byla nápravná opatření stanovena v Příkazu ředitelky č. 7/2022.

Realizace projektů v roce 2022 z příspěvků od zřizovatele

Příspěvek na provoz, Kulturní aktivity, MRK001 Audiokniha z povídek romských autorek a autorů

Účel:

Projekt přináší audiozpracování 10 prozaických děl a 5 básní romských autorů, Muzeum na něm spolupracovalo s nakladatelstvím romské literatury KHER. Povídky jsou k dispozici na webových stránkách Muzea – <https://www.rommuz.cz/cs/online-muzeum/phaba-in-audiopovidky-romskych-autoru/>. Výběr povídek byl koncipován tak, aby byly zastoupeny výrazné hlasy všech generací a zároveň pokryta co nejširší škála nosných témat (jakými jsou např. romipen/hodnoty romství, tradice a tradiční vzorce chování /i jejich kritika/, rodina a její význam, identita, hledání vlastní cesty, předsudky a boj s nimi aj.).

Z nejstarší generace (cca 50. a 60. léta 20. stol.) se představují nestoři, jakými jsou Elena Lacková (úryvek z oceňované životopisné knihy přeložené do několika světových jazyků Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou: Chlapec se rodí se smyčcem v ruce, děvče vyrůstá s písní / O čhavo ulol vonoha andro vast, e čhaj barol gilaha), Tera Fabiánová (povídka Co se Miškovi zdálo / So džalas o Miškas sune; básně Bodlák / Phosadí luludi a Ajsi som phuri / Jsem stará), Andrej Pešta (báseň Mé bohatství / Barvalipen miro) nebo Andrej Giňa (povídka Ve vlaku / Andre mašina). Dále autoři, kteří na ně v 80. a 90. letech navázali jako Margita Reiznerová (báseň Vichřice ve mně víří / E balvaj andre ma phurdel), Emil Cina (povídka I takový může být Štědrý den / The ajsi šaj avel e Vilija), někteří z nich píšíci dodnes jako Ilona Ferková (povídka Jak jsme chodili do kina / Sar amen o čhave phirahas andre mozi), Gejza Horváth (povídka Nesplněné sny / Nadoresle sune), až po autory současné, jakými jsou Iveta Kokyová (cyklus Chci obojí / Kamav soduj), Dana Hrušková (povídka Nešťastná Ida / Čori Ida) a zástupkyni nejmladší generace autorů, jakou je Věra Horváthová-Duždová (povídka Čas bytí). Tato povídka nebyla nikdy před tím zveřejněna.

Ke spolupráci na projektu přizvalo Muzeum zástupce nakladatelství romské literatury Kher. Pro interpretaci v českém a romském jazyce pak obsadilo výrazné hlasy, jakými jsou Barbora Hrzánová, Jan Cina, Michal

Bumbálek, Barbora Goldmannová, Kamila Mitrášová, Stanislava Miková, Margita Lázoková, Štefan Ferenc, Milan Kroka a Michal Žolták.

Samotné audionahrávky jsou na webových stránkách doprovázeny texty, fotografiemi a skeny ze sbírkových fondů a knihovny MRK. Mezi nimi jsou také mimořádně vzácné písemnosti z pozůstalosti doc. Mileny Hübschmannové – autorské rukopisy či strojopisy literárních děl, vzájemnou korespondenci s autory aj., které obohatily fond písemného materiálu.

Muzeum romské kultury (dále jen MRK) projektem audiopovídek navázalo na své předchozí aktivity na poli romské literatury: v roce 2006 uspořádanou unikátní výstavu věnovanou romské slovesnosti a literatuře Čalo vodi / Sytá duše a v roce 2007 vydanou stejnojmennou dvojjazyčnou antologii prozaických textů romských autorů z ČR. Na zájem o tvorbu romských autorů se MRK soustředí také ve své sbírkotvorné a dokumentační činnosti, pořádá autorská a literární čtení.

MRK001

Dodavatel	Datum účetního případu	SU	Popis	Částka	z toho KA
Milan Kroka	21.06.2022	518	načítání na audioknihu	6 600,00 Kč	6 600,00 Kč
Kamila Mitrášová	21.06.2022	518	načítání na audioknihu	6 200,00 Kč	6 200,00 Kč
David Tišer	21.06.2022	518	zvukový záznam	25 000,00 Kč	25 000,00 Kč
Jan Cina	27.07.2022	518	načítání na audioknihu	17 700,00 Kč	17 700,00 Kč
Stanislava Miková	27.08.2022	518	načítání na audioknihu	7 000,00 Kč	7 000,00 Kč
Barbora Hrzánová	30.08.2022	518	načítání na audioknihu	15 000,00 Kč	15 000,00 Kč
Barbora Goldmannová	31.08.2022	518	načítání na audioknihu	3 000,00 Kč	3 000,00 Kč
Radim Nejedlý	31.08.2022	518	načítání na audioknihu	15 000,00 Kč	15 000,00 Kč
Jiří Lukášek	20.09.2022	518	pronájem studia	39 900,00 Kč	39 900,00 Kč
Ilona Ferková	31.10.2022	518	licence na audiopovídku	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč
Iveta Kokyová	02.11.2022	518	licence na audiopovídku	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč
Ida Hrušková	02.11.2022	518	licence na audiopovídku	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč
Věra Horváthová	02.11.2022	518	licence na audiopovídku	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč
Marek Cina	02.11.2022	518	licence na audiopovídku	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč
Celkem				150 000,00 Kč	150 000,00 Kč

Příspěvek na provoz, Kulturní aktivity, мрк002 Katalog pohlednic

Cílem vydání katalogu kolekce pohlednic ze sbírky Muzea romské kultury je představit odborné i laické veřejnosti tuto reprezentativní součást fondu fotodokumentace. Ve sbírce se nacházejí cenné pohlednice dokumentující jak autentický tradiční způsob života Romů v minulosti, tak romantizující představy majority a stereotypy v zobrazování Romů. Katalog pojme zhruba 1 000 ks pohlednic od 19. století do současnosti vč. jejich precizního určení a úvodní kritické studie zpracované Mgr. Zbyňkem Andršem, PhD., (romista, dlouholetý externí spolupracovník Muzea, působí na Katedře sociální a kulturní antropologie na Univerzitě Pardubice). Katalog by vhodně doplnil dosavadní zpracování sbírkových fondů (katalog výtvarného umění, šperku, textilu, tradičních řemesel) formou tištěných katalogů. V roce 2022 byla navázána spolupráce s romistou a specialistou na pohlednice s romskou tematikou Mgr. Zbyňkem Andršem, PhD., ve věci sepsání úvodní kritické studie a zpracování koncepce katalogu. Ve spolupráci s kurátorkou fondu fotodokumentace мрк byly zjištěny nedostatky v evidenci a digitalizaci fondu, které byly překážkou důkladného odborného zpracování kolekce pohlednic. Rok 2022 proto byl věnován napravení těchto nedostatků – byly např. naskenovány reversy všech pohlednic, které slouží jako významný zdroj informací pro dataci a určení provenience. Byl také vytvořen index kolekce pohlednic obsahující náhledy z digitalizace a doprovodnou dokumentaci, se kterou bude dr. Andrš nadále pracovat.

S ohledem na odůvodněnou zaneprázdněnost autora a kvalitu zpracování katalogu bylo jeho **samotné vydání odsunuto na rok 2023**.

Příloha č. 1

Organizační schéma Muzea romské kultury k 31. 12. 2022

Příloha č. 2

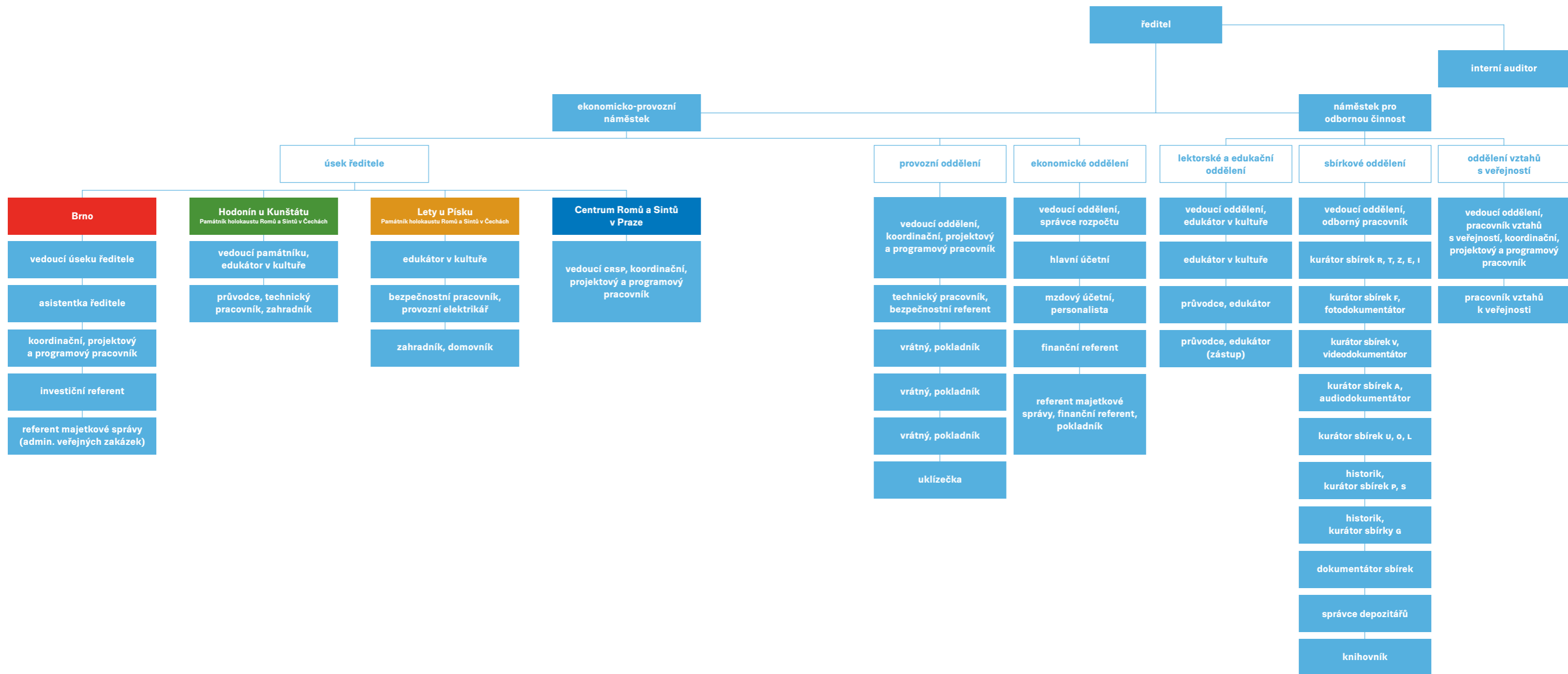
Systemizace organizace Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace od 15. 9. 2022

Příloha č. 3

Účetní rozvaha, období 12/2022 (v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Příloha č. 4

Výkaz zisků a ztrát, období 12/2022, (v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Příloha č. 2 – Systemizace organizace – Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace od 15. 9. 2022

odd.	funkce	katalog prací	max. možná třída	plat. stupeň 2023	kval. předp.	plánovaná systém. od 15. 9. 2022
1	Ředitel		*16	11	vš	1
1	Interní auditor	1.01.08	12	12	vš	0,25
1	Úsek ředitele					
1	Vedoucí úseku ředitele, koordinační, projektový a programový pracovník	1.01.12	12	11	vš	1
1	Asistentka ředitele	1.01.03	9	9	sš, voš	1
1	Koordinační, projektový a programový pracovník	1.01.12	12		vš	1
8	Investiční referent	1.04.02	12		vš	1
8	Referent majetkové správy (administrátor veřejných zakázek)	1.01.04	12	8	vš	1
7+	Bezpečnostní pracovník, provozní elektrikář (areál bývalé velkovýkrmny v Letech u Písku)	2.12.05	5	12	sš	1
6+	Zahradník, domovník (kulturní památka Lety u Písku)	1.06.01 / 2.18.07	4	12	sš	0,5
8+	vedoucí Památníku (Hodonín u K.), edukátor v kultuře, koordinační, projektový a programový pracovník ***	2.04.03	***11/12	8	vš	1
8+	Průvodce / technický pracovník / zahradník (Hodonín u Kunštátu)1.04.08	2.18.07	8	12	sš	0,5
9 NF+	Vedoucí Centra Romů a Sintů v Praze, koordinační, projektový a programový pracovník (úvazek není ve stanoveném limitu pro MRK – do konce roku 2023 celý hrazen z Norských fondů)	1.01.12	12	9	vš	1
9 NF+	Edukátor v kultuře v Praze (úvazek není ve stanoveném limitu pro MRK – do konce roku 2023 celý hrazen z Norských fondů)**	2.04.32	11	7	vš	
9 NF+	Finanční referent, pokladník v Praze (úvazek není ve stanoveném limitu pro MRK –do konce roku 2023 celý hrazen z Norských fondů)**	1.02.05 / 1.02.06	9	7	sš, voš	
9 NF+	Technický pracovník, správce budovy v Praze (úvazek není ve stanoveném limitu pro MRK – do konce roku 2023 celý hrazen z Norských fondů)**	2.04.03 / 1.04.08	7	7	sš	
9 NF+	Průvodce, edukátor, zástup za domovníka, vrátného, pokladníka, výstavář v Praze (úvazek není ve stanoveném limitu pro MRK – do konce roku 2023 celý hrazen z Norských fondů)**	2.04.32 2.04.09	10	7	voš, vš	
9 NF+	Domovník, vrátný, zřízenec v kulturních zařízeních, pokladník v Praze (úvazek není ve stanoveném limitu pro MRK – do konce roku 2023 celý hrazen z Norských fondů)**	1.02.06 / 1.06.01	4	7	sš	
7+	Vedoucí Památníku Lety, koordinační, projektový a programový pracovník, PR Památníku (koordinátor PR Lety;do roku 2022)***	1.01.12	12	7	vš	
7+	Správce areálu památníku Lety/technický pracovník***	2.04.03 / 1.04.08	7	7	sš	
7 NF+	Edukátor v kultuře, průvodce v Letech v období 01/2022–7/2023 úvazek hrazen z Norských fondů	2.04.32	11	7	vš	1
7 NF+	Edukátor v kultuře, průvodce v Letech na období 4/2023–10/2023 úvazek hrazen z Norských fondů	2.04.32	11	7	vš	
mezisoučet						9,25
10	Provozní oddělení					
10	Vedoucí oddělení, koordinační, projektový a programový pracovník provozního oddělení / ekonom pro Památník v Hodoníně	1.01.12	12	8	vš	1

10	Technický pracovník, bezpečnostní referent (správce budovy, preventiska Po a BOZP, vedoucí ochrany Muzea), dopravní referent a řidič motorových vozidel	1.04.08 / 1.01.11	9	9	sš, voš	1
10	Uklízečka	1.06.06	4	12	sš	1
10	Denní vrátný, pokladník, domovník	1.06.08 / 1.06.01 / 1.02.06	4	12	sš	2,5
mezisoučet						5,5
2	Lektorské a edukační oddělení					
2	Vedoucí oddělení / edukátor v kultuře	2.04.32	12	9	vš	1
2	Edukátor v kultuře	2.04.32	10	3	voš, vš	1
2	Průvodce / edukátor	2.04.09 / 2.04.32	10	7	voš, vš	1
2	Průvodce – zástup za průvodce, vrátného a pokladníka / edukátor***	2.04.09	***8/10	3	sš	0,4
mezisoučet						3,4
3	Sbírkové oddělení					
3	Náměstek pro odbornou činnost, vedoucí jednoho z oddělení ze své sekce, odborný pracovník Muzea (muzeolog, historik, historik umění, etnolog)	2.04.05 / 1.01.12	13	9	vš	1
3	Kurátor sbírek (R), (T), (Z), (E), (I)	2.04.05	11	2	vš	1
3	Kurátor sbírky (F) foto dokumentátor	2.04.05	11	3	vš	1
3	Kurátor sbírky (V), video dokumentátor	2.04.05	11	6	vš	1
3	Kurátor sbírek (U), (O), (L)	2.04.05	11		vš	0,75
3	Kurátor sbírky (A), audio dokumentátor	2.04.05 / 2.04.07	11	2	vš	1
3	Historik, kurátor sbírky (P), (S)	2.04.05	11	6	vš	1
3	Historik, kurátor sbírky (G)	2.04.05	11	8	vš	1
3	Dokumentátor sbírek	2.04.07	10	5	voš, vš	1
3	Správce depozitářů	2.04.04	***9/10	5	sš, voš	0,75
3	Knihovnick	2.03.01	10	3	voš, vš	0,3
mezisoučet						9,8
4	Ekonomické oddělení					
4	Ekonomicko-provozní náměstek, vedoucí jednoho z oddělení své sekce, vedoucí oddělení /ekonom/správce rozpočtu	1.01.12 / 1.02.04	13	9	vš	1
4	Hlavní účetní	1.02.03	11	10	vš	1
4	Personalistka, mzdová účetní	1.02.01 / 1.02.02	10	10	voš, vš	1
4	Finanční referent	1.02.05	10	10	voš, vš	1
4	Referent majetkové správy, pokladník, finanční referent	1.01.04 / 1.02.05	10	8	voš, vš	1
7 NF	Účetní, 5/2023–4/2024 hrazeno z Norských fondů	1.02.03	10	7	voš, vš	
7 NF	Pokladník v Letech na období 5/2023–10/2023 a 4/2024 úvazek hrazen z Norských fondů	1.02.06	7	7	sš	
mezisoučet						5

5 Oddělení vztahů s veřejností

5	Vedoucí oddělení, pracovník vztahů s veřejností, koordinační, projektový a programový pracovník****	1.01.06 / 1.01.12	11/12***	6	vš	1
5	Pracovník vztahů s veřejností	1.01.06	10	6	voš, vš	1

mezisoučet

2

Součet úvazků – provoz

35,0

Součet úvazků – NF

2,0

* Platovou třídu pro ředitele určuje MK

** Vznik úvazku v 3/2023, hrazen z NF od 3/2023 do 2/2024

*** od 1/2023 vyšší platová třída

**** od 7/2022 vyšší platová třída

+ od 1/2023 spadá pod Ekonomicko-provozního náměstka

 text označený NF – PDP Lety

 text označený NF – PDP CRSP

 udržitelnost projektů NF (CRSP 3/2024-2/2029; Lety 5/2024-4/2029)

Jeden z náměstků je jmenován zástupcem ředitele.

U některých pozic jsou zaměstnanci z důvodu nedostatečných finančních prostředků, případně nedostatečného vzdělání a praxe, zařazeni do nižší platové třídy než je stanovena maximální možná třída.

V Brně dne 21. 6. 2022

Zpracovala: Ing. Lucie Válková, vedoucí Ekonomického oddělení

Schválila: PhDr. Jana Horváthová, ředitelka

Příloha č. 3 – Účetní rozvaha, sestavená k 31. 12. 2022

Rozvaha příspěvkové organizace

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Období: **12/2022**

ičo: **71239812**

Název: **Muzeum romské kultury**

Č. položky	Období				
	Běžné				Minulé
Název položky	Syntetický účet	Brutto	Korekce	Netto	
AKTIVA CELKEM		591 989 601,29	39 614 329,65	552 375 271,64	535 746 816,38
A. Stálá aktiva		573 847 621,42	39 614 329,65	534 233 291,77	523 260 066,95
I. Dlouhodobý nehmotný majetek		3 336 910,68	1 312 221,76	2 024 688,92	2 146 023,20
1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Software	013	308 550,00	306 543,28	2 006,72	104 180,00
3. Ocenitelná práva	014	500 000,00	500 000,00	0,00	19 161,00
4. Povolenky na emise a preferenční limity	015	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	505 678,48	505 678,48	0,00	0,00
6. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	2 022 682,20	0,00	2 022 682,20	2 022 682,20
7. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	0,00	0,00	0,00	0,00
8. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0,00	0,00	0,00	0,00
9. Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0,00	0,00	0,00	0,00
II. Dlouhodobý hmotný majetek		570 510 710,74	38 302 107,89	532 208 602,85	521 114 043,75
1. Pozemky	031	8 113 402,88	0,00	8 113 402,88	8 113 402,88
2. Kulturní předměty	032	1 127 256,13	0,00	1 127 256,13	893 749,63
3. Stavby	021	65 395 984,79	18 778 212,00	46 617 772,79	47 880 301,79
4. Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	16 076 988,48	8 166 401,90	7 910 586,58	8 579 220,57
5. Pěstitelské celky trvalých porostů	025	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	11 357 493,99	11 357 493,99	0,00	0,00
7. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0,00	0,00	0,00	0,00
8. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	468 439 584,47	0,00	468 439 584,47	455 647 368,88
9. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00
10. Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Dlouhodobý finanční majetek					
1. Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Termínované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0,00	0,00	0,00	0,00

IV. Dlouhodobé pohledávky					
1. Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0,00	0,00	0,00	0,00
B. Oběžná aktiva	18 141 979,87	0,00	18 141 979,87	12 486 749,43	
I. Zásoby	606 508,81	0,00	606 508,81	808 521,36	
1. Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Materiál na skladě	112	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Výrobky	123	0,00	0,00	0,00	0,00
7. Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00
8. Zboží na skladě	132	606 508,81	0,00	606 508,81	808 521,36
9. Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00
10. Ostatní zásoby	139	0,00	0,00	0,00	0,00
II. Krátkodobé pohledávky	3 208 050,48	0,00	3 208 050,48	3 103 663,15	
1. Odběratelé	311	1 655,54	0,00	1 655,54	7 858,96
4. Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	367 400,17	0,00	367 400,17	80 940,00
5. Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00
9. Pohledávky za zaměstnanci	335	60 029,00	0,00	60 029,00	0,00
10. Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00
11. Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00
12. Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00
13. Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00
14. Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00
15. Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00
16. Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00
17. Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	0,00
18. Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0,00	0,00	0,00	0,00
28. Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0,00	0,00	0,00	0,00
30. Náklady příštích období	381	60 081,60	0,00	60 081,60	12 097,60
31. Příjmy příštích období	385	0,00	0,00	0,00	0,00
32. Dohadné účty aktivní	388	2 718 884,17	0,00	2 718 884,17	3 002 766,59
33. Ostatní krátkodobé pohledávky	377	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Krátkodobý finanční majetek	14 327 420,58	0,00	14 327 420,58	8 574 564,92	
1. Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Jiné běžné účty	245	0,00	0,00	0,00	0,00
9. Běžný účet	241	14 081 392,90	0,00	14 081 392,90	8 379 797,38
10. Běžný účet FKSP	243	230 454,68	0,00	230 454,68	146 084,54
15. Ceniny	263	589,00	0,00	589,00	589,00
16. Peníze na cestě	262	0,00	0,00	0,00	0,00
17. Pokladna	261	14 984,00	0,00	14 984,00	48 094,00

Č. položky	Období			
	Název položky	Syntetický účet	Běžné	Minulé
PASIVA CELKEM			552 375 271,64	535 746 816,38
C. Vlastní kapitál			539 684 213,02	531 962 850,32
I. Jmění účetní jednotky a upravující položky			531 232 448,76	522 251 391,26
1. Jmění účetní jednotky	401		531 190 259,98	522 199 797,48
3. Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	403		0,00	0,00
4. Kurzové rozdíly	405		0,00	0,00
5. Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406		-2 311,00	-2 311,00
6. Jiné oceňovací rozdíly	407		0,00	0,00
7. Opravy předcházejících účetních období	408		44 499,78	53 904,78
II. Fondy účetní jednotky			8 236 907,75	9 702 242,91
1. Fond odměn	411		22 349,02	442 349,02
2. Fond kulturních a sociálních potřeb	412		158 579,84	158 474,10
3. Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413		948 120,18	938 904,03
4. Rezervní fond z ostatních titulů	414		1 410 874,82	1 868 535,14
5. Fond reprodukce majetku, fond investic	416		5 696 983,89	6 293 980,62
III. Výsledek hospodaření			214 856,51	9 216,15
1. Výsledek hospodaření běžného účetního období			214 856,51	9 216,15
2. Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431		0,00	0,00
3. Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432		0,00	0,00
D. Cizí zdroje			12 691 058,62	3 783 966,06
I. Rezervy				
1. Rezervy	441		0,00	0,00
II. Dlouhodobé závazky				
1. Dlouhodobé úvěry	451		0,00	0,00
2. Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452		0,00	0,00
4. Dlouhodobé přijaté zálohy	455		0,00	0,00
7. Ostatní dlouhodobé závazky	459		0,00	0,00
8. Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472		0,00	0,00
III. Krátkodobé závazky			12 691 058,62	3 783 966,06
1. Krátkodobé úvěry	281		0,00	0,00
4. Jiné krátkodobé půjčky	289		0,00	0,00
5. Dodavatelé	321		6 579 678,74	532 460,56
7. Krátkodobé přijaté zálohy	324		0,00	0,00
9. Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326		0,00	0,00
10. Zaměstnanci	331		1 216 354,00	1 329 629,00
11. Jiné závazky vůči zaměstnancům	333		23 087,83	24 079,50
12. Sociální zabezpečení	336		420 878,00	477 655,00
13. Zdravotní pojištění	337		183 194,00	209 020,00
14. Důchodové spoření	338		0,00	0,00

15. Daň z příjmů	341	0,00	0,00
16. Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění	342	115 993,00	151 764,00
17. Daň z přidané hodnoty	343	37 437,00	0,00
18. Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00	0,00
19. Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	0,00	0,00
20. Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00	0,00
32. Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	1 646 000,00	736 000,00
35. Výdaje příštích období	383	0,00	0,00
36. Výnosy příštích období	384	540 292,95	0,00
37. Dohadné účty pasivní	389	1 922 429,10	317 720,00
38. Ostatní krátkodobé závazky	378	5 714,00	5 638,00

Příloha č. 4 – Výkaz zisků a ztrát, sestavený k 31. 12. 2022

Výkaz zisků a ztrát příspěvkové organizace

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Období: **12/2022**
iČo: **71239812**
Název: **Muzeum romské kultury**

Č. položky	Běžné období			Minulé období		
	Název položky	Syntetický účet	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Hlavní činnost	Hosp. činnost
A. NÁKLADY CELKEM			42 789 656,95	0,00	37 648 765,62	0,00
I. Náklady z činnosti			42 789 644,23	0,00	37 648 764,63	0,00
1. Spotřeba materiálu	501	1 274 304,50	0,00	1 601 797,32	0,00	
2. Spotřeba energie	502	2 876 707,05	0,00	1 007 020,73	0,00	
3. Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503	0,00	0,00	0,00	0,00	
4. Prodané zboží	504	208 271,17	0,00	110 504,78	0,00	
5. Aktivace dlouhodobého majetku	506	0,00	0,00	0,00	0,00	
6. Aktivace oběžného majetku	507	0,00	0,00	0,00	0,00	
7. Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0,00	0,00	0,00	0,00	
8. Opravy a udržování	511	948 546,18	0,00	409 552,12	0,00	
9. Cestovné	512	381 977,86	0,00	260 468,17	0,00	
10. Náklady na reprezentaci	513	564 446,71	0,00	591 837,79	0,00	
11. Aktivace vnitroorganizačních služeb	516	0,00	0,00	0,00	0,00	
12. Ostatní služby	518	10 330 928,09	0,00	8 012 858,90	0,00	
13. Mzdové náklady	521	16 370 259,00	0,00	15 980 444,00	0,00	
14. Zákonné sociální pojištění	524	5 165 062,00	0,00	5 137 827,00	0,00	
15. Jiné sociální pojištění	525	42 766,02	0,00	42 562,61	0,00	
16. Zákonné sociální náklady	527	910 185,15	0,00	1 082 059,96	0,00	
17. Jiné sociální náklady	528	0,00	0,00	0,00	0,00	
18. Daň silniční	531	1 050,00	0,00	9 450,00	0,00	

19. Daň z nemovitostí	532	0,00	0,00	0,00	0,00
20. Jiné daně a poplatky	538	288 729,52	0,00	327 308,83	0,00
22. Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	433,00	0,00	0,00	0,00
23. Jiné pokuty a penále	542	20 905,00	0,00	0,00	0,00
24. Dary a jiná bezúplatná předání	543	0,00	0,00	0,00	0,00
25. Prodaný materiál	544	0,00	0,00	0,00	0,00
26. Manka a škody	547	0,00	0,00	0,00	0,00
27. Tvorba fondů	548	0,00	0,00	0,00	0,00
28. Odpisy dlouhodobého majetku	551	2 203 227,44	0,00	2 444 775,00	0,00
29. Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552	0,00	0,00	0,00	0,00
30. Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553	0,00	0,00	0,00	0,00
31. Prodané pozemky	554	0,00	0,00	0,00	0,00
32. Tvorba a zúčtování rezerv	555	0,00	0,00	0,00	0,00
33. Tvorba a zúčtování opravných položek	556	0,00	0,00	0,00	0,00
34. Náklady z vyřazených pohledávek	557	0,00	0,00	3 477,38	0,00
35. Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	1 029 916,54	0,00	454 242,04	0,00
36. Ostatní náklady z činnosti	549	171 929,00	0,00	172 578,00	0,00

II. Finanční náklady **12,72** **0,00** **0,99** **0,00**

1. Prodané cenné papíry a podíly	561	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Úroky	562	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Kurzové ztráty	563	12,72	0,00	0,99	0,00
4. Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Ostatní finanční náklady	569	0,00	0,00	0,00	0,00

III. Náklady na transfery **0,00** **0,00** **0,00** **0,00**

1. Náklady vybraných ústřed. vládn. instit. na transfery	571	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Náklady vybraných místních vládn. instit. na transfery	572	0,00	0,00	0,00	0,00

V. Daň z příjmů **0,00** **0,00** **0,00** **0,00**

1. Daň z příjmů	591	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Dodatečné odvody daně z příjmů	595	0,00	0,00	0,00	0,00

B. VÝNOSY CELKEM **43 004 513,46** **0,00** **37 657 981,77** **0,00**

I. Výnosy z činnosti **1 506 417,73** **0,00** **1 127 724,91** **0,00**

1. Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Výnosy z prodeje služeb	602	546 409,24	0,00	210 956,36	0,00
3. Výnosy z pronájmu	603	0,00	0,00	0,00	0,00
4. Výnosy z prodaného zboží	604	74 271,03	0,00	76 497,13	0,00
8. Jiné výnosy z vlastních výkonů	609	0,00	0,00	0,00	0,00
9. Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0,00	0,00	0,00	0,00
10. Jiné pokuty a penále	642	0,00	0,00	0,00	0,00
11. Výnosy z vyřazených pohledávek	643	0,00	0,00	0,00	0,00
12. Výnosy z prodeje materiálu	644	0,00	0,00	0,00	0,00
13. Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645	0,00	0,00	0,00	0,00

14. Výnosy z prod. dlouhod. hmot. majetku kromě pozemků	646	0,00	0,00	0,00	0,00
15. Výnosy z prodeje pozemků	647	0,00	0,00	0,00	0,00
16. Čerpání fondů	648	694 167,46	0,00	728 426,42	0,00
17. Ostatní výnosy z činnosti	649	191 570,00	0,00	111 845,00	0,00
II. Finanční výnosy		367,42	0,00	0,00	0,00
1. Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661	0,00	0,00	0,00	0,00
2. Úroky	662	0,00	0,00	0,00	0,00
3. Kurzové zisky	663	367,42	0,00	0,00	0,00
4. Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664	0,00	0,00	0,00	0,00
6. Ostatní finanční výnosy	669	0,00	0,00	0,00	0,00
IV. Výnosy z transferů		41 497 728,31	0,00	36 530 256,86	0,00
1. Výnosy vybraných ústřed.vlád.instit.z transferů	671	41 497 728,31	0,00	36 530 256,86	0,00
2. Výnosy vybraných místn.vlád.instit.z transferů	672				
C. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ					
1. Výsledek hospodaření před zdaněním		214 856,51	0,00	9 216,15	0,00
2. Výsledek hospodaření běžného účetního období		214 856,51	0,00	9 216,15	0,00

Výroční zpráva o činnosti Muzea romské kultury, státní příspěvkové organizace, v oblasti poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, za rok 2022

JANA HORVÁTHOVÁ

V souladu s ustanovením § 18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), zveřejňuje MRK následující údaje:

- I. V roce 2022 nebylo podáno žádné odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.
- II. V roce 2022 nebyly vydány žádné rozsudky soudů ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.
- III. V roce 2022 nebyla poskytnuta žádná výhradní licence ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.
- IV. V roce 2022 nebyla podána žádná stížnost podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím.
- V. Další informace, které se vztahují k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím, je možné získat na internetových stránkách www.rommuz.cz.

Annual Report on the Activities of the Museum of Roma Culture, a state-subsidized organization, in the field of providing information pursuant to Act No. 106/1999 Coll., On Free Access to Information, as amended, for 2021

JANA HORVÁTHOVÁ

In accordance with the provisions of Section 18 of Act No. 106/1999 Coll., On Free Access to Information, as amended (hereinafter referred to as the "Act on Free Access to Information"), the Museum of Romani Culture publishes the following data:

- I. In 2022, no appeal was filed against any decision to reject a request for information within the meaning of the Act on Free Access to Information.
- II. In 2022, no court rulings were issued reviewing the legality of any decision to refuse a request for information.
- III. In 2022, no exclusive license was granted under the Act on Free Access to Information.
- IV. In 2022, no complaint was filed under Section 16a of the Act on Free Access to Information.
- V. Further information relating to the application of the Act on Free Access to Information can be obtained on the website www.rommuz.cz.

Výroční zpráva Muzea romské kultury za rok 2022 ***Annual Report of the Museum of Romani Culture for 2022***

Vydává Muzeum romské kultury, státní příspěvková organizace /
Published by the Museum of Romani Culture, a state-subsidized organization
IČO/ID# 71239812

Odpovědný a výkonný redaktor / *Executive editor*: PhDr. Jana Horváthová
Jazykové korektury / *Proofreading*: PhDr. Hana Palová, Mgr. Barbara Valchářová
Grafické zpracování a sazba / *Graphic design and type-setting*: Hrdina Pavlík
Fotografie / *Photographs*: Tomáš Brýl, Adam Holubovský, Radovan Krhovský,
Petra Lazárková, Jan Mihaliček, Žaneta Turoňová, Barbara Valchářová;
kde není uvedeno jinak / *where not stated otherwise*

ISBN 978-80-86656-55-7

Muzeum romské kultury

státní příspěvková organizace

Museum of Romani Culture

a state-subsidized organization

Bratislavská 246/67, Brno 602 00, Czechia

+420 545 581 206 (recepce / *reception*)

+420 545 571 798 (automat, spojovatel / *automated directory*)

+420 775 407 065 (PR)

sekretariat@rommuz.cz

media@rommuz.cz

Statutární zástupce / *Statutory Representative:*

Jana Horváthová, ředitelka / *director*

Zřizovatel / *Establisher:*

Ministerstvo kultury ČR / *Czech Culture Ministry*

Právní postavení / *Legal Status:*

Státní příspěvková organizace / *A State-Sponsored Organization*

IČO / ID: 712 39 812

Evidenční číslo sbírky v CES / *Collection Registration # in CES:*

MRR/002-05-13/231002